Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.24 (1219) 1973 BIRŽELIO - JUNE 14 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Kodėl bėgom?

Nors jau trys dešimtmečiai praslinko nuo mūsų pasitraukimo iš Lietuvos, tebėra gyvas klausimas: kodėl bėgom arba nuo ko bėgom — nuo rusų ar komunistų? Prieš kurį laiką spaudoje šį klausimą gana išsamiai gvildeno prof. A. Maceina. Skaitytojai, atsiliepdami į jo mintis, atsakė nevienodai. Vieni esą bėgo nuo rusų, kiti — nuo komunistų. Šiuo metu pasigirsta nuomonių, esą iš viso nereikėjo bėgti, nes dešimtys tūkstančių tautiečių, pasitraukusių į vakarus, paliko didelę spragą pokariniame gyvenime ir apsunkino tautos prisikėlimą iš karo pelenų. Galimas dalykas, į šiuos klausimus kiekvienas atsako individualiai, nes bėgimo motyvacija daugeliu atvejų buvo įvairi. Žiūrint iš laiko perspektyvos, bėgimo ar nebėgimo klausimas atrodo žymiai švelniau, akademiškiau, tačiau anuo metu jį reikėjo spręsti ne akademiškai, o gyvenimiškai ir tai nedelsiant. Po 30 metų galime aiškiai įžvelgti, kad žymios tautos dalies pasitraukimas į laisvąjį pasaulį buvo neišvengiamas. Jei toji dalis nebūtų laiku pasitraukusi, būtų atsidūrusi Sibiro taigose, kaip ir dešimtys tūkstančių kitų tautiečių. Taigi, pasirinkimas buvo labai radikalaus pobūdžio — arba Vakarai, arba Sibiras. Tai buvo šekspyrinė dilema "to be or not to be".

★ ★ ★

Tai pasakytina aplamai apie pasitraukusiųjų mases. Galimas dalykas, kad nevisiem grėsė Sibiras, kad buvo ir tokių, kuriem nereikėjo bėgti, bet kas gali užtikrinti? Juk Sibire žuvo net paprasčiausi žemdirbiai, niekad nedalyvavę politiniame ar visuomeniniame gyvenime. Grėsmė visiem buvo tokia, kad vyte vijo iš savojo krašto. Niekam nebuvo malonu palikti savo tėvynę. **Pasitraukiantiems tai buvo didžio skausmo valanda, skausmo, kuris nėra pasibaigęs ir dabar. Grėsmė buvo betgi didesnė už tėvynės palikimo skausmą, ir dėlto dešimtys tūkstančių tautiečių atsidūrė Vakaruose. Dabar, kai kyla klausimas — nuo ko bėgom, žvelgiame atgal ir matome vieną bendrą grėsmę, būtent, rusiškąjį komunizmą.** Teoriškai imant, gal ir galima būtų aną grėsmę išskaidyti į ruso ir komunisto bei sakyti, kad vienam nebaisus rusas, o kitam komunistas. Praktinėje srityje betgi tai viena ir ta pati grėsmė, taip sulydyta moderniosios mašinerijos, kad darosi neatskiriama. Gali filosofai ir poetai skaidyti ją vienaip ar kitaip, bet gyvenimo tikrovė nuo to nė kiek nesikeičia. Rusiškasis mesianizmas komunizmo pavidalu veržiasi į visus galimus plotus. Manymas, kad lietuvių įsijungimas į kompartiją išgelbės tautą, vargu ar pagrįstas. Tai rodo latvių ir kitų tautų pavyzdžiai. Maskvinė grėsmė mūsų tautai nėra praėjusi.

★ ★ ★

Tai svarbu neužmiršti laisvojo pasaulio lietuvių išeivijai, ypač šiuo metu, kai maskvinė grėsmė jos tiesiogiai neliečia, kai įvairūs asmenys ir grupės ima skleisti užliūliuojančias iliuzijas. **Grėsmė, kuri išvijo mus iš tėvynės, anaiptol neišnyko. Nutilo karo patrankos, nebėra partizaninių kovų, negirdėti masinių trėmimų į Sibirą, tačiau tai nereiškia, kad nebėra grėsmės. Tauta tebėra pavergta rusiškojo komunizmo, kuriam, kiek galėdama, priešinasi kasdieninėmis priemonėmis.** Tai sakyte sako mums dabarties liudininkai: Simas Kudirka, Romas Kalanta, kun. A. Šeškevičius, kun. J. Zdebskis, kun. Pr. Bubnys, Z. Butkus, V. Valatka ir daugybė kitų. Būtų didžiausias nesusipratimas, jeigu lietuviškoji išeivija leistųsi užliūliuojama saldžios propagandos ir imtų gyventi "bendradarbiavimo" iliuzijomis. Kai pati tauta net ir priespaudoje budi, netgi rodo pasipriešinimo, atkaklumo ženklų, juo labiau išeivija turi būti apdairi, budri, nepasiduodanti iliuzinėm vilionėm. Kad jas skleidžia komunistinė lietuvių spauda, nieko nuostabaus — ji tam ir yra, už tai ji ir atlyginama, bet kai atsiranda buvusių "dypukų" tarpe asmenų, atliekančių tą pačią misiją, tenka nustebti. Matyt, jie užmiršo kodėl bėgo ir pametė orientaciją. Užuot talkinę besipriešinančiai tautai, jie padeda pavergėjams bei jų talkininkams.

Pr. G.

Kanados daugiakultūrių reikalų ministeris dr. St. Haidasz lankėsi Edmontone, kur turėjo progos susitikti su įvairių tautybių atstovais. Nuotraukoje iš kairės: parlamento atstovas S. Poprosky, konservatorius, kun. M. Sopulak, ukrainiečių laikraščio redaktorius, ir dr. Haidasz Nuotr. A. D.

Amerikiečio žurnalisto įspūdžiai

Maskva švelnina varžtus Lietuvoje?

"Baltimore Sun" dienraščio korespondentas Michael Parks, aplankęs Vilnių, vieną reportažą paskyrė Katalikų Bendrijos problemoms sovietų okupuotoje Lietuvoje. Jo nuomone, šiuo metu pastebimas religijai taikytų varžtų atleidimas, kurį vietiniai katalikai aiškina kaip politinį ėjimą. Tolimesnis religijos varžymas būtų stiprinęs politinę opoziciją ir atvirą antisovietinį nacionalizmą, kuris Kremliaus vadams yra žymiai pavojingesnis Baltijos kraštuose.

Posūkio taškas

Posūkio tašku komunistinės valdžios ir Katalikų Bendrijos santykiuose amerikietis Michael Parks laiko pernykštį kataliko jaunuolio R. Kalantos susideginimą ir po jo laidotuvių Kaune kilusias dviejų dienų riaušes. M. Parks cituoja pareiškimą vieno lietuvio kataliko:

Lietuviai yra ramūs, konservatyvūs žmonės, bet juos radikalais padarė religijos priespauda. Maskvos įsakymu vyriausybė daugiau kaip trejus metus negailestingai spaudė Katalikų Bendriją, tikėdamasi nuslopinti nacionalizmą, tačiau tokia politika ji ti dar labiau skatino. Yra daug žmonių, kurie sovietinį režimą priima kaip gyvenimo faktą. Jis gali jiems nepatikti kaip politinė sistema, ir jie tikrai nenori, kad Lietuvą tvarkytų rusai, bet komunizmas bent šiuo metu yra įvykęs faktas. Taip galvoja daug jaunimo, kuriems tėra žinoma tik sovietinė sistema, ir daug vyresnio amžiaus žmonių, nematančių prasmės tolimesniame pasipriešinime. Katalikų Bendrija yra kitas reikalas. Lietuviai, tapę krikščionimis prieš daugiau kaip 500 metų, jais ir pasiliko. Šis faktas nepasikeis, ir niekas jo neįstengs jėga pakeisti, nes mes esam perdaug užsispyrę. Maskva, darydama spaudimą religijai, iš tikrųjų stato pavojun visą dabar turimą politinę kontrolę.

M. Parks pabrėžia, kad panašią nuomonę jam yra pareiškę ir kiti katalikų vadai, o ją neoficialiais prasitarimais patvirtino vietiniai komunistų bei valdžios pareigūnai. Pvz. "Komjaunimo Tiesos" red. V. Chadzevičius amerikiečiui žurnalistui pareiškė:

Kova su Katalikų Bendrija padėjo tik mūsų priešams. Krikščionybė išnyks savaime... Mums dabar atrodo, kad tolimesnė koncentruota akcija ateizmo vardu yra nereikalinga, nes ji dažnai uždegdavo katalikų jausmus ir suteikadvo didesnį svorį Bendrijai.

Amerikietis M. Parks netiki krikščionybės savaimiu išnykimu, kai Vilniaus bažnyčias taip gausiai sekmadieniais ir net šiokiadieniais lanko katalikai ir kai trečdalį Mišių dalyvių sudaro žmonės, jaunesni kaip 35 metų. Jie yra išaugę sovietinėje sistemoje, prievarta brukusioje ateizmą, išmetusioje religiją iš mokyklų.

Nauji vėjai?

Kalbėdamas apie varžtų atleidimą, M. Parks mini pastaruoju metu duotus leidimus maldininkų kelionėms į šventąsias vietas, Šv. Rašto išleidimą nedideliu egzempliorių skaičium, valdžios paramą kaikurių senųjų bažnyčių restauracijai, pažadą peržiūrėti katalikų skundus, į kuriuos yra įtraukti dviem vyskupam ir kunigų seminarijai taikomi suvaržymai. Amerikiečiui M. Parks katalikai teigę, kad pirmą kartą po viso dešimtmečio šiemet valdžia beveik nesikiša į vaikų paruošimą pirmajai Komunijai bažnyčiose. Mokyklose mokytojai taipgi esą daro mažesnį spaudimą tokiems vaikams, kad neitų pirmosios Komunijos. Pasak katalikų, tai esąs ryškus sušvelnėjimas, žinoma, jeigu jis bus tęsiamas ateityje.

Papildant amerikietį žurnalistą, reikėtų priminti išeivijos spaudoje jau paskelbtą neoficialų pranešimą, kad religijos varžtus Maskvos vardu tvarkęs kulto įgaliotinis Justas Rugienis buvo pakeistas Kazimieru Tumėnu, gimusiu 1927 m. ir Maskvoje baigusiu kompartijos mokslus. Tokie pakeitimai sovietinėje sistemoje paprastai reiškia linijos keitimąsi viena ar kita kryptimi. Jeigu amerikiečio M. Parks surinkti faktai yra tikslūs, galbūt iš tikrųjų šį kartą ta linija religijos atžvilgiu bus švelninama.

Pasauliečiai vadai

M. Parks konstatuoja, kad griežto suvaržymo metais pradėjo augti pasauliečių katalikų sąjūdis, organizuojantis privačiuose namuose religinių ir teologinių studijų programas. Jo nariai yra išvertę į lietuvių kalbą eilę teologinių veikalų, kurių autoriai yra liberaliausi Katalikų Bendrijos mintytojai. Tie veikalai, perrašyti mašinėle, plačiai paskleisti. Kompartijai ir vyriausybei ši pasauliečių veikla yra žinoma, bet lig šiol ji nebuvo trukdoma.

Pasauliečių sąjūdis esą išugdė naujų vadų, kurie organizuodavo parašų rinkimą peticijoms, rengdavo demonstracijas ir vesdavo derybas su sovietų pareigūnais. Kunigams daugiausia buvo paliktos religinės ir administracinės pareigos bažnyčiose. Amerikietis M. Parks cituoja vieno tokio katalikų veikėjo pareiškimą, kad kunigai pritaria tokiai veiklai ir džiaugiasi padidėjusiu pasauliečių vaidmeniu ryšių tvarkyme su valstybe. Tas asmuo betgi pabrėžė, kad yra ir labai veiklių kunigų, nors daugelį jau slegia amžiaus našta.

Kompromisinė linija

Amerikiečio žurnalisto M. Parks Maskvoje ir Vilniuje surinktomis žiniomis, seniau Lietuvos katalikų vadai aktyviai bendradarbiavo su Demokratiniu Sąjūdžiu, kovojančiu už žmogaus laisves Sovietų Sąjungoje. Dabargi koordinaciniai ryšiai esą gerokai sumažėję, kai buvo pasiektas neoficialus susitarimas su vyriausybe. Jaunieji katalikų vadai tikisi, kad ateityje Lietuvos Katalikų Bendrijai pavyks išsikovoti panašias sąlygas, kokias dabar turi Lenkijos katalikai. Pasak vieno tokio katalikų veikėjo, kompartija pralaimėjo tiesioginį susidūrimą su religija ir katalikais. Dabar abi pusės turėtų siekti sugyvenimo, bet katalikams turi būti užtikrinta pilna tikėjimo laisvė už paramą sovietinei sistemai. Minėtasis asmuo daro išvadą, kad sovietinei sistemai žymiai pavojingesnis už katalikybę yra lietuviškasis tautiškumas ir kad aplamai didesnę grėsmę už religiją sudaro betkoks nacionalizmas.

Kiek šios amerikiečio žurnalisto išvados yra teisingos, parodys netolima ateitis. Tuo tarpu dar nematyti aiškių ženklų, rodančių religijos persekiojimo sušvelnėjimą Lietuvoje. Galimas dalykas, kad ryšium su santykių pagerėjimu su JAV-mis, religijos persekiojimas sovietams darosi nepatogus, kad reikia ieškoti švelnesnių priespaudos formų. Tai greičiausiai yra tik politinės taktikos mostas, nekeičiąs esminių dalykų. **V. Kst.**

(Nukelta į 6-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

ANGLIŠKAI KALBA 67% KANADIEČIŲ

Kanados statistika paskelbė 1971 m. kalbų vartojimo duomenis kanadiečių namuose. Angliškai tada kalbėjo 67% kanadiečių, prancūziškai — 25,7%, itališkai — 2%, vokiškai 1%, ukrainietiškai — 0,7%, indėniškai — 0,6%, kinietiškai ir graikiškai 0,4%, lenkiškai ir portugališkai — 0,3%, vengriškai ir olandiškai — 0,2%, serbokroatiškai bei giminingomis kalbomis — 0,1%, kitomis kalbomis — 1,1%. Kvebeke prancūziškai kalba 80,8% gyventojų, angliškai — 14,7%, itališkai — 1,8%. Ontario provincijoje angliškai kalbančiųjų yra 85,1%, prancūziškai — 4,6%, itališkai — 3,6%, vokiškai — 1,1%. Manitoboje antroji vieta tenka vokiečiams ir prancūzams, turintiems po 4%, Saskačevane — ukrainiečiams su 2,7%, Albertoje — vokiečiams su 1,8%, Britų Kolumbijoje — kiniečiams ir vokiečiams, sudarantiems po 1,3% gyventojų. Kitose provincijose antroje vietoje su didesniu ar mažesniu nuošimčiu laikosi prancūzai.

Sovietų Sąjunga ambasadorium Kanadai paskyrė kompartijos centrinio komiteto ideologinio skyriaus veikėją Aleksandrą Jakovlevą, kuris pakeis Borisą Mirošničenką, ambasadorium Otavoje buvusį nuo 1968 m. A. Jakovlevą išgarsino pernai laikraštyje "Literaturnaja Gazeta" paskelbtas aštrus rašinys, kuriame jis surėmė kardus su kairiuoju filosofu H. Marcuse, ekonomistu J. Galbraith ir sovietų rašytojais. Jis atmetė H. Marcuse tezę, kad darbininkai nemažiau už darbdavius nori išsaugoti kapitalistinę sistemą, ir J. Galbraight teigimą, kad vaduą nuo masės skiria ne pinigas, o tik išsilavinimas. Tokias laisvojo pasaulio idėjas A. Jakovlevas laiko žalingomis Sovietų Sąjungai. Jam ypač nepatinka Vakarų teorija, kad komunistiniai kraštai pamažu suka į dešinę, nekomunistiniai — į kairę ir kad ateityje abi sistemos susilygins. A. Jakovlevas pasisako už klasių kovą net ir Sovietų Sąjungos bei Vakarų pasaulio taikiame sambūvyje. Tame rašinyje jis aštriai kritikavo tautiškumo apraiškas sovietų rašytojų veikaluose, senojo kaimo, bažnyčių ir ikonų garbinimą ne tik pačioje Rusijoje, bet ir kitose respublikose. A. Jakovlevo atleidimas iš ideologinio darbo ir paskyrimas ambasadorium yra savotiška mįslė. Vieni komentatoriai daro išvadą, kad jis buvo peršvelnus ir kad jo neišgelbėjo nuo pažeminimo minėtasis rašinys, o kitiems atrodo, kad rašinys buvo peraštrus ir kad autorius pasidarė stiprių priešų kompartijos politbiure.

Federacinis parlamentas 214:16 balsų santykiu patvirtino devynių punktų rezoliuciją valdžios tarnautojų dvikalbiškumo klausimu. Ji pabrėžia lygias prancūzų ir anglų kalbų teises, užtikrina darbą vieną kalbą mokantiem tarnautojam ir skatina didesnį prancūzų kalbos vartojimą valdinėje tarnyboje. Prieš šią rezoliuciją balsavo 16 konservatorių su J. Diefenbakeriu priešakyje. Pastarasis apkaltino premjerą P. E. Trudeau krašto suskaldymu ir balsų žvejojimu Kvebeke. Konservatorių vadas R. Stanfieldas, kuriam taip pat rūpi kvebekiečių balsai sekančiuose rinkimuose, ne tik pritarė šiai rezoliucijai, bet ir pasiūlė ją padaryti oficialiu 1969 m. priimto dviejų kalbų įstatymo papildu. Šis jo pasiūlymas buvo atmestas. Daug kam atrodo, kad minėtasis įstatymas pilnai apima dvikalbiškumo reikalą ir kad įstatyminės galios neturinti rezoliucija tebuvo politinis premjero P. E. Trudeau bandymas įsiteikti Kvebekui.

Ontario premjeras W. Davis paskelbė provinciniame parlamente, kad bus įsteigta energijos išteklių ministerija ir $3 bilijonai panaudota atominėms elektros jėgainėms. Šiais planais tikimasi sumažinti alyvos ir dujų vartojimą ir užsitikrinti pigią elektros energiją, kurią netgi bus galima eksportuoti į JAV. Ontario Hydro numatoma paversti vadinamąja "karūnos korporacija" — plačias teises turinčia valstybine bendrove. Jos elektros kainas viešais svarstymais kontroliuos vyriausybė. Premjeras W. Davis taipgi planuoja už $700 milijonų įrengti parko ruožus nuo Toronto iki Hamiltono ir Markhamo. Jie bus nuo dviejų mylių iki 700 pėdų platumo ir užims 55.000 akrų.

Kanados pasitraukimas iš P. Vietnamo taikos priežiūros komisijos gresia visišku ryšių nutrūkimu su abiem Vietnamais, Laosu ir Kambodija, kur jie lig šiol buvo palaikomi dalyvavimu senojoj ir dabartinėj priežiūros komisijose. Kanada yra suteikusi diplomatinį pripažinimą jau seniau P. Vietnamui, Laosui ir Kambodijai, o š.m. vasario mėnesį jį suteikė ir Š. Vietnamui, tačiau diplomatinių ryšių su tais kraštais neturėjo. Spėjama, jog dabar teks atidaryti oficialias atstovybes.

Federacinius kalėjimus tvarkantis ministeris W. Allmand

Pasaulio įvykiai

V. VOKIETIJOS KANCLERĮ W. BRANDTĄ TEL AVIVO TARPTAUTINIAME Lod aerodrome sutiko Izraelio premjerė G. Meir su visu savo ministerių kabinetu, kariniam orkestrui grojant "Deutschland ueber alles", nors Izraelis vis dar boikotuoja Wagnerį, Straussą ir ir kitus vokiečių kompozitorius. W. Brandtas yra lankęsis Izraelyje 1960 m. kaip V. Berlyno burmistras. Dabargi jam teko garbė būti pirmuoju V. Vokietijos kancleriu, padariusiu oficialų vizitą Izraeliui, kur šiuo metu gyvena apie pusę milijono nacių koncentracinių stovyklų buvusių kalinių. Pirmiausia jis aplankė šešiems milijonams žuvusių žydų pastatytą paminklą Jeruzalėje ir padėjo gėlių vainiką, o po to apžiūrėjo nacių siautėjimą ir koncentracinių stovyklų žiaurumus atskleidžiantį muzėjų. Oficialiame priėmime G. Meir kanclerį W. Brandtą ir jo dabartinę politiką nurodė pavyzdžiu arabų valstybėms jų santykiuose su Izraeliu. W. Brandtas pabrėžė, kad V. Vokietija Artimųjų Rytų konflikte laikosi neutralumo ir nežada būti tarpininke, bet jis patarė pradėti tiesiogines derybas, primindamas, kad tik derybų dėka Bonnai pavyko suartėti su Maskva. Spaudos konferencijoje jis paskelbė premjerės G. Meir sutikimą atvykti oficialaus vizito į V. Vokietiją. Data šiam vizitui tebėra nenustatyta, tačiau spėjama, kad premjerė G. Meir lankysis V. Vokietijoje po Izraelio parlamento rinkimų šį rudenį. Santykių išlyginimui didelės reikšmės turėjo W. Brandto praeitis. 1933-45 m. jis buvo politinis pabėgėlis, Švedijoje vedęs kovą su Vokietiją užvaldžiusiais naciais. Pokario metais Izraelis ir žydai negavo jokios kompensacijos iš komunistinės R. Vokietijos, o V. Vokietija kompensacijos išmokėjo net 45 bilijonus markių, t.y. apie 18 bilijonų dolerių, kurie ir sudarė finansinį pagrindą Izraelio pramonei. Kanclerio W. Brandto vizito metu vokiečių spauda atskleidė politinį skandalą Bonnoje. 1972 m. balandžio 27 d. krikščionys demokratai bandė nuversti W. Brandto vyriausybę, tikėdamiesi gauti 250 balsų federaciniame parlamente, bet tegavo 247. W. Brandtui pašalinti trūko tik dviejų balsų. Laikraščių teigimu, kanclerio W. Brandto socialistai prieš šį balsavimą bandė papirkti opozicijos atstovus, kad jie balsuotų prieš savo partiją. Minimi iš politikos pasitraukę krikščionys demokratai Julius Steiner ir Friedrich Helms. Pirmasis jam prisipažino, kad tą dieną susilaikė nuo balsavimo. Atrodo, panašiai bus pasielgęs ir F. Helms.

NEPAVYKO SUSITARTI

Vietnamo karo paliaubų problemas Paryžiuje svarstė prez. R. Niksono patarėjas H. Kissinger ir Š. Vietnamo politbiuro narys L. D. Tho. Spauda pranašavo naują susitarimą, bet jis nebuvo paskelbtas. H. Kissinger grįžo į Vašingtoną ruoštis L. Brežnevo vizitui. Saigone pasigirdo balsų, kad P. Vietnamo prez. N. V. Thieu nepasirašys jokių naujų H. Kissingerio ir L. D. Tho susitarimų, liečiančių rinkimų datą ir santaikos komisijos sudarymą su komunistais. Pekinge iškilmingai buvo sutikti Š. Vietnamo vadai — kompartijos I sekr. L. Duan ir premjeras P. V. Dong. Kinijos premjeras Ču En-lai Paryžiaus sutartį pavadino didžiausiu Š. Vietnamo komunistų laimėjimu. Pekingas Hanojui pažadėjo visą reikiamą paramą, bet detalės nebuvo paskelbtos. Karo veiksmai praėjusią savaitę gerokai padidėjo Mekongo žemupyje ir Kambodijoje. P. Vietnamo pusėn perėjęs Š. Vietnamo jaunas karininkas N. T. Son teigia, kad Š. Vietnamo kariams yra įsakyta sabotuoti taikos priežiūros komisijos darbą ir kad komunistai nėra paleidę visų amerikiečių karo belaisvių.

PASKELBĖ REFERENDUMĄ

Monarchiją panaikinęs ir Graikiją respublika paskelbęs premjeras G. Papadopoulos, save tituluojantis laikiniu prezidentu, ruošia konstitucijos reformas, kurias turės patvirtinti tautos referendumas š.m. liepos 29 d. Vyriausiu krašto vadu numatomas septynerių metų terminui renkamas prezidentas su diktatoriaus teisėmis. Prezidentas galės atleisti premjerus, ministerius, vadovauti ministerių kabineto posėdžiams ir duoti specialius įsakymus, bet prezidentu tegalės būti tik vieną kartą. Spėjama, kad referendume G. Papadopoulos bus vienintelis kandidatas į prezidentus. Karalius Konstantinas Romoje skelbia karą karinei vyriausybei, bet neturi vilčių, kad reformos bus atmestos, nes monarchija Graikijoje nėra populiari. Tai pripažįsta net ir graikų išeivių vadas A. Papandreou, buvusio premjero sūnus. Pasak jo, monarchiją palaidojo ne karinio režimo pulkininkai, bet karališkosios giminės nesiskaitymas su tautos valia.

TRIUMFAS ERDVĖSE

Amerikiečių erdvių laboratorijos "Skylab" astronautams Ch. Conradui ir J. Kerwinui pavyko nupjauti aliuminio juostelę, kuri neleido išsiskleisti saulės energiją surenkančių celių sparnui. Dabar tas sparnas jau yra pilnai išsiskleidęs ir duoda 2000 vatų elektros srovės. Pirmą kartą po dviejų savaičių visi trys astronautai galėjo pasinaudoti karštu dušu ir pradėti daugiau srovės reikalaujančius tyrimus. Vienintelis nepatogumas laboratorijoje — šiek tiek peraugšta jos temperatūra.

PERLEIDO DALĮ PAREIGŲ

Nuo pilietinio karo pabaigos 1939 m. Ispaniją valdęs gen. F. Franco buvo valstybės vadas, premjeras ir karinių pajėgų viršininkas. Praėjusią savaitę premjero pareigas jis perdavė admirolui L. C. Blanco, 70 metų amžiaus. Šį žingsnį padiktavo gili senatvė — gen. F. Franco jau pernai atšventė aštuoniasdešimtmetį. Pagal jo paties paruoštą konstituciją, jam mirus, naujuoju valstybės vadu taps princas Juan Carlos, šiuo metu turintis 35 metus.

DVI SUTARTYS

JAV prekybos sekr. F. Dent ir Sov. Sąjungos prekybos ministerio pavaduotojas V. Alchimovas patvirtino Occidental Petroleum bendrovės 20 metų prekybos sutartį, siekiančią $8 bilijonus. Amerikiečių bendrovė suteiks techninę paramą Sovietų Sąjungoj statomiems didžiuliams cheminių trąšų fabrikams ir kasmet importuos $200 milijonų vertės jų gaminių. Ta pati bendrovė su El Paso natūralių dujų bendrove pasirašė ir antrą sutartį, kurią turi patvirtinti Sovietų Sąjungos ir JAV vyriausybės. Antrąja sutartimi žadama už $10 bilijonų per 25 metus pirkti iš Sovietų Sąjungos suskystintas natūralias dujas. Projekto įgyvendinimas užtruks keletą metų, nes reikės nutiesti 2.000 mylių ilgio dujotiekį iš Jakutsko į Vladivostoką, ten pastatyti didžiulį dujų suskystinimo fabriką ir įsigyti 20 tanklaivių. Ši žinia gali būti nemaloni Kanadai, turinčiai dideles natūralių dujų atsargas. Jų eksportą į JAV stengiasi suvaržyti vadinamieji ekonominiai tautininkai, pirmon eilėn statantys Kanados poreikius ir užmirštantys Kanadai būtiną JAV kapitalą, kuriuo remiasi dabartinė krašto gerovė.

KONFERENCIJOS DATA

Europos saugumo konferencijos paruošiamuosiuse posėdžiuose Helsinkyje buvo nutarta, kad šiai konferencijai Europos kraštų, JAV ir Kanados užsienio reikalų ministeriai susirinks š.m. liepos 3 d. Ši data buvo patvirtinta paruošiamuosiuose darbuose dalyvaujančių valstybių bendrame posėdyje. Beveik tuo pačiu metu Briuselyje posėdžiavę Atlanto Sąjungos krašto apsaugos ministeriai konstatavo augantį Sovietų Sąjungos karinį pajėgumą. JAV naujasis krašto apsaugos sekr. J. Schlesinger ragino Europos valstybes stiprinti neatominį apsiginklavimą ir rasti priemonių atsilyginti JAV už 1,5 bilijono dolerių, kurie dabar išleidžiami amerikiečių kariuomenės išlaikymui Europoje.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

VISI Į PLB SEIMO TALKĄ!

Pirmasis pasaulio lietuvių kongresas įvyko prieš 38 metus nepriklausomos Lietuvos laikais. Tai buvo didelis įvykis tiek savo idėja, tiek programa, tiek dalyvių skaičium. Jo reikšmę tada iškėlė sveikinamuoju žodžiu Lietuvos prezidentas Antanas Smetona: "Šis kongresas yra istoringos reikšmės: jis yra pirmas, jis deda pastovius pamatus visų kraštų lietuviams bendrauti". Prezidentas taip pat kongresą susiejo su likiminiu išeivijos rūpesčiu: "Būdami lojalūs tiems kraštams, kurie tapo jums antroji tėvynė, jūs niekuomet nepamirškite tos meilės, kurios esate skolingi savo pirmąjai tėvynei, savo motinai Lietuvai".

Tai, ką pradėjo 1935 metų pasaulio lietuvių kongresas, toliau tęsia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimai: palaiko ir gilina pasaulio lietuvių bendravimą, jungia juos bendriesiems tautiniams tikslams bei uždaviniams, telkia vienon lietuviškon šeimon, kad žinotume. dr. Vinco Kudirkos žodžiais, iš kurių pagalbos prašyti ir kuriems ją teikti.

PLB IV seimas įvyks 1973 m. rugpjūčio 30 — rugsėjo 3 d. d. Vašingtone. JAV Lietuvių Bendruomenė, mūsų prašoma, mielai sutinka jam teikti visokeriopą savo paramą. Tokios paramos taip pat tikimės ir iš artimiausio kaimyno — Kanados Lietuvių Bendruomenės. Todėl PLB valdyba JAV ir Kanados lietuvius prašo:

1. **Dalyvauti PLB seime jo svečiais.** Gausus visų dalyvavimas teiks seimui moralinę ir materialinę paramą. Ypačiai visi laukiami kultūriniuose seimo renginiuose.

2. Amerikos sostinėj yra daug lankytinų vietų. Turim ten taip pat ir savą Šiluvos koplyčią tautinėje Amerikos šventovėje, kur įvyks seimo pamaldos. Gražu būtų, jei į Vašingtoną būtų rengiamos specialios ekskursijos.

3. Yra leidžiamas PLB IV seimo leidinys. Priimami nenustatytos sumos apmokami sveikinimai bei skelbimai. Tokius sveikinimus kviečiamos atsiųsti bendruomenių apylinkės bei lietuvių organizacijos, o skelbimus — mūsų verslininkai bei paskiri asmenys.

4. Yra sakoma, kad kilnumas įpareigoja. Tokioj padėty yra PLB seimo atstovai. Tad ir jie prie to pasisekimo kviečiami dėtis ne tik aktyviu dalyvavimu, bet ir kitais būdais — kas aukų parinkdamas, kas skelbimą surasdamas ir t. t.

Pirmąjį pasaulio lietuvių kongresą parėmė nepriklausomos Lietuvos vyriausybė. Dabar tokios paramos Lietuva teikti negali, nes pati yra spaudžiama okupanto vergijos. Viską padaryti turime savo jėgomis. Todėl PLB valdyba ir kreipiasi į visus: ateikime PLB seimui į talką! Padarykime jį didelį ir didingą!

PLB valdyba

P. S. Finansiniais reikalais rašyti PLB valdybos finansų vicepirmininkui dr. V. Majauskui, 22900 Thorncliffe, Southfield, Michigan 48075, USA.

Leiskim mokinius į Vasario 16 gimnaziją

Pirmieji ledai leisti mokinius į Vasario 16 gimnaziją iš Amerikos jau seniai pralaužti. 1967-70 mokslo metais gimnazija iš JAV turėjo 1 mokinį, 1970-71 — 3, 1971-72 — 8 (1 iš Kanados, 1 iš Kolumbijos). Šiais mokslo metais gimnazijoje mokosi 11 iš JAV, 2 iš Kolumbijos. Taigi, mokinių skaičius iš užjūrio auga. Gimnazija gali iš JAV, Kanados ir Pietų Amerikos priimti dar žymiai daugiau mokinių. Ateinančiais mokslo metais mokslas prasideda **rugsėjo 10,** į bendrabutį reikia atvažiuoti jau rugsėjo 9. Visa eilė tėvų jau yra teiravęsi ar net pažadėję savo vaikus leisti ateinančiais mokslo metais. Tėvai, kurie dar delsia ar nėra apsisprendę, turėtų paskubėti, nes vietos bendrabučiuose yra ribotos.

Mokiniams iš JAV ir Kanados mokslas pagal "high school" programas

Gimnazija mokslo programas yra taip sutvarkiusi, kad jos beveik atitinka Amerikos "high school" programas. Ypač taip yra su anglų k. Ją mokiniams iš Amerikos dėsto Amerikos lietuvaitė.

Vasario 16 gimnazijoj, kaip ir vokiečių gimnazijose, yra 9 klasės. Mokiniai iš JAV ir Kanados į I klasę priimami po 4 pradinės mokyklos (elementary school) skyrių. Stojant gimnazijon, mokinio tėvai parašo prašymą ir prideda mokinio išeito mokslo pažymėjimą, gimimo metrikų nuorašą ir, jei turi, skiepų knygelę. Iš augštesniųjų pradinės mokyklos skyrių ar "high school" priimami į atitinkamas klases (pvz. po aštuonerių metų pradinės mokyklos — į IV ar V kl.). Baigę 9 klases, tokie mokiniai po abitūros egzaminų gauna brandos atestatą, kuris juos įgalina stoti į Amerikos ar Kanados universitetus, peršokant vad. "junior college". Per abitūros egzaminus egzaminuoja gimnazijos mokytojai. (Norintieji studijuoti Vokietijoje abitūros egzaminus laiko kitokia tvarka).

Už pragyvenimą (maistą ir kambarį bendrabuty) reikia per mėnesį mokėti DM 150 (mokama 12 mėnesių), už specialias vokiečių k. pamokas dar DM 20-30 į mėnesį. — Vasaros atostogų metu (nuo liepos 10 iki rugsėjo 6-9) bei per Kalėdų ir Velykų atostogas (po 2 savaites) vyresnieji mokiniai turi progos pažinti Europos kraštus, po juos keliaudami. Šiaip per vasaros atostogas galima grįžti ir pas tėvus. Per atostogas pasiliekantiems Europoje (negalintiems ir nenorintiems keliauti, ypač jaunesniesiems) mokiniams stengiamasi surasti lietuvių šeimas, kur jie galėtų atostogas praleisti. Bendrabutis atostogų metu neveikia. — Mokiniai iš užjūrio paprastai skrenda lėktuvu į Frankfurt-Main aerodromą, iš kur jie gimnazijos autobusiuku parvežami gimnazijon.

Prašymus priimti gimnazijon rašykite šiuo adresu:

Herrn V. Natkevičius
Litauisches Gymnasium
684 Lampertheim-Hüttenfeld 4
W. Germany

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

PRANEŠIMAS IŠ VOKIETIJOS

Ko siekė Brežnevo vizitas?

J. KAIRYS

Šiandien ne vien likusios Vokietijos daliai, bet ir visai Europai didžiausia grėsmė yra Maskva su jos vadovaujamais bei diriguojamais kitų kraštų komunistais. Iki atėjimo į valdžią dabartinės koalicijos V. Vokietija buvo didelė užtvara. Dabar ir V. Vokietija kapituliuoja prieš Maskvą bei jos satelitus.

Kapitucialijos pradžia

V. Vokietijos kapituliacija prieš Maskvą prasidėjo Bonnos-Maskvos sutartimi. Kaip jau "T. Ž." skaitytojai žino, šioje sutartyje glūdi visi pagrindai žmogaus ir tautų pagrindinių laisvių laidotuvėms. Deja, laisvojo pasaulio politikai nekreipė į tai reikiamo dėmesio, nekreipia dar ir dabar. Be to, kaip šios sutarties ratifikacijos eiga parodė, ir V. Vokietijos nevisi politikai buvo ją pilnai išstudijavę, o vyriausybė su kancleriu Brandtu tebetiki, ką Maskva kalba, rašo ir pasirašo.

Ratifikavus Bonnai aną sutartį, nebuvo reikalingos ratifikacinės kalbos Bonnos-Varšuvos sutarties proga, nebuvo jos reikalingos Bonnos — R. Berlyno pagridinei sutarčiai, nebus jos reikalingos ir sutartims, kurias Bonna sudarys su kitais komunistiniais kraštais. Bonnos — Maskvos sutartis yra pagrindinė visom kitom, kurios yra jau sudarytos arba kurios dar bus sudarytos. Tai savotiška Maskvos padiktuota konstitucija Bonnai. Mažiausią nukrypimą nuo jos raudonasis Kremlius laikys priešingu mostu atoslūgiui Europoje, saugumui ir taikai. Juk ne vaikų žaidimams Maskva naujai prigabeno į R. Vokietiją ir į kaikuriuos satelitinius kraštus tūkstančius moderniausių tankų ir daugybę gerai ginkluotų karių.

Brežnevo kelionė

Iš visų laisvojo pasaulio sostinių po minėtos Maskvos sutarties dabartinė Bonna pasidarė artimiausia Maskvai. Bonnos — Maskvos sutartimi V. Vokietija plačiausiai atidarė duris Kremliaus politikai į Vakarus. Jei ne dabartinė Bonna, tai nežinia, ar būtų pasisekę Maskvai sukviesti vakariečius į Helsinkį ir į Vieną. Be to, šia sutartimi Bonna patvirtino ne tik vergiją Kremliaus pagrobtoms tautoms, bet ir jo suprojektuotus ėjimus į likusią laisvą Europą. Remiantis ana sutartimi, kad ir netiesiogiai, Maskvos ėjimams Bonna privalo talkinti. Pagal Brežnevo pareiškimus Bonnoje, Sovietų Sąjunga turi bendrai su V. Vokietija testi tai, kas yra pradėta Bonnos — Maskvos sutartimi, būtent, bendradarbiavimą politiniame, ūkiniame, technikiniame ir kultūriniame gyvenime.

Politiniame gyvenime šiuo metu Maskvai yra labai svarbu turėti sau ištikimą šalininką Helsinky ir Vienoje, išvilioti V. Vokietiją iš Atlanto S-gos bei kitų vakarietiškų junginių, išstumti JAV karines jėgas bei kitokią įtaką Europoje, įkinkyti šį pramoningą kraštą komunistinio bloko tarnybai ir t. t. Per Vokietiją, per Europos širdį, ji siekia įtvirtinti savo politinę hegemoniją visoje Europoje. Siekdama jos savo propagandoje Maskva vadina tai atoslūgiu, saugumu, taika. Tai dalykai, kurie viliote vilioja ypač jos tikrų tikslų nesuprantančius.

Ūkinio bendradarbiavimo srityje Brežnevas siekia pigių paskolų pagyvinti prekybai, išplėsti atominių ir kitokių pramonės įmonių statybai. Be to, Maskva nori pagerinti savo piliečių ekonominį gyvenimą, o savo pramonę ir toliau naudoti pirmoje eilėje ginklų gamybai.

Ko siekia Kremlius savo peršamo mokslo bei technikos ir kultūrinio bendradarbiavimo reikaluose, sekantiems sovietinį gyvenimą yra gerai žinoma, todėl neverta plačiau apie tai ir kalbėti.

Vaidino balandį

Siekdamas savo tikslų, Brežnevas stengėsi būti populiarus plačioje masėje. Dėlto jis bėrė komplimentų valdantiesiems, o ypač kancleriui. Susitikdamas su politiškai sau artimiausiais žmonėmis ir veikėjais, jis apkabinėdavo juos ir net pasibučiuodavo, kaip kadaise darydavo ir su Dubčeku.

Pramonės atstovams bei vadinamiesiems "kapitalistams" Brežnevas irgi nepagailėjo liaupsinimų. Jis kalbino žurnalistus ir žmones gatvėje, atėjusius pasižiūrėti raudonosios tironijos vyriausiojo. Visur jis vaidino taikos karvelį, nors tokiems poelgiams trukdė jo paties ir vokiečių slaptasis saugumas, viešosios policijos ir pasieniečių būriai (26.500 ginkluotų vyrų), kurie laikė jį apsuptą bei atskirtą nuo žmonių.

Demonstracijos

Buvo ir demonstracijų. Vienos iš jų buvo protesto eisenos, kitos džiaugsmo bei, kaip spauda vadino, "draugiškumo."

Protestuotojų neštuose plakatuose vyravo reikalavimai taikos, laisvės, žmogaus teisių, o džiaugsmo eisenoje buvo nešami Brežnevo atvaizdai. Protesto eisenos nebuvo gausios, juoba, kad jas trukdė net pati policija. Džiaugsmo demonstracijoje dalyvavo apie keliasdešimt tūkstančių visokių kairiųjų bei komunistų. Ji buvo policijos saugoma nuo trukdytojų, jei tokių būtų pasitaikę.

Bene stipriausią demonstraciją prieš Brežnevą rengė maoistai Dortmunde, bet ji buvo uždrausta. Plakatų su reikalavimais laisvės buvo kaikur ir ant gatvių iškabinėta, bet juos policija nuėmė, o juos iškabinusieji buvo išvadinti fašistais.

Dėl žmogaus ir tautų priespaudos Sov. Sąjungoje, dėl jų persekiojimų vokiečių krikščioniško jaunimo buvo kreiptasi raštu į V. Vokietijos prezidentą, kad šia proga jis iškeltų svečiui tą klausimą, kaip kadaise buvo jį iškėlęs prezidento Thieu lankymosi proga.

Šiek tiek buvo rašoma ir spaudoje prieš Brežnevą. Pvz. plačiai skaitomas dienraštis "Bild" klausė ji, kodėl R. Vokietijos komunistai tebešaudo į vokiečius prie Berlyno sienų, kodėl Maskva daro viską, kad atskirtų V. Berlyną nuo V. Vokietijos, kodėl ji nuolat intensyvina savo ginklavimąsi, nors jos diplomatai ir kalba vien apie atoslūgį, kodėl negali vokiečiai ir žydai išvažiuoti iš Sov. Sąjungos, kodėl ten tiek daug politinių kalinių, kodėl joje žymūs rašytojai negali rašyti tai, ką jie nori, ir t. t.

Grįžo kaip laimėtojas

Brežnevas atvyko ir į Bonną ne vien pasiruošęs savo rūpimiems klausimams, bet ir veidmainingai vaidybai. Kiek galima spręsti iš paskelbto pasitarimų komunikato ir iš kaikurių parlamentarų pasisakymų parlamento posėdyje dėl jo kelionės, atrodo, drąsiai galima tvirtinti, kad į Maskvą grįžo labai patenkintas. Jo iškelti klausimai, atrodo, Bonnoje rado pilną pritarimą. Be to, Brežnevas išpopuliarėjo užtektinai ir vokiečiuose. Spėjama, kad nemažiau kaip pusė gyventojų vertins jo kelionę į Bonną teigiamai.

Už raudonąją tironiją

Baigiant tenka pasakyti, kad savo bičiuliavimusi su Maskva ne vien Bonna ruošia nelaimę V. Vokietijai ir visai Europai — panašiai daro ir kiti laisvieji kraštai. Ir su pastaraisiais Kremlius daro viską, kad palenktų į savo pusę ir ilgainiui laimėtų komunizmui. Kad šitaip yra, pavyzdžių teikia Sovietų S-gos istorija. Tai priminė ir pats Brežnevas 1972 m. birželio 27 d. Pasak jo, nors Kremlius ir yra už koegzistencijos principą, bet tai nereiškia, kad atsisako nuo ideologinės kovos. Dar daugiau — Kremlius tą kovą intensyvina. Taigi, vien iš to Brežnevo pasakymo plaukia išvada, kad laisvojo pasaulio bendradarbiavimas su Maskva yra ne kas kita, kaip rengimas kelio jos tironijai.

Šviesiaplaukis padangių riteris

J. Vaičeliūnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Rusai

Erichas vokiečiams greitai tapo lakūnų pažiba, o rusams — pietų fronto juodasis velnias. Matyt, rusai ir kituose frontuose turėjo "juodųjų velnių". Rusai buvo paskyrę 10.000 rublių premiją tam, kuris jį numuš. Premija nedidelė — 10 kilogramų cukraus. Ano karo metu Rusijos juodoje rinkoje kilogramas cukraus kainavo 1.000 rublių.

Nors vokiečių technika stovėjo augščiau už rusų, bet kaikuriose srityse ir rusai turėjo praktikos, ypač veikti didelių šalčių sąlygose. Rusiškoji žiema sunkino užvedimą lėktuvų motorų. Vienas rusų belaisvis pasakė, kad tokiu atveju reikia į alyvą įpilti benzino. Kad geriau veiktų ginklai, reikia nuo jų pašalinti tepalus, ypač tirštus tepalus. Tų patarimų dėka Erichas galėjo ir žiemos metu numušti daugiau rusų lėktuvų.

Kartą Erichas su savo sparniniu lakūnu ltn. Wester išskrido toliau už fronto — Rumunijos teritorijon. Netrukus pastebėjo rusų naikintoją. Erichas įsakė savo palydovui pakilti augščiau ir sekti, o jis puolė rusų naikintoją. Erichas su rusu kurį laiką kovėsi, leisdami viens į kitą šūvių serijas, bet nesėkmingai. Tada jis smigo žemyn, įsakydamas tai padaryti ir savo sparniniam lakūnui. Rusas, matyt pametęs priešą iš akių, padarė dar porą staigių posūkių ir pasuko į rytus. Erichas jį pasivijo ir iš apačios pašovė jo lėktuvą. Rusas iššoko su parašiutu. Erichas sekė pašauto lėktuvo kritimą ir į tą pusę bėgančius vokiečiu kareivius. Jis, įsižiūrėjęs į nukritusio lėktuvo vietą, grįžo į aerodromą, persėdo į "Storch" lėktuvą, kuriuo galima nusileisti mažame plote, atskrido prie numušto lėktuvo ir nusileido. Kareiviai jau turėjo belaisvį — rusų kapitoną. Buvo čia ir rumunų, kurie mokėjo vokiečių ir rusų kalbas. Jie buvo vertėjais pokalbyje su rusu.

Erichas jį pasveikino, kad išliko gyvas. Paklausė kodėl skrido vienas ir kodėl nesekė savo užnugario. Rusas atsakė, kad jo sparninis lakūnas yra žuvęs. O dėl nesekimo savo užnugario jis tik patraukė pečiais. Erichas įsodino rusą į savo lėktuvą ir grįžo į aerodromą. Valgykloje, kur buvo ir daugiau lakūnų, Erichas davė jam išgerti degtinės ir užkąsti. Rusas kažkodėl bailiai dairėsi. Erichas mokėjo kiek rusiškai ir paklausė rusą, kodėl jis lyg nusigandęs. Rusas atsakė: "Jie (politrukai) sakė, kad vokiečiai, kai paima rusus nelaisvėn, juos sušaudo". Visi pradėjo juoktis. Erichas dar jam įpylė degtinės ir davė daugiau valgyti. Rusas pasijuto maloniai. Jis porą dienų be sargybos prabuvo tame aerodrome, o paskui buvo pasiųstas kitur.

Visai kitaip elgėsi rusai, ypač tie, kurie turėjo mongoliškos priemaišos. Kartą rusų ltn. W. Laurininkovas pašovė vokiečių lėktuvą Me-109. Vokietis dar nusileido ir norėjo pabėgti. Šalia jo lėktuvo nusileido ir rusas, kuris raudonarmiečių padedamas, tą vokietį lakūną surado, sumušė ir čia pat savo rankomis jį pasmaugė. Tada vėl sėdo į lėktuvą ir pakilo į orą, palikdamas negyvą savo priešą ir nustebusius raudonarmiečius.

Geras medžiotojas

Ericho vardas skambėjo fronte ir užfrontėje. Jo nuotraukos dažnai pasirodydavo vokiečių laikraščiuose, kuriuos skaitė ir jo artimieji, jų tarpe ir jo Usch.

Erichas sėkmingai kovėsi ore, naudodamasis daugiau "tigro šuolius" nei dvikova. Daug kas jo oro kovas skirstė į keturias dalis: pamatymą, nusprendimą, puolimą, pasitraukimą.

Ericho laimėjimai stebindavo ir vokiečių lakūnus. Kartą VIII eskadrilės ltn. Fr. Obleser išsireiškė, esą Hartmano laimėjimai yra tik pokštai. Tai išgirdęs, Erichas kreipėsi į grupės vadą mjr. G. Rall, kuris pažadėjo reikalą išaiškinti.

— Ko tu norėtum iš to? — paklausė majoras.

— Aš norėčiau, kad ltn. Obleser porai skridimų būtų paskirtas mano sparniniu lakūnu.

Grupės vadas tai padarė. Kai jie grįžo iš pirmo skridimo, ltn. Obleser patvirtino du Ericho laimėjimus ir viešai jį atsiprašė. Daugiau niekas nekalbėjo apie pokštus.

Erichas turėjo ir kitą talentą — surasti priešą. Jis buvo geras medžiotojas. Kai kiti lakūnai iš skridimų grįždavo tuščiomis rankomis, jis turėdavo vieną ar daugiau laimikių.

Kartą pats grupės vadas mjr. Rall panoro skristi kartu su Erichu. Vėliau Erichas apie tą skridimą pasakojo:

— Mjr. Rall dažniausiai skrisdavo Zaporožės link ir nieko nerasdavo. Aš nuskrisdavau iki Zaporožės. Jei tenai nieko nebūdavo, skrisdavau į Nikolajevą, kur buvo didelė rusų aviacijos bazė. Tenai visados ką nors laimėdavau. 1943 m. spalio 2 d. kartu su mjr. Rall nuskridom į pietus. Aš vadovavau pirmajam pusgrandžiui, o majoras — antrajam. Skraidėme išilgai fronto palei Dniepro upę. Po pusvalandžio per radiją pasigirdo majoro balsas: "Čia nieko nėra. Aš su savo pusgrandžiu skrisiu į Dniepropetrovską". Ir nuskrido. Po poros minučių pamačiau 3 rusų lėktuvus. Kai buvau netoli rusų vadovaujančio lėktuvo, pranešiau majorui, kad turiu taikinį į pietus nuo Zaporožės ir patariau sukti atgal. Jis prašė, kad palaukčiau, iki jis atskris. Bet aš buvau nuo taikinio tik 500 metrų. Laukti negalėjau. Iš arti paleidau šūvių seriją į vadovaujantį lėktuvą. Padaręs posūkį, vėl pasigavau vieną naikintoją. Atskridęs majoras pamatė du krentančius lėktuvus.

(Bus daugiau)

PADĖKA

Nuoširdus ačiū visiems draugams ir pažįstamiems, kurie aplankė mane ligoninėje ir namuose mano ligos metu. Labai ačiū už gautas dovanas ir prisiųstus suraminimo žodžius raštu.

Dar kartą tariu visiems nuoširdų ačiū —

Alfonsas Gužiauskas

Mylimam sūnui

A✝A

Sauliui Steigvilai

mirus, tėveliams, broliams ir sesutei reiškiame gilią *užuojautą* —

V. Domeika,
Danguolė ir Warren

Mylimam sūnui

A✝A

Vytautui Skeivelui

pavergtoje Lietuvoje mirus, jo tėvui JONUI SKEIVELUI ir šeimai reiškiame gilią užuojautą —

Niagaros pusiasalio ramovėnai

A✝A

Adolfui Dragūnui

mirus, giliam liūdesy pasilikusiai žmonai JADVYGAI, dukrai AUDRONEI Lietuvoje, seserims bei artimiesiems reiškiame nuoširdžią ir gilią užuojautą —

M. D. Reginai

Vincui Bružui

mirus, jo žmonai PETRONELEI, sūnui LEONUI, dukrai IRENAI, giminėms ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Thunder Bay, Ont.

Jonas Misevičius
Henrikas Poškus

KAS BUS SVARSTOMA SEIME?

Galutinai nustatyta PLB seimo programa • Sudarytos komisijos • Numatoma veiksnių konferencija

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos posėdyje birželio 2 d. Klevelande daugiausia buvo svarstomi PLB seimo reikalai.

Galutinai nustatyta seimo programa, kuri daugiau nebebus keičiama. Seimas prasidės ketvirtadienį, rugpjūčio 30, atsilankymu Lietuvos pasiuntinybėje ir literatūros vakaru. Pagrindiniai simpoziumai bus penktadienį rugpjūčio 31. Simpoziumas "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ateities uždaviniai ir veikla" įvyks 2.30—4.30 v. p. p. Jame bus svarstomi būdai bei priemonės Bendruomenės veiklai praplėsti, jaunimo reikalai, darbų pasiskirstymas ir finansai. Simpoziumo dalyvių sudėtis: moderatorius — A. Rinkūnas; Kanados LB atstovas ir moderatoriaus pavaduotojas — dr. P. Lukoševičius; P. Amerikos atstovas inž. Venckus (Venecuelos LB pirmininkas), Europos atstovas — kun. B. Liubinas (Vokietijos LB pirm.), konstitucinės komisijos atstovas — inž. Alg. Rugienius iš Detroito, Jaunimo Sąjungos atstovas kun. A. Saulaitis iš Brazilijos. Dar nesutarta dėl JAV-bių LB ir Australijos LB atstovų.

Tą pačią dieną po vakarienės bus antrasis seimo simpoziumas "Bendruomenė laisvinimo veikloje". Simpoziumą organizuoja dr. H. Brazaitis, PLB vicepirm. visuomeniniams reikalams. Po jo įvyks liet. menininkų paroda vienoje didžiųjų Vašingtono galerijų. Seimo nariams priėmimą ruošia pati galerijos vadovybė.

Šeštadienis, rugsėjo 1, skiriamas seimo sekcijų posėdžiams, kurių numatyta net 6: konstitucijos keitimo, jaunimo simpoziumas, finansų, švietimo, kultūros ir garbės teismo statuto. Vakaras skiriamas didžiajam seimo koncertui, kurį atliks garsusis Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. A. Mikulskio.

Sekmadienį, rugsėjo 2, pamaldos garsioje Vašingtono bazilikoje ir lietuvių koplyčios aplankymas, PLB valdybos ir kitų organų rinkimai, dvi paskaitos ir vakare — seimo banketas. Pirmąją paskaitą tema "Tarptautinė padėtis ir Lietuvos laisvinimas" skaitys specialiai iš Romos atvykęs St. Lozoraitis, jn. Baigiamąją paskaitą "Tautinės mūsų viltys ir jų atramos" skaitys savo kadenciją baigiąs PLB pirm. St. Barzdukas. Pirmadienį jokios oficialios programos nenumatyta. Kas dar turės laiko, galės apžiūrėti miestą, kuriame taip pat yra daug kas įdomaus pamatyti.

Pavergtųjų tautų pasiruošimas ir neoficialus dalyvavimas Europos saugumo konferencijoje yra tiek svarbus reikalas, kad jam aptarti VLIKas šaukia mūsų veiksnių konferenciją. Tuo tarpu dar nėra susitarta dėl konferencijos datos. PLB valdyba siūlo ją šaukti tuoj po seimo arba gerokai prieš seimą — liepos mėnesį. Žinoma, daug kas priklausys nuo reikalo skubumo ir nuo nusistatymo kitų tautų, su kuriomis, ypač su latviais ir estais, VLIKas palaiko gerus organizacinius ryšius.

Kaikurios seimo komisijos, pvz. konstitucinė komisija, jau seniai veikia. Informacijos komisijos nepavyko sudaryti, tad nuo šiol tuo reikalu rūpinsis pats pirm. St. Barzdukas. Jis siekia sudaryti platu padėjėjų tinklą — po vieną žmogų prie kiekvieno didesnio laikraščio. Šiame posėdyje sudaryta seimo nominacijų komisija iš Čikagoje išrinktų atstovų: dr. A. Razmos, kun. A. Trakio ir Vyt. Kamanto. Nutarimų komisiją suorganizuoti pavesta pirm. St. Barzdukui, o garbės teismo statutui paruošti komisiją suorganizuoti pavesta A. Rinkūnui. Ši komisija bus sudaryta iš Kanadoje jau išrinktų seimo atstovų.

A. R.

ĮSIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausias Amerikoj ir Europoj "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaiko plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų sklimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoj. JIB Medicine Liq. 8 uncijos 16 savaičių $6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei:
2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba
J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

Praktinis darbas su jaunimu

AL. GIMANTAS

Didžiosios amerikinės verslo įmonės yra suinteresuotos, kad kiek galint daugiau ir plačiau krašto jaunimas būtų supažindintas su kapitalistinio ūkio vedimo ir planavimo pagrindais. Norima, kad laisvoji ekonomija, jos principai būtų suprantami, patrauklūs ir pakankamai ryškūs. Todėl ne valstybinių įstaigų skatinamos, bet grynai savo iniciatyva nemažas skaičius amerikinių didžiųjų bendrovių yra įsipareigojusios visokeriopai remti vadinamąjį "Junior Achievment" sąjūdį, kurio rėmuose paaugliai ir gauna gerą progą susipažinti su esama ekonomine sistema, jos teigiamybėmis, o gal ir neigiamybėmis.

Kiekvienoje bent kiek didesnėje vietovėje yra centrinė to viso sąjūdžio organizacija su visa eile skyrių priemiesčiuose. Kiekvienas skyrius turi savą atskirą pastatą su visa eile kambarių, sale, kur yra medžio ir plieno apdirbimo mašinos bei visa eilė kitų mažesnių ar didesnių įrankių, įrengimų. Ten tos organizacijos nariai gali atlikti ne vien tik praktiką, bet ir tikrą vienokių ar kitokių prekių gamybą, paruošimą ir pan. Didžiosios verslo įmonės siunčia iš savo tarnautojų parinktus asmenis, kurie ir yra tuose skyriuose vadovai, patarėjai, savųjų bendrovių atstovai. Praėjusį rudenį ir šis autorius savosios įstaigos buvo deleguotas padirbėti su jaunimu, bandant supažindinti jį su gamyba, buhalterija, atskaitomybe, išlaidomis, pelnu, akcijomis, dividendais, algomis, bonusais ir t. t.

Ši visa akcija trunka maždaug ištisus mokslo metus. Jaunimas kviečiamas ir supažindinamas su "Junior Achievement" programa savose mokyklose specialių paskaitų ir verbavimo metu.

Jaunuolių amžius yra 14—18 m. Pirmieji susirinkimai skiriami supažindinti su tvarka. Išsirenkama vykdomoji valdžia — prezidentas, iždininkas, sekretorius, keletas viceprezidentų atskiriems reikalams (darbo saugumas, k a d r a i, visuomeniniai ryšiai), parenkamas tokios miniatiūrinės bendrovės vardas, nustatomas algos dydis ir mokestis produkcijos darbininkams (dažniausiai 35 ct. į val.). Kiekvienas narys turi nusipirkti po vieną akciją ($1.00) ir pasiimti namo dar keletą akcijų platinimui. Iš to gauti pinigai jau sudaro pirmąjį finansinį naujosios bendrovės pagrindą. Renkamasi kartą į savaitę dviem valandom, o vėliau, kai gamyba eina pilnu tempu, kartais dirbama ir šeštadieniais. Nubalsuojama, kas ir kaip bus gaminama, kokios prekės, kokia jų paklausa, kokios galimos išlaidos, savikaina, pelnas ir t. t. Nustatoma būsimų prekių kaina. Posėdžiai vyksta labai demokratinėje dvasioje, sekretoriui viską užrašant protokoluose. Tenka pasirūpinti žaliava, sudaromi konkretūs planai gamybai, skirstymui, pardavimui, platinimui. Apyskaita turi būti vedama dideliu tikslumu. Viskas turi būti užpajamuota, negali dingti nė vienas centas, nė vienas žaliavos ar jau pagamintos prekės gabalėlis. Tuo pat metu tų bendrovių jauniem pareigūnam rengiami seminarai, kur jie supažindinami su visais verslo vedimo reikalais. Čia pat, centre, yra kurio nors banko skyrius. Atskaitomybė vykdoma indėliais ir čekiais. Yra išspausdinta čekių knyga su bendrovės vardu, adresu. Čekiai galioja su prezidento ar iždininko parašu, bet kiekvienu atveju turi būti ir antras — globėjo ar patarėjo parašas. Mes, tie globėjai, dar savo tarnybos metu turėjome pereiti visą eilę mokomųjų sesijų ne vien tik apie konkretų verslą, bet ir kursą kaip elgtis, ko laukti, kaip bendrauti su jaunimu. Be to, buvome mokomi pasiruošti įvairiem netikėtumam. Globėjai padėdavo užmegzti įvairius kontaktus su žaliavos tiekėjais, padėdavo derėtis.

Globojanti firma mums mokėdavo už kiekvieną mylią, jei naudodavome savo automobilį (nuo namų iki skyriaus ir atgal). Reikalui esant, gaudavome autovežimį bent keliom dienom, jei reikėdavo jaunuolius pavėžinti ar atsigabenti žaliavą, prekes ir pan. Savo darbovietėje "JA" reikalams galėdavome išeiti betkada ir betkuriuo metu. Jei departamentas dirbdavo antvalandžius, mums mokėdavo ir už juos, nors tuo metu mes buvome užsiėmę "JA" reikalais.

Baigiantis metams, savo jaunuosius narius nuvežėme į automobilių gamybos fabriką supažintinti su jų gamyba. Globojanti bendrovė apmokėjo autobusus ir davė gana gerus priešpiečius visiems. Jaunimas savąsias prekes pardavinėjo pažįstamiems bei kaimynams. Taip pat keletą kartų į metus buvo organizuojami kelių dienų išpardavimai "apsipirkimo centruose". Baigus darbo metus ir likvidavus firmą, likęs pinigų kiekis ir žaliava buvo pasidalinta tarp bendrovės narių. Taipgi buvo grąžinti akcijų pirkėjams jų įmokėti pinigai ir dar išmokėta 50% dividendų! Metai buvo užbaigti šokiais ir vaišėmis jaunimui. Patarėjams didžiosios bendrovės suruošė puikų balių su vakariene, šokiais ir įdomia programa. Aštuonetas mėnesių prabėgo greitai ir įdomiai. Jokių didesnių nesusipratimų, dirbant su jaunimu nebuvo. Miela pasakyti, kad dauguma jų buvo pareigingi ir sąžiningi jaunuoliai. Tiek merginos, tiek vyrukai buvo pakankamai disciplinuoti ir tvarkingi. Galima paminėti savotišką prajovą, kai iš mano tvarkomos bendrovės mergina 16 metų ir vyrukas 18 užsimanė vesti. Ir vedė. Tuo ir pasibaigė jų darbas "JA".

Būtų gera, jeigu ir lietuvių jaunimas daugiau susidomėtų "JA" programa, kuri t e i k i a daug malonių momentų ir saviveiklos. Galėtų ateiti visa lietuviuku grupė ir įsteigti savą lietuvišką bendrovę ir su lietuvišku vardu. Bet tai jau rudenį.

Red. pastaba. "TŽ" 23 nr. per neapsižiūrėjimą praleista autoriaus Al. Gimanto pavardė po straipsniu "Carmen" lietuvių operos scenoje".

Ir vėl stovyklausime, ir vėl iškylausime! DAINAVOJE (Manchester, Mich.) mergaičių stovykla bus liepos 15—29 d. d. NERINGOJE (Brattleboro — Marlboro, Vermont) berniukų stovykla bus liepos 1 — 14 d. d.; mergaičių — liepos 15 — 28 d. d.; bendra stovykla anglų kalba mergaičių ir berniukų, besidominčių lietuviškais dalykais, bus liepos 29 — rugpjūčio 11 d. d. Šiom stovyklom vadovaus Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Adresas informacijai ir registracijai: I. C. C. Putnam, Conn. 06260, USA. Telefonas 203-928-5828. Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Šį pavasarį Montrealio lituanistinę mokyklą baigė: Julytė Adamonytė, Sigitas Montvila, Dalia Lukauskaitė, Gediminas Murauskas, Vilija Povilaitytė, Rimas Piečaitis Tony's Photo Studio

Kaltina ateivius teroristine veikla

Australijos vyriausybės imigracijos ministeris paprašė karinius nenuoramas išvykti iš krašto

V. ŠLIOGERIS

Darbiečių vyriausybė kaltina **buvusią konservatorių** vyriausybę už tai, kad nesiėmė priemonių sustabdyti kroatų ruošiamiems smurto veiksmams, nors saugumo policija sutelkusi pakankamai įrodymų. Imigracijos ministeris Grassby tuo klausimu parlamente padarė pareiškimą, kurį citavo vietinė spauda. Jame sakoma, esą ministeris peržiūri jam pateiktą medžiagą, apimančią 415 asmenų teroristinę veiklą. Kita panaši medžiaga renkama ir būsianti pateikta ministeriui. Turimi duomenys esą rodo, kad tie asmenys yra įsivėlę į politinį terorizmą Australijoj. Ministeris jiems pareiškė: "Palikite mus ramybėje arba išvažiuokite!" Kartu jis pagrasinė, esą tokie asmenys bus deportuojami pagal veikiantį įstatymą.

Iš 415 asmenų, kurių bylos atsidūrė pas ministerį, 195 yra natūralizuoti Australijos piliečiai. Vienuolika jų žuvo teroristinėj veikloj — Jugoslavijoj 8, kitose Europos valstybėse 2, Australijoj 1. Dar 4 australiečiai atlieka bausmes Jugoslavijos kalėjimuose, o 9 laukia Australijos teismų sprendimo.

Be to, ministeriui Grassby buvo pateiktos 37 pavardės australiečių, baustų už smurto veiksmus. Sekami ir įtartini asmenys. Policija ikišiol suregistravo 134 australiečius, turinčius ryšių su politiniu ekstremizmu. Kaikurie jų yra buvę bausti už kriminalinius nusikaltimus, turinčius politinio smurto pobūdį.

Iš 220 svetimšalių, kurių bylos peržiūrimos ryšium su įvykusiais smurto veiksmais, 9 išvyko iš Australijos. Spėjama, kad 3 jų mirė Jugoslavijoj įvairiuose incidentuose. Kiti 6, turimomis žiniomis, atlieka bausmę Jugoslavijos kalėjimuose už, kaip sakoma, teroristinius veiksmus. Du ano būrio asmenys atlieka bausmes Australijoj už rimtus nusikaltimus, o 17 dar laukia teismo sprendimo.

Pasak ministerio, yra dar 25 svetimšaliai, kurių veikla atkreipė policijos dėmesį, bet žinios apie juos tebėra nagrinėjamos.

Ministerio Grassby pareiškimą parlamente iššaukė opozicijos iškeltas nepasitikėjimas teisingumo ministeriu Murphy. Opozicijos pasiūlymas nepraėjo, nes pozicija turi daugumą. Kitą dieną opozicija pasiūlė sudaryti specialią teisingumo komisiją ištirti politinei kroatų bylai, bet ir šis pasiūlymas nepraėjo.

Kroatų klausimu susidomėjo ir didžioji spauda. Ji pranešė, kad Jugoslavijoj buvo sušaudyti 3 kroatai — Australijos piliečiai, o ketvirtas nubaustas 20 metų kalėjimu. Esą jie buvo vieninteliai iš 19 asmenų grupės, pasivadinusios "R e v o l i u c i n e Kroatijos Brolija", kuri 1972 m. birželio mėnesį išsikėlė Jugoslavijoj. Šios valstybės informacijos ministeris G. Budimovski pareiškė, kad anie kroatai išeiviai buvo specialiai apmokyti, turėjo pusiau automatinius ginklus. Iš visko atrodo, kad sušaudytieji yra tie patys, apie kuriuos kalbėjo Australijos imigracijos min. Grassby parlamente.

Australijos spauda ir vyriausybė pristatė viešumai kroatus kaip nenuoramas teroristus, nepageidaujamus asmenis valstybėje, bet niekas neužsiminė, kad kroatai kovoja už savo tėvynės nepriklausomybę. Jie komunistinę Tito valdžią laiko okupacine ir visame pasaulyje dirba savo krašto išlaisvinimui. Visi laisvojo pasaulio kroatai trokšta savo kraštui laisvės, tačiau nevisi pritaria ginkluotos jėgos metodams.

Australijos darbiečių - socialistų vyriausybė nėra palanki ne tik kroatų, bet ir kitų tautybių politinei veiklai. Pastaruoju metu atkreiptas dėmesys į ukrainiečius. Pvz. televizijoj buvo parodyta ukrainiečių skautų stovykla prie Melburno. Informacinėje programoje buvo įtaigojama, kad stovykloje žygiuoja uniformuoti vyrai, kurie galbūt mokosi karinių dalykų. Lietuvių iki šiol niekas neužkabino, nors ir jų skautai turi panašią stovyklavietę prie Sydnėjaus. Imigrantų veiksniai kol kas su protestais nesirodo, išskyrus lenkus. Kroatai smarkiai ginasi, bet nedaug paramos susilaukia iš kitų tautinių grupių.

KLK Moterų Draugijos Montrealio skyrius šiemet surengė šaunų Velykų stalą su atitinkama menine programa Aušros Vartų parapijos salėje

Ši nuotrauka gauta iš Vietnamo. Joje matyti karo paliaubų priežiūros komisijos kariai Vung Tau mieste. Iš kairės: du vengrai, du lenkai, indonezietis, vengras, kpt. R. Navikėnas ir indonezietis

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W. 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629. Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.

Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Lietuvių Bendruomenės

ekskursija į Europą

organizuojama šiais metais **rugsėjo 4-18 d.d.,** pačiu gražiausiu metu Europoje, t.y. praėjus karščiams ir prieš rudens žvarbas. *BUS APLANKYTA:*

LONDONAS • PARYŽIUS • ROMA

Ekskursija organizuojama su JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pritarimu ir raginimu visiems lietuviams joje dalyvauti. Europoje ekskursiją globos LB vadovai ar atstovai:

- LONDONE — Britanijos Lietuvių S-ga (Z. Juras)
- PARYŽIUJE — LB Prancūzijos krašto valdybos pirm. kun. J. Petrošius
- ROMOJE — mons. A. Jonušas

Į ekskursijos kainą įskaitoma kelionė lėktuvais, viešbučiai, maistas daugumoje vietų, įdomesnių vietų lankymas (daugumoje su lietuviškais paaiškinimais) ir kt.

Prašykite brošiūros su kainoraščiu ir pilnomis informacijomis. Kelionės kaina bus apie $100 pigesnė, negu panašios kelionės per kitas organizacijas.

VYTIS INTERNATIONAL

TRAVEL SERVICE

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St.
Brooklyn, N.Y. 11229, USA
Tel. (212) 769-3300

Dr. Baltrušaitį amžinybėn palydint

ALFONSAS NAKAS

Jeigu daugeliui į Anapus iškeliavusių tinka "nežinai nei dienos, nei valandos", tai daktarui Vytautui Baltrušaičiui šitie žodžiai buvo specialiai sudėti. Jis buvo geras gydytojas ir aptarnavo du savo kabinetus pietiniame Ontario pakraštyje. Bet iš vieno ar kito kabineto, arba iš ligoninės nuo savo pacientų sugrįžęs, namuose retai kada jis pirštą pajudindavo—namų apyvoka rūpindavosi žmona ir du sūnūs. Bet buvo 1973-jų metų balandžio 17-ji, Didžiosios Savaitės antradienis. Ir buvo namas mieguistame, kurortiniame miestelyje prie Erie ežero, kuris Baltrušaičių šeimai priklauso, kuriame eilę metų buvo gyventa, į kurį iš Windsoro buvo nutarta šią vasarą grįžti. Ir buvo rūsyje plyšių, kuriuos, neturint ko veikti, buvo galima užklijuoti. Ir buvo preparatas, kuris, su ugnimi susijungęs, sprogdamas sukeldavo akimirkai baisų karštį. Ir buvo Daktarui laisva diena. Ir nuvažiavo jis į tuščią namą, ir nuėjo į rūsį su preparatu rankose. Šildymo sistemai tarnaujanti "amžinoji ugnelė" ten laukė. Akinantis žybtelėjimas, kurtinantis trenksmas, akimirkos karščio banga ir jo likimas buvo išspręstas . . . Ak, ne, ne tą akimirką! Jis nenorėjo mirti. Jis kovojo. Jis užšoko laiptais į kambarį ir skubiai apsirengė. Jis nubėgo prie savo automobilio ir, suradęs reikiamą adatą, ampulę, susileido sau būtinų vaistų prieš skausmą dozę. Nubėgo į vaistinę ar krautuvę ir pašaukė ambulansą, ugniagesius. Jis pats į ambulansą įlipo ir išvažiavo į Lemingtoną, į "savo" ligoninę, nes ten savo pacientus siųsdavo. Apie 70% kūno paviršiaus nudeginimas išlikimo viltį greitai užgesino. Pilna sąmonė ir baisios kančios truko tik pora dienų. Pusiau sąmonė ir baisios kančios truko dar dešimtį dienų. Gyvybė užgeso 1973 m. balandžio 29 d.

Vytautas Pranas Baltrušaitis buvo gimęs 1911 m. vasario 22 d. Griškabūdyje, Šakių valsčiuje ir apskrity, pasiturinčių ūkininkų Veronikos ir Antano šeimoje. Iš keturių brolių ir vienos sesers jis buvo vyriausias. Šakių gimnaziją 1930 m. baigęs, atlikęs prievolę Lietuvos kariuomenėje, studijavo mediciną Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Ten priklausė ateitininkų "Gajos" korporacijai. Gydytojo diplomą gavo 1940 m. birželio 19 d. Tais pačiais metais buvo paskirtas Vilkaviškio ligoninės direktorium. Vėliau perėjo į privačią praktiką. Karo metu turėjo Lietuvoje slapstytis, nes atsisakė stoti į vokiečių kariuomenę. Prieš pasitraukdamas iš Lietuvos, 1944 m. kovo 23 d. vedė dantų gydytoją Oną Žostautaitę. Tų pačių metų liepos mėnesį jiedu jau buvo Pomeranijoje, Stolp mieste. Vietinėje ligoninėje dr. Vytautas Baltrušaitis tapo infekcinių ligų skyriaus vedėju. Rusams artėjant, pasitraukė į Dancigą, o iš ten 1945 m. kovo 7 d. laivu išplaukė į Danijos sostinę Kopenhagą. Danijoje pagyvenę trejus metus, išvyko į Angliją, kur velionis irgi visą laiką darbavosi kaip gydytojas. Gavę leidimą emigruoti Kanadon, 1949 m. gruodžio 12 d. Baltrušaičiai atplaukė į Halifaksą ir įsikūrė Ontario provincijoj. Visus gydytojui reikalingus egzaminus velionis išlaikė 1954 m. Montrealyje ir, gavęs teisę verstis gydytojo praktika, kurį laiką dirbo Toronte. Vėliau persikėlė į jau minėtą Kingsville kurortinį miestelį, kuriame atidarė gydytojo kabinetą. Po kurio laiko atidarė antrą kabinetą mažame Comber miestelyje, kuriame, susidaręs labai gero gydytojo vardą, turėdavo daugybę pacientų — vietinių Kanados ūkininkų.

Balandžio 30 d. velionies kūnas buvo pašarvotas Andersono laidotuvių namuose, Windsore. Uždarą karstą supo gėlių puokštės ir vainikai. Erdvi salė prisirinko pilnutėlė žmonių iš Windsoro ir Detroito. Buvo suvažiavę giminės bei draugai iš kitų Ontario vietų ir iš Čikagos. Kun. D. Lengvinas su visais gedėtojais sukalbėjo Rožinį. Vėliau su velioniu atsisveikinti atvyko eilė jo kolegų-kanadiečių, Lemingtono ir Windsoro gydytojų.

Gegužės 1 d. rytą, po gedulingų pamaldų (kun. D. Lengvino atlaikytų) Šv. Kazimiero lietuvių bažnytėlėje, velionies kūnas buvo nuvežtas į Victoria Memorial Park — Windsoro kapines.

Netikėtos, baisios tragedijos sukrėsta liko našlė Ona, sūnūs Vytautas ir Kęstutis, brolis dr. Jonas (irgi gydytojas) su žmona, eilė kitų giminių ir daugybė draugų. Lietuvoje liko buvęs ūkininkas brolis Antanas, daktaras (dar vienas gydytojas!) brolis Juozas ir mokytoja sesuo Stasė su šeimomis.

Tūkstančių žmonių kančias mažinęs, anksti ir staiga didelėse kančiose savo kelionę užbaigęs, ilsėkis, gydytojau Vytautai, geroje Kanados žemėje.

Ministeris lanko etninius centrus

Daugiakultūriškumas dar nėra kasdieninis kanadiečių žodis, tačiau jį tokiu nori padaryti valstybės ministeris dr. Stanley Haidasz, atsakingas už vyriausybės daugiakultūrę p o l i t i k ą. Neseniai jis lankėsi N. Škotijos provincijoj — Sydney, Glace Bay ir Halifakso miestuose. Tik per vieną popietę Sydney ir Glace Bay miestuose dr. Haidasz susitiko su graikų Ortodoksų Bendrijos atstovais, buvo priimtas rabino Y. Weinbergo Sons of Israel Temple sinagogoje, užsuko į libaniečių klubą Lebanese Cedar's Club ir aplankė ukrainiečių katalikų Holy Ghost parapijos kleboną kun. E. Yaremą. Kaimyninės ukrainiečių parapijos salėje ministerį sutiko Sydney srities etninių grupių merginos, pasipuošusios tautiniais drabužiais, ir priėmė vietiniai etninių grupių vadai. Vakare jis buvo garbės svečiu lenkų organizacijos St. Michael's Polish Benefit Society, švenčiančios Lenkijos konstitucijos paskelbimo 182-tąsias metines.

Halifakse dr. Haidasz padarė pagrindinį pranešimą, atidarydamas konferenciją "Multiculturalism Atlantic", kurią St. Mary's universitete surengė Kanados Krikščionių ir Žydų Taryba. Ministeris pabrėžė, kad daugiakultūriškumo politiką padarė oficialia ministerio pirmininko Trudeau pareiškimas federaciniame parlamente 1971 m. spalio 8 d. Jo esminė mintis — "nors Kanadoje yra dvi oficialios kalbos, Kanada neturi oficialios kultūros nei etninės grupės, kuri būtų svarbesnė už kitas. Visi piliečiai bei jų grupės tėra kanadiečiai, kurie turi būti lygiai traktuojami. Daugiakultūriškumas dvikalbiškumo rėmuose vyriausybei atrodo geriausia priemone užtikrinti kanadiečių kultūrinei l a i s v e i." Anot kalbėtojo, "šis pareiškimas yra aiškus realybės pripažinimas, realybės, kad Kanada visada buvo daugiakultūrė, pradedant pirminiu čiabuvių įvairumu, vėliau sekusiu tyrinėtojų atvykimu iš įvairių kraštų ir baigiant imigrantų bangomis iš viso pasaulio. Mūsų vyriausybė pripažįsta, gerbia ir skatina kultūrų įvairumą kaip būdingą kanadiškos tapatybės žymę. "...Kanada neturi oficialios kultūros ar kultūrų. Daugiakultūriškumo linija iš tikrųjų yra neribotos apimties, leidžianti visomis minties gijomis, vertybėmis ir įsitikinimais papildyti kanadiečių turimą tapatybę. Kultūra negali būti oficialiai sąlygojama. Ji bus reikšminga tik tada, jeigu galės laisvai augti ir keistis kartu su kanadiečių vertybių sampratos bei įsitikinimų pakitimais."

Primindamas ankstesnės, 1971 m. gruodžio mėnesį Halifakse Krikščionių ir Žydų Tarybos surengtos konferencijos pasiūlymus, dr. Stanley Haidasz pabrėžė, kad dabar didžiąją dalį tų pasiūlymų galima įgyvendinti su jo departamento parama ir kad kaikurie jau yra įgyvendinti. Šiuo metu grupė mokslininkų jau ruošia 16 etninių grupių istorijas, planuojami ir kiti panašaus pobūdžio leidiniai. Skatinamas bei remiamas steigimas daugiakultūrių centrų, kuriuose galės susitikti įvairios kultūrinės kilmės žmonės. Šį rudenį šaukiama konferencija sudarys progą grupėms ir paskiriems asmenims iš visos Kanados susitikti ir pasikeisti idėjomis, liečiančiomis daugiakultūrės visuomenės ugdymą. Kanados universitetai ir kolegijos bus skatinami įvesti etninių studijų kursus, telkti medžiagą apie etnokultūrinių grupių vaidmenį Kanadoje. Valstybinė filmų bendrovė National Film Board kuria seriją filmų apie Kanados etnines grupes. Tokie filmai apie vokiečių, lenkų, ukrainiečių ir italų bendruomenes jau yra užbaigti, ruošiami etniniai filmai apie olandus, žydus, negrus, portugalus ir kiniečius. Be to, National Film Board įvairioms etninėms grupėms bei organizacijoms paruošė 148 filmus su 23 skirtingų kalbų įrašais.

Pasibaigus konferencijai, dr. Haidasz aplankė Tarptautinį Švietimo Centrą St. Mary's universitete ir susitiko su jo vadovu profesorium Denis Healy. Savo sėkmingą viešnagę Naujoj Škotijoj ministeris užbaigė vietiniams vadams surengtu priėmimu ir neoficialiomis daugiakultūriškumo problemų diskusijomis. **Prn.**

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PALAIDOJO KANAUNINKĄ

Gegužės 21 d. operacijos metu Kauno ligoninėje mirė ilgametis Panevėžio katedros klebonas kan. Povilas Šidlauskas, gimęs 1890 m. Linkuvoje. Velionis kunigu buvo įšventintas 1916 m., o 1926 m. Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultete gavo kanonų teisės licenciato laipsnį. Paskirtas Panevėžio kapitulos kanauninku, buvo vyskupo sekretoriumi, kūrijos kancleriu, viceoficiolu, tribunolo teisėju, Panevėžio Šv. Vincento Pauliečio Draugijos pirmininku ir nuo 1932 m. Panevėžio katedros klebonu. Antrosios sovietinės okupacijos pradžioj ištremtas Sibiran, Panevėžin grįžo 1956 m. ir dirbo pastoracinį darbą. Kai kompartija pašalino Panevėžio vyskupijos valdytoją vysk. J. Steponavičių, Vatikanas kan. P. Šidlauską paskyrė vyskupijos apaštališkuoju administratorium, bet ir jis greit buvo ištremtas į Varėną. Paskutiniuoju metu kaip altarista gyveno prie Kauno esančioje Kulautuvos vasarvietėje. Palaidotas Panevėžyje.

DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĖS

Tradicinės pavasarinės dainų ir tautinių šokių šventės kasmet rengiamos Kaune ir Vilniuje. Kauniečių šventėje gegužės 26-27 d. d. Dainų slėnyje dalyvavo apie 6.000 dainininkų ir šokėjų, priklausančių saviveikliniams ansambliams ir mokykloms. Pirmoji šventės diena buvo skirta tautiniams bei pramoginiams šokiams, moksleivių jungtiniam baletui. Svečių tarpe buvo Rygos medicinos instituto ansamblis. Antrąją šventės dieią slėnyje skambėjo jungtinių chorų dainos, pradedant A. Bražinsko "Legendomis apie Leniną" ir baigiant L. Abariaus "Mūsų knygele". Šventę užbaigė kompoz. B. Dvariono ir poeto E. Mieželaičio kūrinys "Kur Nemunas teka". Vilniaus mokleiviai savo dainų šventę turėjo tą pačią dieną — gegužės 27. Kalnų slėnyje pirmą kartą buvo atliktos dainos V. Kairiūkščio "Daina apie Nemuną", T. Makačino "Jaunystės vėliavos", G. Vanagaitės "Aš bėgu, mamyte", žaidimai "Prie draugystės laužo", "Viens, du trys" ir kt. Šventės programoje taip pat dalyvavo tautinių šokių šokėjai, skudutininkai, pučiamųjų orkestrai. Iš viso programos dalyvių buvo 4.000. Šventės vyr. režisorium buvo K. Poškaitis, vyr. dirigentu — A. Jozėnas, vyr. šokių vadove — Z. Duobienė.

INŽINIERIŲ KLUBAS

Kaune gegužės 23 d. buvo įsteigtas inžinierių klubas, kurio pirmuoju nariu įrašytas Kauno politechnikos instituto prof. K. Ragulskis. Jo sukurtos 357 naujovės jau yra pripažintos išradimais. Kluban buvo priimta daugiau kaip 50 geriausių miesto išradėjų ir racionalizatorių. Narių susirinkimus klubas planuoja daryti įmonėse ir joms talkinti savo patarimais.

MIRĖ K. URBANAVIČIUS

Aleksandro Žirgulio pranešimu "Literatūros ir Meno" gegužės 26 d. laidoje, mirė senosios kartos žurnalistas Ksaveras Urbanavičius, ilgiausiai dirbęs "Mūsų rytojuje" ir 1935-36 m. buvęs jo redaktorium. Velionis buvo 76 metų amžiaus. Vokiečių okupacijos metais jis su pirmąja lietuvių kultūrininkų grupe atsidūrė Stutthofo koncentracijos stovykloje, bet išliko gyvas. Karo pabaigoje grįžo į Kauną ir dirbo redaktorium keliose leidyklose. Yra išvertęs į lietuvių kalbą daug grožinės literatūros veikalų. A. Žirgulys nekrologą baigia karčiais žodžiais: "Neabejotinai daug padarė velionis, bet dar daug kas buvo padaryti. Liko neparašyti atsiminimai apie spaudos darbą ir atsiminimai iš Stuthofo. Čia tai daugiausia mes patys kalti, kad nemokame pasodinti žmonių prie pirmaeilės svarbos darbo..."

ATEISTŲ SEMINARAS

Gegužės 31 d. Panevėžyje buvo surengtas "Žinijos" draugijos miestų bei rajonų organizacijų valdybų pirmininkų ir sekretorių seminaras ateistinės propagandos klausimais. "Komjaunimo Tiesa" birželio 1 d. informuoja: "Pranešimą apie mokslinės ateistinės propagandos uždavinius skaitė Lietuvos TSR 'Žinijos' draugijos valdybos pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Nekrašius. Diskusijose kalbėję seminaro dalyviai pasidalijo ateistinės propagandos patirtimi, pateikė pasiūlymų, kaip toliau gerinti lektorių veiklą. Apie Vatikano vaidmenį šiuolaikinio antikomunizmo sistemoje seminare kalbėjo Lietuvos TSR Mokslų akademijos narys korespondentas V. Niunka. Filosofijos mokslų daktaras J. Babosovas papasakojo apie šiuolaikinę mokslo ir technikos revoliuciją ir religiją, filosofijos mokslų daktaras J. Minkevičius apibūdino religijos ir nacijos santykių problemas."

PAKEITĖ RUSU

"Tiesa" gegužės 31 d. paskelbė trumpą pranešimą, kad vilniškė augščiausioji taryba prezidiumo įsaku atleido iš pareigų vietinės pramonės ministerį Eduardą Ozarskį ir šią ministeriją pavedė Georgijui Kuskovui. E. Ozarskio atleidimo priežastimi nurodomas jo išėjimas į pensiją. Jam šiemet sukako 65 metai, bet kiti partiečiai tokios amžiaus ribos nepaiso. Nors E. Ozarskis Maskvoje praleido didžiąją dalį Lietuvos nepriklausomo gyvenimo metų, visdėlto buvo lietuvis. Georgijus Kuskovas, matyt, yra rusas, jeigu savęs nenori vadinti Jurgiu, ir turbūt neperseniausiai atkeliavęs okupuoton Lietuvon, nes jo nėra lietuviškoje tarybinėje enciklopedijoje. Taigi, šis paskyrimas greičiausiai buvo padarytas ne Vilniuje, bet Maskvoje.

NETIKĖTAS RADINYS

"Komjaunimo Tiesa" 97 nr. skelbia gegužės 17 d. pranešimą iš Kauno: "Unikalų radinį Kauno senamiestyje aptiko miesto archeologai. Tvarkant Rotušės aikštę, atkastas didelis vaško apdirbimo cechas. Pusantro metro storio žemės sluoksnis gerai išsaugojo dviem eilėmis išdėstytas aštuonias lydymo krosnis..." Seniausias archeologas K. Mekas šį radinį priskiria viduramžių laikams ir daro išvadą, kad Kaunas tada buvo vienu stambiausių amatų bei prekybos centrų Pabaltijyje. **V. Kst.**

EDMONTON, ALTA.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS, surengtas Edmontono Lietuvių Namų direktorių pastangomis, įvyko gegužės 12 d. Tai buvo įspūdingas ir visais atžvilgiais gražiai pavykęs pobūvis, kuris ilgai pasiliks gausių dalyvių atmintyje. Tautinių spalvų juostomis bei gėlėmis papuoštoje salėje atsilankiusias motinas bei visus svečius trumpai pasveikino Edmontono Lietuvių Namų v-bos pirm. K. Žolpis. Paskaitą apie motiną bei Motinos Dienos reikšmę lietuvių ir anglų kalbomis skaitė Lidija Gudjurgytė. Paskaitininkės gilios mintys bei su jausmu ir pergyvenimu tarti žodžiai visiems paliko didelį įspūdį.

Meninės programos dalyje mergaičių grupė: Lidija, Rūta ir Daina Gudjurgytės, Rita Pilipavičiūtė, Lina Morris, Irena Balutytė, Birutė Kasperavičiūtė, Vida Žolpytė ir Dana Popikaitytė padainavo 4 liaudies dainas, pašoko Kubilą ir Rugučius. Kiekviena daina bei šokiai buvo palydėti gausiu publikos plojimu. Gražų įspūdį paliko programos pranešimai lietuvių ir anglų kalbomis, pakaitomis atlikti pačių mergaičių — programos atlikėjų.

Baigiantis programai, K. Žolpis — LN valdybos pirm., padėkojo paskaitininkei bei programos vadovei Lidijai Gudjurgytei ir visai grupei už šaunų pasirodymą scenoje, taip pat visiems šio parengimo talkininkams. Po meninės dalies sekė šokiai, grojant gerai muzikai. Veikė bufetas. Loterijos laimikį — Texas "mickey" laimėjo svečias iš Vankuverio — p. Kadatz (p. Rasimienės žentas). Svečių tarpe taip pat buvo tautiečių iš Kalgario, New Westminster bei kitų vietovių, kuriuos sveikino, su publika supažindino bei už atsilankymą dėkojo J. Popikaitis.

Jeigu tokia pakilusi nuotaika bei toks gausus jaunosios kartos dalyvavimas bus ir ateities pobūviuose, rengėjams bus geriausias atlyginimas už jų pastangas, triūsą ir darbą.

JAUNIEJI AKADEMIKAI. Albertos universitete, Edmontone, mokosi: Rūta Gudjurgytė, Rita Pilipavičiūtė, Arnis Urbonas, Edvardas Žolpis ir Viktoras Popikaitis. Šį pavasarį augštesniąją mokyklą baigia ir studijuoti universitete žada Irena Balutytė, Petras Bartkus ir Raimundas Popikaitis.

LONDONO LIETUVIŲ tautinių šokių grupė "Baltija" žada atvykti Edmontonan Klondike dienomis, š. m. liepos 18-28 d.d. Lauksime!

Dobilas

LONDON, ONT.

BIRŽELIO TREMIMUS Londono apylinkės lietuviai paminės sekmadienį, birželio 17. Pakviesti latviai ir estai. Latviai kvietimą jau yra priėmę. Šiluvos Marijos bažnyčioje 11 v.r. bus iškilmingos pamaldos, dalyvaujant visiems baltiečiams. Po Mišių, 12.30 v.p.p., prie bendro kritusiems paminklo Viktoria parke (Dufferin ir Wellington gatvių sankryža) vainiko padėjimu ir prisiminimu bus pagerbtos mūsų ir kaimyninių Pabaltijo tautų nekaltos aukos. Dalyvaukime gausiai, solidariai, primindami ir kviesdami kitus pažįstamus lietuvius, kurie šio pranešimo gali nepastebėti. Ta proga paaukokime tik mažą dalį savo laiko, įsijausdami ir įvertindami ištremtųjų vargus, kančias, baisius pergyvenimus ir mirtį. Toks likimas grėsė kiekvienam, šiandien tai beužmirštančiam. **KLB Londono apylinkės informacija**

Tradicinės

Joninės

įvyks birželio 23, šeštadienį,

ST. CATHARINES

Merritton Community Centre salėje

(Park Ave.).

Svečių patogumui salė bus atidaryta **nuo 2 valandos po pietų.**

Programos pradžia — punktualiai **6.30 valandą vakaro.**

• Meninę programą • *atliks Čiurlionio Ansamblio kanklių orkestras ir sol. Irena Grigaliūnaitė iš Klevelando.*

• *Bus ir tradicinis JONŲ PAGERBIMAS.*

• *Šokiams gros europietiškas orkestras.*

• Veiks baras, bus loterija.

KVIEČIAME ATSILANKYTI visus tautiečius iš toli ir arti į šį tradicinį jaunimo ir senimo sąskrydį —

J O N I N E S.

SKAUTŲ RĖMĖJŲ KOMITETAS

Ellen Peterson modeliavimo mokyklos mokinės. Iš kairės: Gerda Tarvydienė, T. Osler (dėvinti specialų žymenį laimėjusią suknelę), Ellen Peterson — mokyklos vadovė, Genė Virbickienė, K. Marchant, P. Nestor

Nuotr. J. Kreilio

Lietuvaitės modeliavimo mokykloje

Lietuvei moteriai būdingas kuklus, puošnus, elegantiškas, bet ne iššaukiančiai "naujamadiškas" apsirengimo skonis. Norėdamos pasiekti tokio lygio už įmanomą kainą, kad nenusibostume tame pačiame drabužyje taip dažnai organizuojamuose pobūviuose, dažnai griebiamės pačios siūlo ir adatos. Tos, kurios mėginom, žinom gerai, kiek kantrybės ir laiko reikia pašvęsti, kol neįgudusi ranka įvykdo tokį sumanymą. Pats siuvimas — pusė bėdos, bet tas ardymas ir taisymas. Todėl dažnai po kelių mėginimų jieškome atitinkamų kursų, kur galėtume įgyti teorinių žinių ir praktiškų įgūdžių.

Norėčiau rekomenduoti lietuvaitėms, suinteresuotoms siuvimo menu, augšto lygio Ellen Peterson modeliavimo — kirpimo mokyklą. Jos mokymo metodas ypatingas tuo, kad gan greitu laiku mokinės išmoksta braižyti ir sukirpti kiekvieną formą pagal individualius figūros išmatavimus. Tokiu metodu atliktas siuvimo kūrinys idealiai tinka ir be daugybės matavimų ar taisymų, teikia drabužio nešiotojai judesių laisvumą ir pasitikėjimą. Mokyklos vedėja Ellen Peterson yra estė, siuvimo meno išmokusi iš savo motinos, kuriai teko prarasti savo pagarsėjusį saloną Estijoje ir trauktis su šeima į vakarus. Septynerius metus duktė ir motina išbuvo Vokietijoje, kur abi drauge vedė madų saloną. Ellen Peterson modeliuotos suknelės buvo demonstruojamos greta Christian Dior ir Jacques Fath bei kitų. Tuo laiku jai buvo įteiktos kelios premijos už geriausius modelius.

Toronte per eilę metų Ellen Peterson dirbo įvairiose bendrovėse kaip augštos klasės modeliuotoja. Vėliau nusprendė savo žiniom, skoniu ir patirtimi pasidalinti su kitomis moterimis. 1970 m. ji atidarė savo privačią modeliavimo-kirpimo mokyklą. Mokinių skaičius šiuo metu viršija 40. Tame skaičiuje yra dvi lietuvės.

Š.m. gegužės pabaigoje įvyko jau trečia iš eilės jos studenčių sukurtų madų parodą, kur buvo pademonstruota virš 50 drabužių. Kaip matyti iš nuotraukos, lietuvaitės neatsiliko, nors abi dar tik pradedančios modeliuotojos.

Šiais metais karavano metu Estų Namuose, 958 Broadview Ave., Ellen Peterson organizuoja ir savo darbų parodą. Ten bus galima pamatyti jos premijuotus drabužius, daugybę nuotraukų bei kitų eksponatų, susijusių su kirpimo-siuvimo menu.

Jau dabar mokykla registruoja naujas mokines. Telefonas: 222-4533.

M.

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

HAMILTON, ONTARIO

SKAUTŲ STOVYKLA Romuvoj įvyks liepos 14—29 d. d. Norintieji vykti į stovyklą registruojasi iki birželio 25 d. pas tuntininkę Ireną Zubienę tel. 545-5933. Berniukai registruojasi pas K. Deksnį tel. 547-6704 arba pas A. Tumaitį tel. 627-3308. Jeigu susidarys bent 30 stovyklaujančių, kelionei į stovyklą bus užsakytas autobusas. Kadangi autobusą reikia iš anksto užsakyti, prašome neatidėliojant registruotis. **L. S.**

LIETUVĄ APLANKĖ sugrįžo: J. Petrauskienė, Vl. Bartininkas, Bilėvičienė ir J. Karaliūnas, kuris Lietuvoje viešėjo jau nebe pirmą kartą.

EMILIJA MAČIENĖ sulaukė 76-ojo pavasario ir savo gimtadienį atšventė draugų bei artimųjų ratelyje. E. Mačienė yra žmona Lietuvos kūrėjo-savanorio, Vyčio kryžiaus kavalieriaus J. Mačio. Pastarasis priklausė Pilviškių lietuvių savanorių ketvertukui, kuris 1918 m. nuvykęs į Vilnių jieškojo Lietuvių Tarybos ir nerado. Dabar jiedu pensininkai, gyvena pas savo sūnų Bernardą gražioje Burlingtono rezidencijoje. Be sūnaus, jie dar yra užauginę dukrą, anksčiau gyvenusią Hamiltone, o dabar Windsore — Oną Jusienę. Savo vedybinio gyvenimo metų jau turi 45. Jei kas jieškotų realaus pavyzdžio tikrai laimingos poros, būtų verta pasižiūrėti į šiuos nebe pirmosios jaunystės, bet pirmąja jaunystės meile tebegyvenančius žmones. **K. M.**

V. ir L. KYBARTAI sūnaus Antano universiteto diplomo proga suruošė pagerbimą savo gražioje rezidencijoje gegužės 27 d., kur susirinko gražus būrys giminių ir artimųjų. Antanas McMaster universitete gavo bakalauro laipsnį matematikoj. Jis dalyvauja skautuose ir "Gyvatare". Sveikinimo žodį tarė šeštadieninės mokyklos vedėjas J. Mikšys, kurioje Antanas baigė 10 skyrių, tautinių šokių grupės vadovė G. Breichmanienė ir K. Sakas iš Buffalo. Pobūviui gražiai vadovavo jo geriausias draugas Marius Sakas, kudis irgi McMaster universitete gavo magistro laipsnį iš prancūzų ir lotynų kalbų. Antanas yra trečiasis V. L. Kybartų vaikas šeimoje, baigęs augštąjį mokslą. Tėvai savo prieauglį išauklėjo gražioje lietuviškoje dvasioje. Visi iš pat mažų dienų dalyvavo lietuviškose jaunimo organizacijose, šoko tautinius šokius, o pati jauniausia dukra Jūratė šoka tautinius šokius "Gyvatare", priklauso mergaičių chorui "Aidas" ir aktyviai reiškiasi skaučių organizacijoje. Jaunajam akademikui Antanui linkime sėkmės gyvenime ir toliau taip pat aktyviai dalyvauti lietuviškoje veikloje. **J. P.**

SLA 72 KUOPOS tradicinė gegužinė įvyks liepos 22 d. A. Padolskio sodyboje, Paris, Ont. Šioje vietoje jau septintą kartą 72 k. ruošia gegužinę. Šiais metais gegužinės proga kuopa yra užsimojusi pagerbti pavergtos Lietuvos didvyrį, kovojusį ir žuvusį už Lietuvos laisvę. SLA 72 kuopa yra pasiryžusi įamžinti R. Kalantos vardą įnešdama $100 į Kanados Lietuvių Fondą. gegužinės metu. Į šią gegužinę yra pakviestas SLA prezidentas P. Dargis, kuris ten pasakys kalbą. Gegužinėje svečius linksmins pagarsėjęs akordeonistas K. Deksnys iš Hamiltono. Bus ir kitokia programa, bet apie tai vėliau. Ryšium su R. Kalantos vardo įamžinimu yra platinami loterijos bilietai. Kviečiame svečius ir kaimynines SLA kuopas dalyvauti gegužinėje. **Valdyba.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems savo draugams ir kaimynams, kurie mus nustebino nesitikėta namų įkurtuvių staigmena. Pirmiausia norime dėkoti p.p. V. Alb. Juraičiams, kurie, pasirodo, buvo to visko iniciatoriai. Dėkojame St. Ant. Jankauskams, I. Varneliui, R. J. Pleiniams, D. Juškevičiams, P. Pleiniui, I. J. Budnikams, L. G. Vindašiams, St. Kačinskui, E. J. Berzinams, B. D. Mačiams, T. Kalmatavičiams, P. Vilimaitienei, L. Gudinskienei, E. J. Mačiams, T. J. Povilauskams, I. P. Zubams, J. Mažulaičiams, K. Mileriui ir specialiai atvykusiems iš Toronto Br. J. Maziliauskams. Nuoširdus ačiū už vertingą dovaną ir pasakytus gražius žodžius. Jūsų parodyto draugiškumo ir dėmesio mes niekad negalėsime pamiršti —

Onutė ir Zigmas Žilinskai

Hamilton, Ont.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.	depozitus	5½ %
antradieniais	10 — 5 v.p.p.	šėrus ir sutaupas	6½ %
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.	už vienų metų terminuotus indėlius	7%
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.	ir 3 metams	7½ %
penktadieniais	10 — 7 v.vak.	Duodame:	
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	8½ %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $3,800,000

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖ ŠALPA metiniame susirinkime gegužės 15 d. Elizabeth, N. Y., aptarė savo veiklą, kuri rūpinasi parama Lietuvos tikintiesiems ir atitinkamos literatūros paruošimu. Išrinkta nauja valdyba: pirm. vysk. V. Brizgys, I vicep. prel. J. Balkūnas, II vicep. mons. V. Balčiūnas, III vicepirm. kun. V. Zakaras, ižd. kun. B. Mikalauskas, OFM, sekr. kun. A. Kardas.

"TWIN CIRCLE", Los Angeles mieste leidžiamas katalikų savaitraštis, birželio 8 d. laidoje savo viršelį papuošė spalvota trijų tautiniais drabužiais apsirengusių lietuvaičių nuotrauka ir Vyčiu. Viena tų lietuvaičių yra Rasa Arbaitė, kitos dvi pristatomos kaip Irene Navicius ir Vita Kavalaitis. Vidiniuose puslapiuose yra Jerry Pournell rašinys apie JAV lietuvius, Šv. Kazimiero parapiją ir architekto Edmundo Arbo šeimą, rašytoją Alę Rūtą, biologiją studijuojantį sūnų Edmundą ir dailės srityje premijų susilaukusią Rasą. Korespondentui religijos būklę sovietų okupuotoj Lietuvoj, atrodo, nušvietė Šv. Kazimiero parapijos klebonas prel. J. Kučingis, kurio žodžiais jis baigia rašinį: "Kas nors už narvo ribų turi nukreipti tigro dėmesį, kad jis nesuėstų Lietuvos. Tai mes ir darome, erzindami rusišką tigrą." Prie straipsnio taipgi yra pridėta architekto E. Arbo šeimos nuotrauka.

METINIS LIETUVIŲ FONDO suvažiavimas įvyko Čikagos Jaunimo Centre. Dalyvavo 89 nariai, turintys 2.634 balsus. Pranešimus padarė JAV LF tarybos pirm. dr. K. Ambrozaitis, valdybos pirm. dr. J. Valaitis, reikalų vedėjas ir vicepirm. A. Reklaitis, ižd. K. Barzdukas, investavimo komisijos pirm. V. Naudžius, pelno skirstymo komisijos pirm. dr. A. Razma, specialios komisijos dėl K. Rudaitytės testamentinio palikimo pirmininkas dr. K. Ambrozaitis ir kontrolės komisijos pirm. K. Grina. Iš pareiškimų paaiškėjo, kad š.m. gegužės 1 d. LF turėjo 3.235 narius ir $817.478,47 pagrindinį kapitalą, kurio $499.908,52 investuota į akcijas, $278.111,38 — į kitus vertybės popierius, o $48.168,61 laikoma bankuose. 1972 m. pagrindinis kapitalas padidėjo $73.173,80. Atskaičius administracines išlaidas, pelno turėta $58.785,46, kurių $57.380 atiduota lietuviškiems reikalams. Per visus savo gyvavimo metus JAV LF lietuvybės reikalams jau yra paskyręs $229.380. Kasmet trečdalis LF tarybos narių baigia kadenciją. Suvažiavimas tarybon išrinko: dr. G. Baluką, dr. P. Kisielių, J. Kučėną, V. Kutkų, dr. A. Razmą ir dr. J. Valaitį, kontrolės komisijon — A. Būgą, K. Griną ir A. Šantarą.

AMERIKOS LIETUVIŲ Tautinės Sąjungos seime gegužės 26-28 d.d. Detroite naujon valdybon išrinkti: E. Čekienė (pirm.), St. Abraitienė, J. Sirusas, P. Mačiulaitis ir J. Bagdonas. Naujos valdybos centras bus Niujorke. "Vilties" draugijos pirmininku išrinktas K. Pocius, vicepirmininkais — T. Blinstrubas, dr. P. Svarcas, dr. V. Čekas, inž. E. Cibas, P. Mitalas, inž. A. Mažeika, sekr. — A. Juodvalkis, iždo sekr. — S. Lazdinis. Valdyba pakvietė Aleksą Laikūną "Dirvos" redaktorium greta dabartinio redaktoriaus Vytauto Gedgaudo.

Argentina

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ ARGENTINOJE suvažiavime Dr. V. Kudirkos salėje Buenos Aires dalyvavo 41 atstovas, įskaitant centro valdybos ir komisijų narius. Įvadinį žodį tarė SLA centro valdybos pirm. J. R. Stalioraitis, vėliau padaręs ir valdybos pranešimą, iš kurio paaiškėjo, kad daug metų planuotas salės remontas kainavo 7.200.000 senųjų pezų. Architektui A. Mušketui buvo sumokėta 250.000 pezų, kurių 100.000 jis paaukojo SL Argentinoje. Pastarųjų metų apyskaita buvo paruošta brošiūros forma iš anksto. Ji liudija SLA turėtą 7.484,45 naujųjų pezų pelną. Skyrių pranešimus padarė jų pirmininkai: I skyriaus — Boris Jilko, II — Albertas Staliorai-tis, III — Juozas Kanapinskas, IV — Kazimieras Skrandžius, V — Juozas Miciulevičius, VI — Antanas Saduķas, VII — Jonas Misiūnas. Iš jų pareiškimų buvo nustatyta, kad SLA turi apie 600 narių. Silpniausias yra penktasis Villa Scasso skyrius su 9 nariais. SLA centro valdyba buvo įgaliota jieškoti priemonių silpnųjų skyrių padidinimui arba jų sujungimui. Centro valdyba buvo papildyta II sekr. T. A. Padaiga, nariais St. Majausku ir J. Beinoravičium.

Australija

LIETUVIŠKĄ ŠEIMOS ŽIDINĮ Melburne sukūrė du čia gimę jaunuoliai — Gytis Tamašauskas ir Liuda Baubinaitė. Moterystės ryšius palaimino kapelionas kun. Pr. Vaseris. Lietuvių Namuose surengtoj vestuvių puotoj dalyvavo apie 130 svečių, o jai vadovavo A. Erminas. Jaunuosius sveikino kun. Pr. Vaseris, jų tėveliai — S. Tamašauskas ir J. Baubinas, džiaugdamiesi vaikų pasirinktu lietuvišku gyvenimu. Liuda ir Gytis, gyvendami priešingose Melburno dalyse, susitikdavo šeštadieninėje mokykloje, skautų eilėse ir tautinių šokių grupėje. Iš Gyčio gražia lietuvių kalba tarto žodžio paaiškėjo, kad suartėjimas, baigęsis jungtuvėmis, prasidėjo tautinių šokių grupėje. Liuda taip pat gražiai kalba lietuviškai.

Britanija

II D. KARO BALTIEČIŲ emigracija gana išsamiai ir tiksliai yra aprašyta Paul Tabori knygoje "The Anatomy of Exile", kurią išleido Harrap Books, 182-184 Holborn, WC IV7AX, Britain. Knyga turi 432 psl. ir kainuoja $15. Daugiau lietuvius liečiančios medžiagos bus šią žiemą išeisiančiame šios knygos II tome.

Vokietija

GAUSIŲ DALYVIŲ IR LANKYTOJŲ susilaukė gegužės 11-20 d. d. Miunchene įvykusi tarptautinė filatelijos paroda, kurioje buvo išstatyta apie 2.000 įvairiausių pašto ženklų rinkinių. Lietuvai gražiai atstovavo JAV lietuvis J. Grigaliūnas iš Klevelando. Vertintojų komisija jam paskyrė aukso medalį už labai vertingą Lietuvos oro pašto ženklų rinkinį. J. Grigaliūnas jau nepirmą kartą dalyvauja tarptautinėse filatelijos parodose ir garsina Lietuvos vardą.

ROMO KALANTOS gyvybės aukos metinių minėjimas Vasario 16 gimnazijoje gegužės 13 d. buvo pradėtas kapeliono kun. J. Dėdino atlaikytomis Mišiomis moksleiviams ir pamokslu, raginusiu melstis už R. Kalantą. Pilies salėje minėjimą pradėjo gimnazijos direktorius V. Natkevičius, primindamas Vaižganto žodžius, kad tauta miršta tada, kai jau nėra kam už ją mirti. R. Kalantos auka įrodė, kad lietuvių tauta nesiruošia mirti. Paskaitą apie R. Kalantos bei kitų lietuvių susideginimą, jaunimo riaušes bei ankstesnius įvykius skaitė mokytojas V. Banaitis, paliesdamas 1953 m. sukilimą R. Berlyne, 1956 m. Lenkijoje ir Vengrijoje, kur taip pat pirmutinėse eilėse dalyvavo jaunimas. Jis ragino minėjimo dalyvius pajusti tikrąją vertę laisvės, dėl kurios savo jaunąją gyvybę paaukojo R. Kalanta. K. Bradūno R. Kalantai skirtą eilėraštį padeklamavo M. Normantaitė, J. Aisčio "Lietuvą" — A. Vilčinskaitė. Užbaigos žodį tarė direktorius V. Natkevičius.

JUNGE UNION Bonnoje gegužės 20 d. surengtoje tylioje demonstracijoje prieš L. Brežnevą dalyvavo ir būrelis jaunesnių bei vyresnių lietuvių. Jų nešti plakatai vokiečių kalba skelbė: "Šalin rusai iš Lietuvos", "Laisvę Simui Kudirkai", "Brežnevas — išnaudotojas", "Brežnevas — kolonialistas". Lietuviškos trispalvės buvo perrištos juodais gedulo kaspinais. Miuncheno lietuvių jaunimas vokiečių kalba išleido ir demonstracijos metu išplatino 10.000 atsišaukimų, pasirašytų Vokietijos Lietuvių Studentų Sąjungos. Jie supažindino vokiečius su L. Brežnevo praktikuojamomis "laisvėmis" okupuotoje Lietuvoje.

L. BREŽNEVO LANKYMOSI IŠVAKARĖSE Vokietijos LB krašto valdyba pasiuntė laiškus kancleriui W. Brandtui, federacinio parlamento pirmininkei A. Renger, užsienio reikalų komisijos pirm. dr. Schroeder, visų trijų partijų vadams. Kancleriui W. Brandtui skirto laiško kopijos buvo išsiuntinėtos didesniems V. Vokietijos laikraščiams, telegramų agentūroms, radijo ir televizijos redakcijoms. Laiškuose buvo pabrėžta, kad sovietų kompartijos vadas L. Brežnevas atstovauja jėgai, kuri nuolatos pažeidinėja pagrindines žmogaus teises, yra okupavusi daug valstybių, jų tarpe ir Lietuvą. Toliau primenami lietuvių skundai L. Brežnevui, kurių jis nesiteikė išklausyti, R. Kalantos susideginimas už Lietuvos laisvę, jaunimo demonstracijos, išsklaidytos žiauriomis priemonėmis, religijos varžymas. VLB krašto valdyba prašė laiškų gavėjus pokalbiuose su L. Brežnevu priminti jam žmogaus teisių pažeidimus okupuotoje Lietuvoje. Lietuvių Jaunimo Sąjunga panašaus turinio laiškus pasiuntė socialdemokratų, krikščionių demokratų ir liberalų partijų jaunimo organizacijų pirmininkams. Į VLB krašto valdybos laišką pirmasis atsiliepė krikščionių demokratų vadas dr. R. Barzel. Jo asmeninis sekr. dr. T. Jansen pranešė, kad dr. R. Barzel su L. Brežnevu nesusitiko, bet ateityje bus atkreiptas dėmesys į Vokietijos Lietuvių Bendruomenės rašte išdėstytus klausimus.

Po Montrealio Lietuvių Studentų Sąjungos suruošto poezijos rečitalio Martinique viešbutyje. Iš kairės sėdi MLSS-gos valdybos pirm. Vytautas Kudžma, jn., su programą atlikusiais poetais Henriku Nagiu, Vuku Akstinu ir Kazimieru Barteška Nuotr. Algio Ptašinsko

Gliaudos romanas "Sunkiausiu keliu"

BALYS GRAŽULIS

(TĘSINYS IŠ PRAĖJUSIO NR.)

Kad J. Gliauda stengėsi iš sau užsidėtų varžtų išsivaduoti, ir kad tai jam daug kur pavyko, yra gražių pavyzdžių. Turėjo betgi ir nesekmių. 1918 m. gruodžio 31 d. M. Sleževičius sako žmonai:

Ir žinai gi, kokios puikios žinios iš provincijos. Savanoriai eina būriais į registracijos punktus! Bijoma, kad pritruks šautuvų. Teks vyrams ginkluotis šakėmis.

Yra žinoma, kad M. Sleževičius savanorių pašaukimo tekstą suredagavo ir pasirašė gruodžio 29 d. Vilniuje. Bet atspausdinti ir jį paskleisti jau nebuvo laiko, nes sausio 2 d. vyriausybė persikėlė iš Vilniaus į Kauną. Ten jis ir buvo paskelbtas. Taigi, gruodžio 31 d. M. Sleževičius negalėjo sakyti, kad "savanoriai būriais eina . . . "

Ir kitoje vietoje J. Gliauda sako: "Atsišaukimo tekstas plito, lyg skriste skrido į provinciją. Bematant jis pasiekė Kauną." O kiek vėliau sako, kad M. Sleževičius, vykdamas į Kauną, "sėdėjo ant savo lagamino, kuriame kartu su Domos įdėtu maistu buvo savanorių kvietimo tekstai." Gi Kaune per ministerių kabineto posėdį M. Sleževičius pranešė:

Rytoj Kaune ir apylinkėse pasirodys kvietimai į savanorių kariuomenę. Skelbimai jau atspausdinti ir paskirti vyrai juos iškabinti.

* * *

Šią klaidą atsveria gausūs J. Gliaudos talento prasiveržimai. Ypač vykę aplinkos vaizdo ar nuotaikos fragmentai — ryškūs ir kondensuoti. Pvz.:

Auksiniai Vilniaus šventovių bokštai spindėjo kaip mažos saulės, išsibarsčiusios miesto kalvelių terenoje . . . Kambaryje gulėjo vakaro šešėliai. Aukšta koklinė krosnis skleidė šilimą. Už lango buvo tas mėlynumas, kuris Vilniuje yra sceniškas akompanimentas bažnyčių baltumui. Gera tokį vakarą būti šiltame bute ir, esant už lango mėlynam vakarui, kalbėtis apie meną, sceną, knygas ir rašytojus. Staiga, dardėdamas sustingusiu grindiniu, nugumšojo kariškas vokiečių vežimas. Arkliai kanopomis kalė taktą.

Tas kaukšėjimas grąžina M. Sleževičių į realybę, ragina toliau redaguoti atsišaukimo tekstą. Ir dar kita puiki J. Gliaudos prozos detalė:

Žvarbų žiemos rytą lengva eisena jis žengė iš savo buto į Tarybos rūmus. Ėjo saikingai skubėdamas, nes žiemos ryto žvarbas gnaibė nosį ir ausis.

Taip ir matai M. Sleževičių oriai žingsniuojantį, net nuo šalčio bebėgantį. Vaizdinė smulkmena jo charakteriui paryškinti. Ir vėl kita iš atsisveikinimo su žmona prie Vilniaus stoties.

Sleževičius sustojo, pastatė lagaminą ant šaligatvio ir paėmė pirštinėtas žmonos rankas. Jis švelniai suspaudė jos pirštus savo saujoje.

* * *

Per faktus, per rašytojo pastangas su M. Sleževičium susipažįstam vispusiškai. Pradžioje randame jį abejonantį savo tinkamumu, bet žinantį ką reikia daryti ir kaip savo nuomonę skelbti. Matome jį jaunųjų karininkų spaudžiamą, savo draugų ir bendraminčių raginamą, lyg kokio likimo stumiamą imtis darbo, kuriam jis nesirengė ir kurin nesiveržė, bet pagaliau pasiduodantį likimui. Matome sugebantį kitus įtikinti, juos su savim tempiantį, gal ne tiek savo retorika, kiek asmenybe, optimizmu užkrečiantį. Beviltiškai nusiteikusiems karininkams sako:

Saukime lietuvius vyrus prie ginklo, ir tamsta, karininke Glovacki, turėsite visą tikrą pulką. Ir Alytuje bus kitas pulkas.

Glovackis atsistojo, plačia ranka ir plačiu kryžiaus ženklu persižegnojo.

Pone pirmininke, — jis pasakė, — kad taip iš tamstos burnos tiesiog į Dievo ausį.

Sekame M. Sleževičių vis labiau savimi pasitikintį, augantį kaip valstybės vyrą, brėstantį. Ir nė kiek nenustembame, kai tas švelnus, taip neseniai dar savimi netikras vyras vokiečių okupacinės administracijos viršininkui kerta: "Mes čia esame šeimininkai, o jūs esate okupantai, — tyliai ir grasiai pasakė Sleževičius."

Vykusiai pavaizduota ir ta maišatis, siautusi tuo metu Vilniuje. Išryškinti vietos lenkų tikslai ir komunistų užmačios. Duoti gana gerai motyvuoti kaikurių valstybės tarybos, pirmojo ministerių kabineto vyrų, karininkų ir kitų žinomų veikėjų portretai. Parodoma pasibaisėtina besikuriančios valstybės padėtis ir jos pirmieji žingsniai į nepriklausomybę.

Vilniškė M. Sleževičiaus veikla, trukusi dešimt dienų, pateikta smulkiai ir tiksliai. Kauniškis jo vyriausybės dviejų savaičių laikotarpis mažiau detalizuotas. Kaip naudoti šaltiniai, taip ir J. Gliauda tą laikotarpį liečia apgraibomis. Vilniškė veikla aprašoma 187 puslapiuose, o kauniškei skirta tik 58 puslapiai. Gaila, nes gi per tas dvi savaites Kaune buvo atliktas pagrindinis valstybės atkūrimo darbas. Jeigu Vilniuje buvo apsispręsta kas daryti, tai Kaune padaryta. Atrodo, kad per tikslų šaltinių sekimą ir ši disproporcija atsirado. Už tai čia, stokojant faktų, gauna progą pasireikšti J. Gliaudos pasakotojo talentas — jam būdinga, spalvinga, kondensuota proza.

* * *

J. Gliaudos kalba, ten kur kalba jis pats, yra rašytojo intelektualo kalba. Kaikur intelektualas nustelbia rašytoją ir eiliniam skaitytojui darosi sunkiau skaitomas. Tiesa, tokių prasiveržimų šiame romane mažiau nei kituose J. Gliaudos kūriniuose, bet galėtų jų ir visai nebūti.

"Šitame chaose, kur reiškėsi tarybos konvulsijos valdyti teritoriją, o pirmojo Ministerių kabineto pastangos administruoti tą teritoriją visišku padėties nuvedimu į nesąmonę — buvo naujas vokiečių manevras." "Vis dar negalėjo pasitikėti teisės žmogaus racionalumu, kad sakiniai — "Lietuva pavojuje", "ginkime Tėvynę" — ir buvo įrodymas." Tokie sakiniai net ir tekste neaiškūs. Jų negalima pateisinti rašytojo teise į savo kalbą.

Žinant J. Gliaudos talentą, būtų galima tvirtinti, kad jis galėjo parašyti geresnį romaną, tačiau pagalvojus apie tuos sunkumus, su kuriais jam rašant teko kovoti, šį darbą reikia laikyti pavykusiu. Šiame rašinyje minėti priekaištai buvo taikomi romanui kaip grožinės literatūros kūriniui. Kaip kronikinis romanas, atveriąs mūsų tėvynės vieną sunkiausių ir garbingiausių laikotarpių, vargu ar galėjo būti geriau parašytas. Todėl jis bus skaitytojo džiugiai priimtas ir smalsiai skaitomas.

Jurgis Gliauda, SUNKIAUSIU KELIU. Romanas. Knygos aplankas — dail. Broniaus Murino. Išleido Dr. Kazio Griniaus Fondas. 251 psl., 1973 m. Kaina 5 dol.

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

Su Mykolu Vaitkum atsisveikinant

Jo paliktas gausus kūrybos derlius yra vertingas lobis lietuvių literatūroje

PR. NAUJOKAITIS

1973 m. gegužės 20 d. Providence, R. I., ligoninėje devyniasdešimtuosius metus eidamas mirė rašytojas kan. Mykolas Vaitkus. Atvykęs į Ameriką, daugelį metų jis gyveno Peace Dale, R. I., ir rekolekcijų namuose ėjo kapeliono pareigas. Dėl kraujo išsiliejimo smegenyse gegužės 13 d. buvo paralyžuotas ir paguldytas Providence ligoninėje. Po dviejų savaičių ten ir mirė. Iš Providence lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčios gegužės 23 d. palaidotas N. Pradėtosios Marijos seselių kapinėse Putname, Con. Laidotuvėse dalyvavo Providence vyskupas L. Galineau, vysk. V. Brizgys, prel. J. Balkūnas, prel. P. Juras, Liet. Rašytojų Draugijos pirmininkas Tėv. L. Andriekus, daug lietuvių ir nelietuvių kunigų, seselių vienuolių, didelis būrys lietuvių . . .

* * *

M. Vaitkus gimė 1883 m. spalio 27 d. Gargždų miestelyje, Kretingos aps., apsišvietusio siuvėjo šeimoje. Mokėsi Gargždų pradžios mokykloje (1892-95), Palangos progimnazijoje (1895-99), Liepojos gimnazijoje (1899-1903), Kauno kunigų seminarijoje (1903-1906). Augštuosius teologijos ir filosofijos mokslus ėjo Petrapilio dvasinėje akademijoje (1906-1908) ir Austrijos Innsbrucko universitete (1908-1909). Nuo 1909 iki 1913 m. M. Vaitkus buvo vikaru Telšiuose ir kapelionu keliose Telšių mokyklose. Nuo 1913 m. jis — "Bažnytinės Apžvalgos" redaktorius Kaune. Per I-ąjį pasaulinį karą gyveno Smolenske. 1918 m. grįžęs į Kauną, tuojau įsijungė į Šv. Kazimiero draugijos veiklą, būdamas sekretorium, reikalų vedėju, leidžiamų knygų redaktorium ir po A. Jakšto mirties — pirmininku. Per jo rankas yra perėję per 300 knygų rankraščių. Be to, M. Vaitkus dar redagavo kunigų žurnalą "Ganytoją", liaudžiai skiriamą laikraštį "Žvaigždę", Kauno meno mokykloje dėstė religiją, nuo 1936 m. Kauno kunigų seminarijoje dėstė visuotinę literatūrą, lietuvių, rusų, vokiečių kalbas ir estetikos kursą. Nuo antrosios bolševikų okupacijos M. Vaitkus pasitraukė į Austriją, paskui persikėlė į Vokietiją, 1951 m. atvyko į JAV.

M. Vaitkus buvo švelnaus būdo, tolerantiškas svetimai nuomonei, niekad nesiveržė į pirmas vietas, bet visada aktyviai jungėsi į kultūrinį ir visuomeninį darbą, nuošaliau stovėjo nuo politikos, bet dalyvavo svarbesniuose įvykiuose ir juos aprašė savo gausiuose atsiminimuose.

* * *

M. Vaitkaus **literatūrinis palikimas** yra platus ir didelės vertės. Pirmiausia jis pasireiškė kaip **lyrikas**. Nuo 1906 m. jo vardą sutinkame beveik visuose svarbesniuose ano meto lietuviškuose laikraščiuose ir žurnaluose. Lyrikai jis liko ištikimas per visą gyvenimą. Gerų eilėraščių sukūrė net sentvėje. Išleido 10 poezijos tomų, kurių pirmasis "Margumynai" išleistas 1911 m., o paskutinysis "Dienoraštis" — 1966 m. Geriausios jo poezijos knygos yra "Šviesūs kryslai" (1913), "Nušvitusi dulkė" (1933), "Alfa ir omega" (1963) ir "Šerkšno sidabras" (1965).

Augęs ir brendęs mūsų literatūros milžinų — Maironio, A. Jakšto, Vaižganto — pavėsyje, M. Vaitkus pats išaugo į milžiną ir susirado savaimingą kelią. Tai vienas ryškiausių pomaironinės epochos poetų, estetinės krypties atstovų. Grožis, estetinis pasigėrėjimas M. Vaitkui yra kūrybos principas. Mylėdamas gamtą, Dievą, pasaulį ir žmogų, M. Vaitkus visur mato grožį. Jo paties siela suspindi kaip šviesus kristalas, kaip nušvitusi dulkė. Jo lyrikoje vyrauja šviesos pasaulis. Pagrindiniai jo simboliai, be minėtų šviesių krislų, nušvitusių dulkių, dar yra besimeldžianti gėlė, sidabro trelėmis padangėse virpąs vieversėlis, poeto ilgesys, pražystąs aukso hiacintais. Gamtiniai įvaizdžiai atsispindi poeto sieloje, jie naujais pavidalais objektyvuojasi, susilydo į emocinę ir idėjinę sintezę bei tampa estetiniu grožio pasauliu. Tas šviesusis poezijos pasaulis yra gana dinamiškas. Poetui visas Dievo pasaulis yra spindinti grožio pilis, kur viskas juda, kruta, tviska, žėri, nuolat kinta. Tame pasaulyje labai daug spalvų ir šviesos, mažiau garsų. Tai tokie yra svarbiausi M. Vaitkaus lyrikos bruožai.

M. Vaitkus parašė ir 4 poemas, kurių svarbiausia yra "Laimė" (1911). Poemose poetas atskleidžia gilesnę idėją, panaudodamas pasakų ar istorinius siužetus.

* * *

M. Vaitkus reiškėsi ir dramin**ėje kūryboje.** 1924 m. jo drama "Žvaigždės duktė" Kauno teatro paskelbtame dramos konkurse laimėjo pirmąją premiją. Fantastinis veikalo turinys nekliudė autoriui sukurti gana ryškius charakterius, pinti stiprią intrigą. Veikalo idėja — gėrio ir grožio sudužimas žmonių nedorybėse. Tai pranašų ir idealistų tragiškas kelias. Dar daugiau fantastinio elemento turi antroji drama "Žaibas ir mergaitė" (1936). Abi jo dramos yra simbolistinės krypties, skirtingos nuo Lietuvoje tuo metu įsigalėjusių realistinių ir romantinių istorinių dramų. Tai senajai krypčiai M. Vaitkus parašė dramą "Mūsų Vilnius".

* * *

Beletristo gabumus M. Vaitkus parodė ir savo pasakojimų knygose "Auštant" ir "Rytmečio žygiai". Pats ryškiausias jo beletristinis veikalas yra biblinis "Tvanas" (1927), išleistas ir angliškai. Biblinėje medžiagoje autorius pasirodė gabiu architektu, sugebančiu komponuoti siurpią, plačios apimties apysaką. Veikale įdomiai sukuriamos masinės scenos, tvano siautėjimo vaizdai, beviltiškos žmonių pastangos gelbėtis, žmogaus sugyvulėjimas ir tik šioks toks žmoniškumo pabudimas fatališkų nelaimių akivaizdoje. "Tvane" M. Vaitkus pasirodė įžvalgus masių psichologas, šiurpių scenų kūrėjas.

Alegorinis kūrinėlis "Čirikšas siaubė" vaizduoja pirmąją bolševikų okupaciją Lietuvoje. Humoro ir šaržo priemonėmis autorius pagauna kaikuriuos ryškius tikrovės bruožus, bet meno augštumų čia nepasiekia. Žmonių silpnybes M. Vaitkus paliečia satyrų knygelėje "Rakštie rakštys".

* * *

Didelės literatūrinės ir pažintinės vertės yra M. Vaitkaus **atsiminimai.** Jų išleista 9 knygos. Penkiose knygose "Mistiniame sode" (1967), "Su Minija į Baltiją" (1962), "Baltijos gražuolė" (1963), "Šiaurės žvaigždė" ir "Per giedrą ir audrą" — (1965) rašytojas kalba apie savo mokymosi metus įvairiose mokyklose, apie mokytojus, programas, mokinių ir studentų siekimus, apie savo paties kapeliono darbą ir sutiktas kliūtis. Tai daugiau ar mažiau autobiografinio pobūdžio atsiminimai, liečią ne tik autorių, bet ir visą kultūrinę ir politinę aplinkumą. "Šiaurės žvaigždėje" vaizduojama ir nemaža ryškių Petrapilio dvasinės akademijos profesorių ir mokslo draugų. "Keturiuose ganytojuose" (1960) duodami rūpestingai nutapyti žymiųjų mūsų vyskupų—J. Matulevičiaus, P. Karevičiaus, J. Skvirecko ir P. Būčio — portretai.

O ypač turiningi ir įdomūs yra trys tomai "Nepriklausomybės saulėj" (1968-69), kuriuose vaizduojamas nepriklausomos Lietuvos gyvenimas. Čia liečiama daug rašytojų, visuomeninkų, kultūrininkų, net politikų. Su jais susiduria pats autorius, bet save nustumia į nuošalį, o visas spalvas sutelkia į kitų asmenų atvaizdus. Tuos atvaizdus jis tiesiog tapyte nutapo, parodo gyvus, būdingus, tikrus. Paskutiniame savo atsiminimų tome "Milžinų rungtynėse" rašytojas vaizduoja bolševikų ir vokiečių okupacijos laikotarpį Lietuvoje. Už atsiminimus M. Vaitkus yra gavęs Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją. Savo turiniu ir forma M. Vaitkaus atsiminimai yra didelis indėlis lietuvių literatūroje. Atsiminimų žanrą M. Vaitkus iškėlė į literatūros meno augštumas. Jie turi nemažesnės išliekamos vertės kaip ir Vaitkaus šviesioji lyrika.

Jieškau savęs

Išėjau ir jieškau savo klodų —
Kuriame augšty, gyly, platume
Man šviečia saulė, kelią rodo
Ir šaukia eit linkme kuria . . .
Kuri gėlė laukuose man žydi
Ir kuris medis man šešėlį mes . . .
Kas mane džiugins, skaudins, gydys,
Kartu keliaus ar nusigręš?
Kas mano žodžio lauks, koks bus tas žodis?
Ar aš pajėgsiu susirinkt save,
Išmėtytą, kaip dainą sodžiuje,
Nelygias pėdas arime?

Užmiršta draugystė

Atsisėdau šalia garbingų žmonių,
Pažiūrėjo pavydėdami —
Aš buvau vieniša
Jie buvo didingi —
Visi mes buvome vieniši —
Praskrido paukštis,
Debesys šviesėjo . . .
Jieškojome kažko pamesto,
Garbė neleido pasilenkti . . .
Kaklas sustingo —
Stebėjome tik saulę!
Nežmoniškai karšta . . .
Šešėliai nuo medžių artėjo,
Bet negalėjome pajudėti,
Pasilenkti nedrįsome —
Po suolu gulėjo
Užmiršta draugystė.

Nežinomo autoriaus iš okupuotos Lietuvos, 1972

Atsiųsta paminėti

Pasaulio Lietuvis nr. 26 ir 27, 1973 m. sausis-vasaris ir kovas-balandis. PLB valdybos biuletenis. Administracijos adresas: 17516 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119, USA.

Sėja nr. 4(119), 1972 m. Leidėjas — Varpininkų Leidinių Fondas. Administratorius — Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160, USA.

Į Laisvę nr. 57(94), 1973 m. balandis. Politikos žurnalas, leidžiamas Lietuvių Fronto Bičiulių. Administratoriaus adresas: A. Kulnys, Silver Eagle Rd., Ralling Hills Estates, Cal. 90274, USA.

Švietimo Gairės nr. 8(12), Čikaga, 1973 m. Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Metinė dviejų numerių prenumerata — $3. Prenumeratas ir užsakymus siųsti JAV LB švietimo tarybos ižd. St. Rudžiui, 415 Plum St., Michigan City, Indiana 46361, USA.

RAMŪNĖ SAKALAITĖ, šį pavasarį baigusi Toronto universitetą garbės bakalauro laipsniu (honour B. A.). Jos specialybė — prancūzų ir ispanų kalbos (double major). Ramūnė yra gimusi Toronte 1952 m. Ji aktyviai dalyvauja jaunimo veikloje, ypač ateitininkų. Kurį laiką ji redagavo neperiodinį ateitininkų laikraštėlį "Pirmyn Jaunime". Pastaruosius dvejus metus ji sėkmingai redagavo ir teberedaguoja jaunimo puslapį "Tėviškės Žiburiuose" — "Jaunimo Žiburiai". Po atostogų planuoja gilinti studijas Prancūzijoje

Studentė ir šeštadieninės mokyklos mokytoja VILIJA MALCIŪTĖ skaito paskaitą Motinos Dienos minėjime Montrealyje

Tony's Photo Studio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

BALTIEČIŲ DRAUGIJA, vadovaujama Violetos Balčiūnienės, Bostone surengė jaunųjų baltiečių instrumentalistų ir dainininkų konkursą, kuriame dalyvavo 3 pianistai ir 2 dainininkai. Vertintojų komisiją sudarė prof. Vytautas Marijošius, estas Endel Kalam, latvė dr. Karina Gutbergs ir amerikietė Iride Pilla. Pirmąją $150 premiją laimėjo pianistas Saulius Cibas, II $100 premiją — estas pianistas Erik Veski, III $50 premiją — sopranas Jūratė Veblaitytė-Lichtfield. Aštuoniolikmetis S. Cibas neseniai dalyvavo A. Fiedlerio diriguojamo Bostono "Pops" orkestro koncerte ir atliko L. Beethoveno "Koncerto nr. 1, op. 15" pirmąją dalį. J. Veblaitytė yra mokytoja, turinti magistro laipsnį ir savo mokinių chorą. Ilgus metus skyrusi fortepijonui, dabar ji privačiai studijuoja dainavimą.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ TAUTINIO KNYGYNO valdyba specialiu minėjimu pagerbė dramaturgą Vincą Jurgį Nagornoskį, gimusį 1869 m. Vištytyje, mirusį 1939 m. Baltimorėje. Knygyno valdybos pirm. Genė Auštrienė padarė trumpą įvadą į dramaturgo biografiją, o jo pagrindinius bruožus išryškino poetas Nadas Rastenis. Morkus Šimkus minėjimo dalyvius supažindino su V. J. Nagornoskio dramomis "Živilė", "Pilėniečiai", "Rūtvilė", "Doros sargas", "Bijūnėlis", "Revoliucijos viltis", "Vytis kankinys". Paskaitą apie dramaturgo kūrybą skaitė Bronius Medelis, V. J. Nagornoskio kūrinių ištraukas — Julija Rastenienė ir Jonas Kazlauskas. V. J. Nagornoskis buvo siuvėjas, laisvalaikį skyręs mokymuisi ir dramų rašymui bei režisavimui. Didžiąją dalį jo veikalų suvaidino Baltimorėje Tėvynės Mylėtojų Draugija, o kaikurie buvo pastatyti ir kitose lietuvių kolonijose. "Živilė" buvo vaidinta Vilniuje 1911 m., 4 kartus Rygoje 1910-15 m. ir Petrapilyje 1916 m. Lietuvos vyriausybė V. J. Nagornoskiui už jo veiklą įteikė Gedimino ordiną.

RYTO BABICKO vadovaujamas Klevelando vyrų oktetas lietuvių įsikūrimo šiame mieste šimtmetį paminėjo maratoniniu koncertu, kuriame skambėjo 100 dainų — 48 lietuvių ir 52 kitataučių kompozitorių. Koncertas gegužės 12, šeštadienį, Čiurlionio ansamblio namuose buvo pradėtas 7 v. v. ir užbaigtas sekmadienį 1.30 v. r. Oktetą sudaro: pirmieji tenorai Algis Gylis ir Mindaugas Motiejūnas, antrieji tenorai Gytis Motiejūnas ir Raimundas Butkus, baritonai Mečys Aukštuolis ir Džiugas Staniškis, bosai Valdas Žiedonis ir Romualdas Bublys. Maratoniniame koncerte taipgi dalyvavo okteto sol. Irena Grigaliūnaitė, o akompaniatorium buvo okteto vadovas Rytas Babickas. Daug kam atrodė, kad tokios ilgos programos neatlaikys nei okteto vyrai, nei jų solistė, bet ji buvo pilnai atlikta, užbaigai paliekant populiariausias lietuvių kompozitorių dainas — B. Vasiliausko "O dalelę", K. Griauzdės "Alutį", B. Dvariono "Užstalės dainą", T. Makačino "Pypkės dūmus", "Pilkus kelelius", R. Žigaičio "Jaunimo dainą". Savo ištvermę oktetas įrodė prie šimto pridėdamas dar vieną papildomą dainą virš numatytos programos. Maratoninio koncerto metu turėjo būti pristatyta okteto įdainuota lietuviškų dainų plokštelė, bet leidykla nesuskubo jos pagaminti. Pristatymą teko atidėti.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ KORPORACIJOS "Fraternitas Lituanica" dailės konkurso laimėtojai buvo paskelbti gydytojų suvažiavime Čikagoje. Pagrindinė konkurso tema — S. Kudirkos, R. Kalantos ir kitų lietuvių žygiai už Lietuvos laisvę. Vertintojų komisija — dail. K. Varnelis, dail. P. Aleksa ir meno kritikas prof. R. Ginsel premijavo keturių konkurso dalyvių kūrinius: Rimvydo Cinkos — "Rauda ugnyje", Algirdo Grigaičio — "Simo giesmėje", Janinos Tallat-Kelpšaitės-Kinkienės —"Trys" ir Antano Vaikšnoros — "Vidaus vizija". Premijoms skirtą $1.500 sumą vertintojų komisija padalino į keturias dalis ir kiekvienam dailininkui paskyrė po $375. Pilna visų konkurso dalyvių darbų paroda, truksianti iki birželio 17 d., buvo atidaryta Čiurlionio Galerijoje birželio 9 d. Atidarymo metu įteiktos premijos konkurso laimėtojams. Gydytojų suvažiavimo proga Čiurlionio Galerijoje gegužės 26 — birželio 3 d.d. buvo surengta dviejų gydytojų dailės paroda, kurioje Antanas Lipskis dalyvavo su 47 tapybos darbais, Jonas Šalna — su 51 medžio skulptūra.

JURGIO JANKAUS nauja novelių knyga "Užkandis" ką tik išėjo iš spaudos. Kaip ir ankstesnėj savo kūryboj, taip ir čia žymusis prozininkas veja intriguojančią pasakojimo giją, atveria skaitytojui daugelį įdomių charakterių. — Maloni naujiena poezijos mėgėjams bus neseniai pasirodęs **Vlado Šlaito** eilėraščių rinkinys "Pro vyšnių sodą". Knyga išleista skoningai, kietais viršeliais, o viduje — nuoširdus, nevaidintas poeto žodis, nuginkluojantis skaitytoją savo atvirumu. — Abi knygas galima gauti pas platintojus arba užsisakyti "Ateities" leidykloje, pasiunčiant čekį ($4.50 už "Užkandį" ir $3.00 už "Pro vyšnių sodą") adresu: c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin, Southfield, Mich. 48075, USA.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

KAUNO DIRBTINIO PLUOŠTO gamyklos estradinis orkestras "Oktava", vadovaujama kompoz. Mindaugo Tamošiūno, išvyko gastrolių Vengrijon. Koncertai numatyti Budapešte, Šalgotarjane, Egere, Vespreme ir kituose miestuose. Koncertuose dalyvaus pramoginių šokių tarptautinės klasės kauniečių šokėjų pora Violeta ir Leopoldas Šeniauskai.

VILNIAUS RADIJO IR TELEVIZIJOS mišrus choras, vadovaujamas Liongino Abariaus ir Antano Gimžausko, specialiu koncertu paminėjo veiklos dešimtmetį. Sukaktuviniame koncerte skambėjo V. Jurgučio kantata chorui, solistui ir dviem fortepijonam "Žemės jaunystė", A. Bražinsko trys chorinės baladės, A. Budriūno "Ruduo", L. Marencio madrigalas "Pietų žydrioj padangėj", S. Moniuškos "Plaukimas", T. Makačino, J. Karoso, K. Kavecko, R. Žigaičio, M. K. Čiurlionio, St. Šimkaus, E. Darzinio, B. Dvariono dainos. Per dešimtmetį choras yra įrašęs į magnetofono juosteles apie 700 kūrinių, į plokšteles — apie 150. Jo repertuare yra svarių klasikinių ir lietuvių kompozitorių kūrinių: G. Verdi "Requiem", G. Rossini "Stabat Mater", J. S. Bacho "Mišios h-moll", S. Moniuškos "Krymo sonetai", Č. Sasnausko "Requiem", J. Juzeliūno vokalinė - simfoninė poema "Pelenų lopšinė", "Žmogaus lyra", A. Bražinsko "Septynios baladės" ir daug kitų. Koncerte dalyvavo pianistė H. Znaidžiauskaitė ir M. K. Čiurlionio konkurso laureatas vargonininkas B. Vasiliauskas.

K. SAJOS "NYKŠTUKUS IR PEŠTUKUS" 15.000 egz. tiražu išleido Rygos leidykla "Liesma". Knygon taipgi įtraukta ir antroji apysaka "Ei, slėpkitės!" Abi apysakas į latvių kalbą išvertė A. Sukovskis. Knygą iliustravo dail. M. Ladigaitė, apipavidalino dail. J. Svenčas.

JUOZO VANAGO vadovaujamas Vilniaus moterų choras "Aidas" 15 metų sukaktį paminėjo koncertu filharmonijos salėje. Sukaktuvinio koncerto programoje buvo V. Budrevičiaus "Daina Leninui", A. Budriūno "Nemunas", J. Švedo "Kalvelis", St. Šimkaus "Ūžia girelė", J. Bašinsko "Kiškelis" ir eilė kitų dainų. "Aidas" susilaukė daug sveikintojų ir daug gėlių. Vadovui J. Vanagui talkina chormeisteriai A. Lopas ir J. Talžūnas.

VIRGILIJUS NOREIKA išvyko į Čekoslovakiją atlikti pagrindinių tenoro vaidmenų gastroliuojančio Maskvos didžiojo teatro operų spektakliuose.

VILNIAUS KOMPOZITORIŲ NAMUOSE čekų kompozitorius ir muzikos teoretikas K. Rizingeris skaitė paskaitų ciklą "Muzikinių elementų hierarchijos principai".

VILNIAUS JAUNIMO TEATRAS gastroliavo Šiauliuose. Šio miesto gyventojams buvo nuvežti keturi spektakliai — E. Vetemos "Vakarienė penkiems", G. Kanovičiaus "Ugnis užantyje", V. Palčinskaitės "Geležinės princesės diena" ir Š. Toto "Vaikiškas veidrodis".

VINCO KRĖVĖS "Dainavos šalies senų žmonių padavimus", rusų kalbon išverstus A. Rolniko, 30.000 egz. tiražu išleido Maskvos leidykla "Chudožestvennaja literatura". Knygą apipavidalino ir iliustravo dail. A. Steponavičius, o jai įvadą parašė J. Lankutis.

DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS "Lietuva" paruošė naują programą "Klonių aidai", kuri pirmiausia buvo atlikta žemaičiams — Kelmės, Tauragės ir Šilalės rajonų žiūrovams. Šiose gastrolėse, be senųjų lietuvių liaudies dainų ir šokių, ypač didelio pasisekimo susilaukė vokalinio ansamblio ir vokalinio-instrumentinio ansamblio "Jonai" atliekamos A. Bražinsko kompozicijos "Daina apie klonius", "Elektrinis piemuo", "Leidimas reikalingas".

GEDIMINAS KVIKLYS paveikslų galerija paverstoj Vilniaus katedroj surengė vargonų muzikos koncertą, kurio branduolį sudarė XVIII-XIX š. vokiečių klasikai ir pora M. Regerio kūrinių. G. Kviklys taipgi atliko ir prieš porą metų mirusio Vytauto Bacevičiaus pjesę "Kosminiai spinduliai".

S. NĖRIES IR P. CVIRKOS jaunimo meninio skaitymo VII konkursas buvo užbaigtas Anykščiuose. Rajonų grupėje I laipsnio diplomą laimėjo Milda Dausinaitė iš Palangos, II laipsnio diplomus — Adelė Morkūnaitė iš Ukmergės ir Juozas Kempinas iš Plungės, III laipsnio diplomus — Zina Jurgutytė iš Akmenės rajono ir Janina Maslauskienė iš Jonavos. Miesų grupėje I laipsnio diplomas įteiktas vilniečiui Sauliui Beržiniui, II laipsnio diplomai — vilnietei Žanetai Vaišnoraitei ir šiaulietei Lionginai Kuprevičiūtei, III laipsnio diplomai — vilniečiui Aleksui Ivanauskui, šiaulietei Janinai Tepliajevai ir klaipėdiečiui Stepui Smilginiui. Į konkurso baigmines varžybas neatvyko geriausi Kauno skaitovai. Vertintojų komisijai vadovavo Vilniaus dramos teatro aktorė S. Nosevičiūtė. Konkurso užbaigoje savo eilėraščius skaitė poetai V. Šulcaitė, M. Martinaitis, P. Raščius ir S. Geda.

V. Kst.

UNITED TRUST REALTOR

MIMICO, $2,900 įmokėti. Mūrinis 5 kambarių, vieno augšto namas. Įvažiavimas ir vieta garažui. Arti susisiekimo ir krautuvių. $32,900.

KINGSWAY, $38,900 prašoma kaina. Mūrinis 6 kambarių, 2 augštų namas su privačiu įvažiavimu ir vieta garažui. Moderni virtuvė ir prausykla. Arti požeminio ir krautuvių.

BLOOR — JANE, $47,400 prašoma kaina. Atskiras mūrinis 6 kambarių namas. Įvažiavimas ir garažas. Gražiai įrengtas rūsys. Arti požeminio ir krautuvių.

EGLINTON — OAKWOOD, $64,900 prašoma kaina. Atskiras, mūrinis tributis. Arti susisiekimo ir krautuvių. Patogus nuomojimui. Dideli kambariai. Gerai prižiūrėtas.

HIGH PARK, $15,000 įmokėti. 14 kambarių, atskiras mūrinis namas su įvažiavimu ir dviem garažais. Trys modernios virtuvės, dvi prausyklos kilimai ir kiti priedai. Geros pajamos.

BATHURST — YORKDOWNS, $35,000 įmokėti, 10 butų mūrinis pastatas. Penki butai po du miegamuosius ir penki po vieną. 4 garažai ir pakankamai vietos automobiliams. Ilgo termino viena skola.

MIMICO, $25,000 įmokėti, 6 butų mūrinis pastatas su privačiu įvažiavimu ir vieta 6 automobiliam. Penki butai po du miegamuosius ir vienas vieno miegamojo. Arti susisiekimo.

KEELE — EGLINTON, $45,000 įmokėti, mūrinis 11 butų pastatas su 100% autoaikšte. $18,700 metinių pajamų. Balkonai ir kiti priedai. 14 metų senumo.

BALYS SAKALAS

762-8255

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ....9.30 - 1

MOKA:
už termininius indėlius —
dvejų ir trejų metų.....7¼%
vienerių metų 6½%
už taupomąsias (savings) s-tas 6¼%
už depozitų-čekių sąskaitas....5¾%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
nekiln. turto iki $50.000.....8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR

1072 Bloor St. W. **Tel. 534-9286**

RONCESVALLES — HOWARD PARK AVE. Gerame stovyje mūrinis, 6 dideli kambariai, labai graži ir didelė virtuvė, alyva šildomas. Gražus kiemas, dvigubas garažas. Namas yra arti puikaus susisiekimo ir krautuvių. Prašoma kiek galint didesnio įmokėjimo. Namas be skolų.
HAVELOCK ST., netoli Prisikėlimo parapijos, 8 kambariai, 3 virtuvės, vandeniu-alyva šildomas, 3 prausyklos. Dvigubas garažas, geras privažiavimas. Idealus nuomojimui. Arti parko ir krautuvių. Namas be skolų, įmokėti $10.000.
INDIAN RD. — BLOOR. Netoli Lietuvių Namų, 14 kambarių, trys butai su atskirais įėjimais. Penki dideli ir gražūs kambariai pirmame augšte. Vandeniu-alyva šildomas, du garažai su privačiu įvažiavimu. Įmokėti apie $20.-25.000. Balansas — viena atvira skola.
JANE — ANNETTE. Veik visiškai naujas, tik trejų metų senumo tributis (triplex). Du butai po 5 kamabirus ir vienas trijų kambarių. Viskas įrengta moderniškai su gražiais balkonai iš lauko. Dvigubas mūrinis garažas su privačiu įvažiavimu. Reikalinga kiek galint didesnio įmokėjimo. Namas be skolų.
RUSHOLME RD. — DEWSON AVE. Gražiai sutvarkytas 20 kambarių namas: 4 butai patogiam nuomojimui. Keturi garažai su privačiu įvažiavimu, didelis sklypas. Namas be skolų, įmokėti $35.000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE

Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.
Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ

ARNOLD'S MEAT MARKET

259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. (Warden & Ellesmere) **Tel. 445-6031**

Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC

NUO LŪSNOS IKI DANGORAIŽIO!
VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

EXTRA REALTY LTD.

386 RUSHOLME RD., TORONTO 4 TEL. LE 1-1161

PRIE 26 KELIO, arti Wasagos, gazolino stotis, parduotuvė ir garažas automobiliams taisyti. Skubus pardavimas.

JANE — ANNETTE, 3 butų apartamentas, plytinis, 16 metų senumo, atskiras, privatus įvažiavimas.

BLOOR—INDIAN RD., 18 kambarių per 3 augštus, 3 virtuvės ir prausyklos, 2 garažai, privatus įvažiavimas.

J. KUDABA Namų telefonas 783-2105

Ateitininkų žinios

Studentų akademikų skaičius didėja. Šį pavasarį universitetą baigė šie studentai ateitininkai ir gavo bakalauro laipsnius: Aldona Aušrotaitė, Eugenijus Rovas, Ramūnė Sakalaitė, Regina Stočkutė (Londone) ir Rūta Urbonaitė. Daugumas jų žada studijas tęsti ir toliau.

Algis Puteris, buvęs moksleivių sąjungos pirmininkas, baigė teisės studijas Londono universitete ir pradeda dirbti pas kitą advokatą Toronte. Visus baigusius nuoširdžiai sveikiname ir linkime saulėtos ateities.

Wasagos stovyklos programos planavimas eina prie galo. Registracijos blankai jau bus paruošti iki ateinančio sekmadienio, birželio 17, ir juos bus galima gauti Prisikėlimo par. raštinėje, Hamiltone — pas E. Gudinskienę, o kitur gyvenantieji prašomi kreiptis pas Vincą Kolyčių, 86 Glenholme Ave., Toronto M6H 3B1. Stovyklauti gali ir neateitininkai nuo 7 iki 18 m. amžiaus.

Tėvų komitetas dar vis jieško ūkvedžio ateitininkų stovyklai. Smulkesnių informacijų prašome kreiptis pas Z. Girdauską tel. 533-0342.

Dainavoje moksleivių ateitininkų stovykla įvyks tuo pačiu metu, kai Brežnevas lankysis Amerikoj. Jis atvyks ir į Detroitą, nors jo čia apsilankymo data tuo tarpu nežinoma. Detroito lietuviai nori šį tironą "šiltai" sutikti demonstracijomis. Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdyba mielai sutiko savo stovyklautojus leisti važiuoti iš Dainavos į Detroitą demonstruoti. Transportacija bus parūpinta Detroito lietuvių, ir stovyklautojams nieko nekainuos. Globėjai, nuvažiavę kartu su stovyklautojais, juos prižiūrės. Tačiau demonstracijų rengėjai ir MAS cv neturi teisės stovyklautojų vežti be tėvų leidimo. Stovyklautojų tėvai, kurie sutinka, kad jų vaikai demonsrtacijose dalyvautų, yra prašomi sutikimą duoti raštu. Iš tėvų atsivežtą raštelį kiekvienas stovyklautojas įteiks c. valdybai atvažiavęs į Dainavą. Raštiško tėvų sutikimo neturintieji demonstracijose negalės dalyvauti.

MAS įgaliotas — **Viktoras Nakas**

Skautų veikla

● Mindaugo dr-vės skautai kandidatai G. Sendžikas, G. Karosas, E. Slapšys, V. Šimkus, R. Turūta ir L. Grybas išlaikė egzaminus į III patyrimo laipsnį. Dr-vės iškyla ir skautų įžodis — birželio 16-17 d.d. Romuvoje. Iškyloje dalyvauti kviečiami visi dr-vės skautų tėvai. Į Romuvą renkamasi birželio 16 d. iki 11 v.r.

● Birželio 9 d. Romuvos talkininkams A. Dilkui, K. Batūrai, K. Gapučiui ir A. Grybui ačiū. Birželio 16-17 d.d. kviečiama didžioji talka. Yra dar daug darbų, o stovykla jau čia pat. Dėl transporto skambinti A. Grybui tel. 532-7284.

● Sibirinių trėmimų minėjimo pamaldose birželio 10 d. Prisikėlimo bažnyčioje su vėliavomis dalyvavo "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai. Šv. Mišias atnašavo Kanados rajono vyr. dvasios vadas v. s. T. St. Kulbis, SJ.

● "Šatrijos" tuntas birželio 10 d. baigė žiemos sezono veiklą. Sueigoje į skautes kandidates pervestos: D. Valiukaitė, V. Valiukaitė, A. Vaitkutė, D. Barakauskaitė, L. Karosaitė, A. Paliulytė, V. Gataveckaitė, D. Petkutė, R. Petkutė. Į II patyrimo l. egzaminus išlaikė L. Zenkevičiūtė; į vyr. skautes kand. pervestos V. Barakauskaitė, L. Rusinaitė, R. Draugelytė, D. Melnikaitė, E. Kobelskytė ir R. Zubrickaitė.

● S. v. v. sl. V. Turūta pakviestas "Rambyno" tuntininko pavaduotoju.

● Visi ir visos kviečiami registruotis per draugininkus-kes į jubilėjinę stovyklą, kuri įvyks rugpjūčio 19-29 d.d. prie Klevelando. Stovyklos mokestis — $50 asmeniui. Registracijos mokestis $10 įskaitomas į stovyklos mokestį.

● Sesę S. Kazilevičiūtę užjaučiame, Lietuvoje mirus jos senelei. Č.S.

Lietuvių Skautų Sąjungos žurnalas "Skautų Aidas" švenčia auksinį jubilėjų. Klevelande surengtą parodėlę aplankė vyr. s. P. Molis ir s. J. Budrienė. Nuotr. V. Bacevičiaus

SPORTAS

SPORTAS VISUR

Tarptautinės lengvosios atletikos rungtynės įvyko Rygoje. Rusė F. Melnik vėl pagerino pasaulio rekordą — nusviedė diską 67.44 m.

Šachmatų pretendentų į pasaulio meisterius varžybos prasidės 1974 m. sausio 15 d. Lemiami žaidimai su dabartiniu pasaulio meisteriu R. Fisheriu įvyks 1974 m. rugsėjo mėn.

Amerikietė K. Shmidt nusviedė jietį 63.36 m. Tai naujas Amerikos rekordas ir antra geriausia pasaulio pasekmė. Už ją jietį toliau nusviedusi yra tik vokietė R. Fuks, kuri pernai pasiekė pasaulio rekordą — 65.06 m.

Lenkija netikėtai nugalėjo 1966 m. pasaulio meisterį Angliją 2:0. Atrankinės būsimų 1974 m. pasaulio pirmenybių rungtynės buvo žaidžiamos Lenkijoje stebint 100.000 žiūrovų.

Olimpinė čempionė R. Vokietijos Renate Stetcher pasiekė naują pasaulio rekordą 100 m. bėgime. Čekoslovakijoje įvykusiose tarptautinėse rungtynėse ši nuotolį ji nubėgo per 10,9 sek. Tai pirmoji moteris, peržengusi 11 sek. ribą.

SPORTAS LIETUVOJ

Vilniuje neseniai įvyko tarptautinės dviračių lenktynes Vilniaus gatvėmis. Dviratininkams teko įveikti 88 km. ilgio kelią 21 ratu. Lenktynėse dalyvavo 116 dviratininkų. Pirmąją vietą laimėjo šiaulietis V. Galinauskas, įveikęs šį nuotolį per 2.14:22.

Baidarių irklavimo pirmenybės įvyko Žitomire. Vilnietis V. Česiūnas su savo olimpiniu partneriu rusu J. Lobanovu vėl laimėjo dviviečių 1000 m. ir 12.000 m. lenktynes. Šiose pirmenybėse gerai pasirodė kaunietis R. Vienažindis — 1000 m. vienvietės lenktynėse laimėjo antrąją vietą.

Panevėžyje pasibaigė profsąjungų bokso atrankinės rungtynės. Iš 15 Lietuvos atstovų 7 laimėjo pirmąsias vietas: V. Budnikas, A. Baltrimavičius, A. Šmotavičius, S. Juocevičius, V. Kisielius, R. Misiūnas, J. Juocevičius.

Olimiados dalyvė ir Sov. Sąjungos rekordininkė N. Sabaitė viešėjo Prancūzijoje, kur dalyvavo keliose rungtynėse.

Baidarininkai V. Česiūnas ir R. Vienažindis pakviesti į Sov. Sąjungos rinktinę. Jie artimiausiu laiku išvyks į Suomiją, kur dalyvaus pasaulio pirmenybėse.

Pabaltijo ir Leningrado prieauglių klasių krepšinio turnyras įvyko Leningrade. Bendroje ataskaitoje 1972 m. turnyro nugalėtojas Lietuva liko III vietoje. Lieuviai laimėjo tik vieną pirmąją vietą jaunių klasėje. A.S.

LIETUVAITĖ — KYLANTI SPORTININKĖ

Danutė Valaitytė, Londono, Ont., Strathroy mokyklos 13 klasės mokinė, garsėja kaip gabi ilgų nuotolių bėgikė. Neseniai įvykusiose Ontario vidurinių mokyklų mergaičių pirmenybėse ji laimėjo pirmąsias vietas 1500 m. ir 800 m. bėgimuose. Šiuos nuotolius ji nubėgo mokykloms rekordiniu laiku per 4:43,5 sek. ir 2:13,8 sek. Tai buvo šeštoji iš eilės D. Valaitytės pergalė, įskaitant ir 3 pergales Amerikoje. Tik penkios lengvaatletės yra pasiekusios geresnius rezultatus kaip D. Valaitytė, įskaitant ir olimpiados dalyves Abby Hoffman ir Glenda Reiser. D. Valaitytei taip pat priklauso mylios rekordas — 5:29,6 sek. Šiuos jos laimėjimus plačiai paminėjo Londono spauda, pažymėdama, kad 18 m. Danutė Valaitytė yra daug žadanti sportininkė. **A. S.**

AUŠROS ŽINIOS

Uždaras golfo turnyras įvyks birželio 17, sekmadienį, 1 v.p.p., George Town klubo aikštyne. Bus varžomasi dėl tradicinių pereinamų taurių: Kondrato turnyro laimėtojui, Tėv. Placido — laimėtojui su išlyginamais smūgiais ir dr. S. Kazlausko taurės, skirtos dvejeto laimėtojams su išlyginamais smūgiais. Turnyre dalyvauti kviečiami visi golfo mėgėjai. Turnyrą organizuoja ir jam vadovauja A. Simanavičius.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

suvaržė bausmių dovanojimus ir kalinių laikinį išleidimą laisvėn. Seniau jie gaudavo "atostogas" nuo kelių valandų iki 15 dienų. Daug tokių kalinių ne tik negrįždavo į kalėjimus, bet dargi padarydavo naujų nusikaltimų. Tai liudija Montrealyje neseniai pasibaigusi Leonardo Miville byla. 1958 m. jam buvo paskirta mirties bausmė už 8 metų mergaitės nužudymą, vėliau pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. Išleistas iš kalėjimo vienai dienai, jis išprievartavo medicinos seserį ir ją sužeidė dviem peilio dūriais. Net ir valstybės prokuroras buvo nustebintas, kad tokiam seksualiniam nusikaltėliui leidžiama išeiti iš kalėjimo. Jis jau buvo gavęs net kelis leidimus nuo 1971 m. pabaigos. Už pastarąjį nusikaltimą jam paskirta 4 metų kalėjimo bausmė prie turimo kalėjimo iki gyvos galvos. Ministeris W. Allmand, suvaržęs bausmių dovanojimus ir leidimus išeiti iš kalėjimo, paskyrė specialų asmenį, kuriam kaliniai galės įteikti visus savo skundus. Seniau kalėjimo bausmė reikšdavo ir visų pilietinių teisių suspendavimą, o dabar nusikaltėliai kalėjimuose traktuojami kaip pirmos klasės piliečiai, kuriem, ko gero, net bus leista įsteigti savo uniją. Spaudoje jau nekartą buvo pabrėžtas faktas, kad kaliniai valgo žymiai geriau ir turi platesnį maisto gaminių pasirinkimą už kanadiečius pensininkus.

AR JAU PRENUMERUOJI "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS"?

NATŪRALAUS MAISTO KRAUTUVĖ

Utopia-Organic Natural Foods

Savininkai — Izidorius ir Anelė Gataveckai

1558 Bloor St. W. (priešais Lietuvių Namus), Toronto 9, Ont.
Krautuvės tel. 537-3862 • Namų tel. 535-0164

Lietuviški sūriai, medus, visokių rūšių duona, vitaminai, šviežia morkų sunka, natūrali kosmetika, sveikatos knygos ir daug kitų dalykų

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO **Tel. 535-1258**

● Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami ●
● Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa ● Lietuviški sūriai ●
● Silkės ir rūkyta žuvis ● Šviežį ir kepti paršiukai ●
● Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena ●
● Importuoti maisto gaminiai ●
● —— *UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU* —— ●
● ——— *NEMOKAMAS PRISTATYMAS* ——— ●

MEDUS — reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno:
30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534 - 0563

ČESNAKAS — geras vaistas

Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

SOUTH KINGSWAY, gražus didžiulis 6 kambarių vienaaugštis, puikiai užbaigtas poilsio kambarys su atviru židiniu, baru ir išėjimu į kiemą; kilimai, 3 prausyklos, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, arti susisiekimo bei krautuvių. Puikus kiemas su vaismedžiais ir vieta (barbecue) kepti atvirame ore.

BLOOR — ALHAMBRA, apie $10.000 įmokėti, atskiras 10 kambarių namas, nauja vandens-alyva šildymo krosnis, 3 prausyklos ir 3 virtuvės, dvigubas garažas, arti Bloor požeminio bei lietuvių namų.

BLOOR — HAVELOCK, 13 kambarių atskiras, kvadratinis planas, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu-alyva šildomas, gražus kiemas. Daugiau kaip $5000 metinių pajamų, arti Bloor. Puikus nuomojimo rajonas. Prašoma $49.900 su visais baldais. Skubus pardavimas.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie $15.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

AL. GARBENIS PR. KERBERIS ST. DARGIS
Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584 Tel. 536-2738

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5¾% už depozitus	
6% už šėrus	8% už asm. paskolas
6% už taupymo s-tas	
6½% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7¼% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTAGE BROKER

Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

DUNDAS — KEELE, $3.000 įmokėti, plytinis 9 kambarių namas, 2 modernios virtuvės, 2 prausyklos, įvažiavimas. Prašoma $26.900.
ST. CLAIR — DUFFERIN, $35.000 įmokėti, atskiras 6 butų plytinis namas, šiltu vandeniu šildomas, privatus įvažiavimas, 3 garažai, viena skola, tas pats savininkas per 20 metų.
BLOOR — DOVERCOURT, $2.500 įmokėti, 4 dideli kambariai, atnaujintas, nauji vamzdžiai (plumbing) per visą namą, moderni virtuvė, garažas. Prašo $24.900.
ROYAL YORK — LAKESHORE, plytinis, vienaaugštis (bungalow), atskiras, 5 kambariai plius kambarėlis (den), privatus įvažiavimas. $5.000 įmokėti.
JANE — DUNDAS, plytinis, 7 kambarių namas, nauja šildymo krosnis, šoninis įvažiavimas, garažas.

1082 BLOOR St. W., TORONTO 4,

Telefonai: 534 - 8459; 233 - 5996

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. — — — Prašome tik kreiptis pas mus.

VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454**

Lietuviams daroma NUOLAIDA

DANISH CUSTOM FURNITURE

BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)

Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED

25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch

Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą

Pagrindinė įstaiga: 658 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036

Hamiltone skyrius:
293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005

Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelių, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavę giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ont.

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• 10 pardavimo įstaigų Toronto rajonuose •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535 - 1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS | NAMUS

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE
SPECIALOS GAMINIAI KAS SAVAITĘ
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR STREET WEST (PRIES KEELE POZEMINIO STOTI)
YORKDALE SHOPPING CENTRE • FAIRVIEW MALL (SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

Balio Maskeliūno
DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

CLEAR·VISION
— TV-HI-FI —
Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai. Prieinamos kainos.
Tel. 532-7733 *1613 DUNDAS Street West*

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, **tel. 279-4371**)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

A. ČIŽIKAS **ALFA RADIO & TV**
• Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus •
• Statom ir taisom antenas •
• Didelis pasirinkimas lietuviškų plokštelių •
672 Lansdowne Ave. • Tel. 531-6165

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Pritvręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 *Sav. P. Užbalis

Mechaninis automašinų taisymas, sąžiningas patarnavimas
Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College)
Savininkas FRANK PETIT Tel. 531-1305
Autorite sales and service, 1636 Dundas Street West
Parduodami automašinų radijo priimtuvai, padangos ir kt. reikmenys

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4 - 1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4 - 7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

SKAITYTOJAI PASISAKO

VILNIAUS SUKAKTIS

1323 m. sausio 25 d. Lietuvos karalius Gediminas parašė Hanzos miestams pirmąjį laišką iš Vilniaus. Ši data istorikų laikoma Vilniaus Lietuvos sostine paskelbimo data. Taigi, šiemet sueina 650 metų. Šią didžią ir reikšmingą sukaktį stengiasi atžymėti pavergtoji Lietuva ir net Sov. S-ga, išleisdama propagandiniu tikslu pašto ženklą.

Jau artinamės prie 1973 m. vidurio, o išeivijos lietuvių gyvenime tyla. Atrodytų, kad Vilnius yra eiliniai Pilviškiai, Kazlų Rūda ar Zarasai, nevertas net ir mažiausio dėmesio. Nėra ko "sukti" galvos, nes juk šiandieną, nors sovietinės Lietuvos, tačiau Vilnius yra sostinė, tad tegul "jie" anapus kelia į padanges Vilniaus reikšmę, leidžia medalius, knygas ir rengia įvairius minėjimus. Be to, Kanadoje ir JAV veikia Vilniaus Krašto Lietuvių S-ga, tad jos tiesioginė pareiga rūpintis šioms iškilmėms — Vilniaus sukakties minėjimu. Tačiau Vilnius priklauso ne vien tik vilniečiams. Mūsų sostinė yra turtas visos tautos. Kas tad darytina? Praleisti šią sukaktį tylomis ar visose lietuviškose kolonijose tinkamai paminėti, kad ir pavėluotai?

Negali būti kalbos apie tylą ar eilinį atžymėjimą spaudoje vien kukliais straipsniukais su nuotraukomis, lietuviškom radijo programom! Visos kolonijos (ne tik šeštadieninės mokyklos) turėtų rengti akademinio lygio minėjimus, kuriuose būtų iškelta sostinės reikšmė mūsų tautai ir valstybei.

Gaila, kad mūsų veiksniai VLIKas, PLB, ALTa ir kt., paskendę savose intrigose, užmiršo Vilnių. Net ir PLB valdyba, anksčiau žymėjusi Jaunimo Metus, šeimos, spaudos, užmiršo 1973 metus pavadinti Vilniaus metais.

Gal Kanada, kurioje šiemet nenumatoma rengti Lietuvių Dieną, dar suspės jos vietoje surengti Toronte ar Hamiltone Vilniaus Dieną pvz. spalio mėn. Tai labai reikšminga data mūsų tautai ir valstybei. O gal pats Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas įvyks Vilniaus ženkle su simboline Gedimino pilimi ir atitinkamais Vilniaus šūkiais? Laiko nedaug, tačiau mūsų sostinė užsitarnavo iškilmingo ir didelio pagerbimo.

K. Baronas

KAIP LAISVA LIETUVA?

Šiais metais buvo suorganizuotos kelios ekskursijos iš Kanados į Lietuvą. Keleiviams buvo gautos vizos pabūti Lietuvoje 10 dienų. Įmokėta po $100. Staiga iš Maskvos "išlaisvintojai" atsiuntė naują įsakymą: Lietuvoje (Vilniuje) leidžiama būti tik 5 dienas, kitas 5 dienas — Minske. Ką veikti Minske, mokant po $30 į dieną, neskaitant skridimo išlaidų?

Čia gyvenantys lietuviai yra nesimatę su savo artimais giminėmis Lietuvoje jau 29-47 metus. Kiekvienam malonu pamatyti dar likusius gyvus ir naujai priaugusius artimuosius, aplankyti mirusių kapus, pamatyti tėviškes. Deja, "laisva" vyriausybė savo tautos žmonėms neleidžia. Kodėl tik Vilniuje ir tik 5 dienas? Ar kitose Lietuvos vietose kitokia laisvė, kitokie žmonės? Gal jau ten nėra lietuvių?

Kaip gali "laisva vyriausybė" įpareigoti kitą "laisvą" valstybę (Gudiją), kad pirmosios tautos žmonės būtų laikomi 5 dienas toje valstybėje? Staigus kelionės laiko pakeitimas be jokių priežasčių ir paaiškinimų tas ekskursijas suardė. Tos ekskursijos gegužės 9 d., 17 d. ir 31 d. liko be keliautojų. Keliautojai atsiėmė įmokėtus pinigus ir atsisakė vykti.

Ylos maiše nepaslėpsi. Nors visos raudonos papūgos rėkia apie laisvę, bet ten yra tik rusų laisvė rusams, o lietuviams duodama "laisvė" Minske ar kur nors kitur, bet tik ne Lietuvoje. Aišku, ko rusai siekia.

Nevažiavęs

MIRTIES BAUSMĖ

1973 m. pradžioje Kanados parlamente buvo svarstomas mirties bausmės vykdymo klausimas. Iki šiol Kanadoje mirties bausmė nebuvo panaikinta, bet nebuvo vykdoma, išskyrus atvejus už nužudymą policijos ar kalėjimo pareigūno, einančio tarnybos pareigas. Bet ir pastarosios bausmės nebuvo vykdomos, nes ministerių kabinetas jas pakeisdavo kalėjimu iki gyvos galvos.

Mirties bausmės vykdymas būdavo atidėliojamas po 5 metus. Šiemet Kanados parlamentas vėl turėjo spręsti mirties bausmės klausimą: vykdyti ar atidėti dar 5 metams. Tuo reikalu buvo pasisakyta parlamento debatuose, buvo pasisakyta ir krašto gyventojų spaudoje. Tik pastarųjų pasisakymai neturi sprendžiamos reikšmės. Š. m. gegužės 29 d. tas klausimas buvo išspręstas parlamente balsavimo keliu. Vėl nubalsuota mirties bausmės vykdymą atidėti 5 metam. Nubalsavo 138 balsais prieš 114 arba 54,75% visų balsavusių.

Suspendavimas mirties bausmės rodo, kad krašto vyriausioji institucija — parlamentas ne tik nori žmogžudžius palikti gyvus, kad jie galėtų nužudyti dar daugiau žmonių, bet taip pat nori žmogžudžiams suteikti didžiules pinigines "premijas" jų išlaikymo forma. Jei pvz. 25 metų amžiaus žmogžudys bus nuteistas kalėti iki gyvos galvos ir jeigu jis kalėjime dar išbus 50 metų, jis valstybei atsieis per $500.000. Dabar kalinio išlaikymas metams atsieina apie $10.000. Nenusikaltusio pensininko išlaikymas per metus valstybei atsieina $1.200. Ateityje kalinio išlaikymas gali pabrangti, nes viskas brangsta. 1950 m. kalinio išlaikymas per metus atsiėjo apie $5.000, 1970 m. — $10.000, o 1980 m. atsieis gal ir $15.000. Vienas lietuvis sako, kad Kanados vyriausybei vieno kalinio išlaikymas per metus atsieina tiek, kiek tuo laiku per metus uždirba pirmos eilės darbininkas. Valstybė darbininkui nieko neduoda, o iš jo dar pasiima valstybinius mokesčius. Kaliniui valstybė "duoda" $10.000 ir iš jo nepasiima valstybinių mokesčių. Vienas kanadietis pataria tiems, kurie pasisako prieš mirties bausmę: "Jeigu jiems gaila žmogžudžių, tegul jie vieni padengia žmogžudžių išlaikymo išlaidas. Tada žmogžudžiai galės būti kalėjime iki gyvos galvos".

Kaikas aiškina, kad mirties bausmės nesustabdo žmogžudysčių. Atseit, žmogžudžiai nebijo mirties bausmės. Argi? 1967 m. iš 100.000 krašto gyventojų žmogžudysčių buvo padaryta 1,6, o panaikinus mirties bausmę — 1970 m. tokių žmogžudysčių jau buvo padaryta 2,3. Taigi, per trejus metus žmogžudysčių skaičius pašoko 43,75%. Pasak vieno kanadiečio: "Jei per trejus metus tiek nuošimčių pašoktų benzino kaina, labai nustebtume, o jei toks nuošimtis padidėja žmogžudysčių — nieko baisaus".

Netiesa, kad nusikaltėliai nebijo mirties bausmės. Vienas negrų advokatas, kai prieš keletą metų JAV negrai degino miestus, žudė žmones, pasakė, kad negrai nevertina nei savo, nei svetimo turto, nieko nebijo, išskyrus mirties bausmę.

Gaila, kad Kanados vyriausybė principinių dalykų neleidžia spręsti visiems krašto gyventojams balsavimo keliu. Kai parlamento atstovas H. Herbert dėl mirties bausmės vykdymo apklausinėjo 5.000 Kanados gyventojų, už mirties bausmės vykdymą pasisakė 65%, už dalinę mirties bausmę (kai nužudomas policijos ar kalėjimo pareigūnas) pasisakė 13% ir tik 22% apklausinėtųjų pasisakė prieš mirties bausmės vykdymą. **J. J.**

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

KŪRYBINGO LAIKOTARPIO PABAIGA

Birželio pradžioje baigia mokslo metus mokyklos, universitetai, o taip pat vasarai sustoja beveik visas visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas. Tad birželio pradžioje užverčiam vieno laikotarpio arba sezono lapą. Šiomis dienomis ar savaitėmis daug išleistuvių mokyklose, vyksta lit. mokyklų sporto šventės, įvairių dainavimo, pianino bei baleto studijų mokinių pavasariniai pasirodymai ir t. t. Tai rodo, kad ir lietuvių jaunimas stropiai mokėsi amerikietiškose mokyklose, šeštadieniais — lituanistinėse, o popietėmis ar vakarais rado laiko lankyti liet. jaunimo organizacijų susirinkimus ar sueigas, taut. šokių repeticijas, dainavimo, pianino, baleto ir net liet. dramos studijas, liudydamas, kad jis netuščiai leidžia laiką, o ruošiasi kūrybingai ateičiai.

STUDIJA, KURI NUSTEBINO

Birželio 2 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyko Jaunučio Puodžiūno baleto studijos vakaras, sukvietęs kelis šimtus jaunos, gražios publikos, kurios tarpe matėsi Čikagos Lietuvių Operos meno vadovas muz. A. Kučiūnas, ČLO v-bos pirm. V. Radžius, lietuvių jėzuitų provincijolas kun. G. Kijauskas, Lietuvos baleto veteranė I. Eidrigevičiūtė-Sprindienė ir daug kitų. Jei net tokie vardai rinkosi į eilinės studijos pasirodymą, rodo, jog ši studija nėra tik vaikiškas žaidimas. J. Puodžiūnas savo baleto studiją Čikagoje įsteigė prieš 5 metus. Ją per tą laiką lankė apie 500 jaunuolių, iš kurių kaikurios mergaitės jau reiškiasi baleto mene. Savo metiniame koncerte studijos vadovas pasirinko du ciklus: pirmoje dalyje visą eilę Šopeno numerių, o antroje — G. Bizet "Carmen", kur išraiška bei muzika visus nukėlė į neseniai matytus lietuviškus tos pačios "Carmen" operos spektaklius. J. Puodžiūnas per dvi valandas į sceną išvedė ne tik keliasdešimt savo studijos šokėjų (amžius 6-16 m.), bet ir pats su profesijonale balerina Violeta Karosaite bei Janina Kolyte parodė visą eilę jau profesionališkai atliktų numerių. Bendras šios studijos vakaro įspūdis vietomis prašoko mėgėjiškumą ir žiūrovams davė gražių meno akimirkų. Turtingas scenas bei muziką apipavidalino S. Ramonas, V. Žygas ir F. Daukus. Jei kas iš Kanados lietuvių domisi J. Puodžiūno baleto studija ar nori J. Puodžiūną su V. Karosaite pasikviesti gastrolėms, terašo: J. Puodžiūnas, 2656 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629, USA.

TURISTAI SKAIČIUOSE

Dienraštis "Chicago Sun - Times" birželio 3 d laidoje paskelbė, kad 1972 m. Sovietų Sąjungoje lankėsi 66,164 amerikiečiai, o iš Sovietų Sąjungos į JAV buvo atvykę tik 340 asmenų. Žinoma, amerikiečių turistų tarpe tam tikrą vietą užima ir lietuviai. Prie 66,164 skaičiaus pridėjus po tūkstantį ar daugiau dolerių, kuriuos už kelionę užmoka ir nuvažiavęs išleidžia kiekvienas turistas, aiškiai pamatome, kokias milžiniškas sumas dolerių sovietai susirenka iš ekskursantų. Amerikiečių dauguma ten važiuoja turistiniais tikslais. Tuo tarpu mūsų, lietuvių, tikslas kitas: daugelis mūsų tautiečių nori aplankyti nors kartą prieš mirtį per 30 metų nuo pasaulio atskirtus brolius bei seseris. Bet, antra vertus, kai sovietams už tą "malonumą" užmokama tiek pinigų, iš dalies nukenčia laisvųjų lietuvių sukurti bendrieji fondai, parapijų kasos ir pan. Paskutiniu metu, laisvėje mirus žymesniems lietuviams, nekrologuose mėgstama pabrėžti, kad "ant velionies karsto buvo užpilta žemių nuo Gedimino kalno Vilniuje..." Ilgainiui susidarys net įspūdis, kad Gedimino kalnas Vilniuje turistų smarkiai nupešiotas...

VILNIAUS SUKAKTIS

"Laisvosios Lietuvos" laikraštyje pirmame puslapyje įdėta Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčios nuotrauka su parašu: "Šv. Kazimiero katedra (šventovė, ne katedra, Red.), Vilniuje, kurią bolševikai pavertė antireliginiu muziejumi". Toliau minima, kad Lietuvos sostinės Vilniaus 650 metų paminėjimas įvyks Čikagoje spalio 21 d. Čia rašančiam, kaip ir nevienam iš akylesnių skaitytojų, žiūrint į Šv. Kazimiero bažnyčios Vilniuje nuotrauką, į akis krenta Lietuvos valstybingumą liudijanti karūna, uždėta ant vieno bažnyčios bokštų. Tos karūnos lenkų okupacijos metais ten nebuvo. Archit. J. Mulokas, gyvenantis Čikagoje, neseniai atvėrė paslaptį. Vokiečių okupacijos metais jis pasiryžo tą karūną vėl sugrąžinti į deramą vietą — į Šv. Kazimiero bažnyčios, tada priklausiusios jėzuitams, bokštą. Pasitarė su kun. J. Bružiku ir dar vienu kitu jėzuitų, šię parinko pas žmones aukų, ir taip po nakties vieną rytą vilniečiai vėl pamatė Šv. Kazimiero bažnyčią, pasipuošusią Lietuvos valstybingumo simboliu — karūna. Vokiečių gestapas sujudo, pradėjo ieškoti archit. J. Muloko, kuris greit pasislėpė kaime. Dabartiniai Lietuvos valdovai, iš tikinčiųjų atėmę Šv. Kazimiero bažnyčią ir ją pavertę antireliginiu muzėjumi, tos karūnos nenuima. Ji šviečia ir šių dienų Vilniaus nuotraukose. Iškeliant šį drąsų lietuvio architekto žygį, kaip galima sostinę papuošti monumentaliais ir kiekvienam lietuviui brangiais simboliais, šia proga norisi iškelti ir mūsų intelektualų susirūpinimą, kad Vilniaus 650 m. sukaktį Čikagoje ruošiamasi paminėti palyginus gan atkištinai. Apie tai su nemažu susirūpinimu pasakojo istorikė dr. V. Sruogienė, red. poetas K. Bradūnas ir kt. Esą, kai prof. J. Puzinas turi paruošęs gerą, naujaisiais daviniais paruoštą paskaitą apie Vilnių, jis ar kuris kitas mūsų pirmaujančių istorikų nekviečiamas paskaitai į Čikagą, bet esą numatytas vienas iš vilniečių — radijo srities darbuotojas. Kol dar yra nemažai laiko, Vilniaus 650 m. minėjimą beruošiančių organizacijų atstovai turėtų dar gerai pagalvoti ir pasvarstyti, kad tas minėjimas savo turiniu bei akademiniu lygiu nebūtų atkištinis, bet kuo įspūdingiausias, su stipriausiomis mokslinėmis bei meninėmis figūromis. Juk ne kur kitur, o Vilniuje jėzuitai įsteigė ir Lietuvos universitetą, švenčiantį 400 m. sukaktį.

ŠYPSENOS

Moterys ir paslaptys

Kalbasi du draugai:

—Netiesa, kad moterys nemoka saugoti paslapčių.

—Kuo tai galėtum įrodyti?

— Esu vedęs jau dvidešimt penkeri metai, bet žmona nė karto nepasakė, kur ji deda mano atlyginimą.

Pirmoji diena

Jaunas vyras priekaištingai savo žmonai:

— Pirma diena, kai mes vedę, o tu jau bariesi.

— Aš tos dienos laukiau ne vienerius metus.

Skyrybos

Vyras su žmona skiriasi. Tėvas klausia sūnų:

—Arūnai su kuo tu pasiliksi?

— O pas ką pasiliks mūsų "Moskvičius"?

Portretas

Senyva moteriškė apžiūrinėja parodą. Kai parodė jai paveikslą "Romos elgeta", moteris pasakė:

— Matai, jie valgyti neturi ko, bet už portretus tai turi kuo užsimokėti.

Geresnis laikas

Pas mažo namelio savininką prie upės atėjo statybininkų atstovas ir sako:

— Atėjau perspėti, kad rytoj 7 v. ryto mes sprogdinsim senąjį tiltą. Neišsigąskite, kai išgirsite sprogimą.

— O ar jūs negalėtumėt susprogdinti tą tiltą 6 v. ryto?

— O kodėl gi 6?

— Tada man nereikėtų savo vyro žadinti keltis eiti į darbą.

Parinko **Pr. Alš.**

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ
Į LIETUVĄ
SPECIALIUS RUBLIŲ PAŽYMĖJIMUS
Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės galės nusipirkti ką tik nori už dalį reguliarios kainos. Tai lyg kad nueitum į krautuvę su $100 ir gautum $200 ar $300 vertės prekių ar net daugiau. Specialūs rublių pažymėjimai gali būti iškeičiami į pinigus, t. y. į reguliarius rublius augščiausia verte.
PILNAI GARANTUOTA GREIČIAUSIAS PRISTATYMAS
Pristatoma per 3 savaites
Mokama už specialų rublį $2.70
ŠI KAINA APIMA VISKĄ— JOKIŲ KITŲ MOKĖJIMŲ
Galite siųsti, kiek norite
PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ
Užsakykite dabar tik per
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. St., Fifth floor
New York, N.Y. 10010, USA.
Telefonas 982-1530
Labai svarbu! Automobiliai
Garantuotas skubiausias pristatymas.
Prašome rinktis ir šių naujų modelių
"ŽIGULIS" VAZ 2101 $3653.00
Naujausias pagerintas Eksportinis modelis "ŽIGULIS" VAZ 2103 $4186.00
Station Wagon "FURGON" $4025.00
Eksportinis modelis "MOSKVIČIUS"412IE $3703.00
"MOSKVIČIUS" 408 IE $3405.00
"ZAPOROŽEC" ZAZ 968 $2335.00
Visos kainos JAV doleriais
Prašykite mūsų specialių biuletenių su automobilių ir apartamentų iliustracijomis
VARTOTI DRABUŽIAI
PRAŠYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ
Mes turime 24 metų patyrimą ir daug tūkstančių patenkintų klientų.

Sudbury, Ont.

DANGUOLĖ REMEIKYTĖ dalyvavo Notre Dame, Indiana, universiteto patalpose, įvykusiame sekmininkų sąjūdžio kongrese, kuris praėjo labai įspūdingai. Jame dalyvavo daug vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų.

PIRMĄJĄ KOMUNIJĄ lietuvių bažnyčioj šiemet priėmė Morkus Albrechtas ir Jūratė Tolvaišaitė. — Šv. Mišias už a.a. Mykolo vėlę užprašė krikšto sūnus G. Remeikis.

K.A.S.

Lethbridge, Alta

IŠSIKELIA NOREIKOS. Vietinis laikraštis "Lethbridge Herald" gegužės 5 d. laidoje atspausdino ilgoką straipsnį apie Stasį Noreiką kaip irigacijos (drėkinimo) specialistą ir tą straipsnį užvardino antrašte "Irrigation expert leaves Lethbridge". Jame sakoma, kad St. Noreika iki šiol gyveno Lethbridge ir buvo tos srities specialistas. Nuo š.m. liepos 1 d. jis taps irigacijos ir konservacijos specialistu visos Albertos provincijos srities į šiaurę nuo Claresholm ir Brooks. Gyvendamas Kalgary, jis rūpinsis irigacija iki Peace River.

Pajieškojimas

Jieškomas **Jonas Dagys**, Kanadon atvažiavęs 1927 m. į Edmontono, Albertoje, apylinkes; buvęs kalvis. Jis pats arba žinantieji apie jį prašomi pranešti: Ant. Čirūnas, 20 Edwalter Ave., Toronto 18, Ont.

• Namai • Vasarnamiai • Investacijos • Viešbučiai • Moteliai • Mortgičiai • Ūkiai • Žemės sklypai
FRANK BARAUSKAS, F.R.I.
FRANK BARAUSKAS Limited, Realtor
FRANK BARAUSKAS INSURANCE
3828 Bloor St. W., ISLINGTON
231-6226 231-2661

Piano — Grand Piano specialistas
Padeda perkant ar parduodant pianinus, sąžiningai atlieka visokius remonto bei stygavimo darbus.
A. BRIČKUS • Tel. 534-0940 Toronte

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.
• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas.
R. Stasiulis Tel. 249-7691 Namų — 241-5181
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų
FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APŠILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE. (prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2 - 5493
Darbo valandos: kasdien 10 v ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

ATLIEKU GRINDŲ ATNAUJINIMO
(sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
Alfonsas LE6-2805.

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY
323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.
Savininkas V. BAČĖNAS
• teikia patarimus planuojantiems keliones
• sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus
• be atskiro atlyginimo
• agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
• parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
• parūpina eismo priemones ekskursijoms
• parūpina viešbučius
Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

INSURANCE
DUDA 769-4612
2231 Bloor Street W.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Sekminių dieną pamaldose prisiminta lietuvių deportacijos.

— Anapilio sodyboje pradedami vidaus įrengimo darbai: išlietos salės grindys, vykdomi tolimesni elektros bei mechanikos sutarčių darbai, įdėti autoaikštės vandens nubėgimo vamzdžiai. Statybai aukojo po $100: T. Jurgulienė, J. P. Kalainiai, Pr. ir M. Pranaičiai, E. J. Gipai; po $50: B. Kazlauskaitė, V. F. Urbonai, J. Andrukaitis, D. Asevičienė; po $25: K. S. Grigaičiai, L. V. Mačioniai; $20: D. K. Batūros.

— Naujosios bažnyčios projektas pristatytas arkivyskupijos statybos komisijai. Tikimasi greitu laiku gauti kūrijos planų aprobavimą.

— Birželio 8 d. iš par. bažnyčios lietuvių kapinėse palaidota a.a. Ona Kažemėkienė, 71 m. Velionės dukrai, jos šeimai ir velionės seserims gili užuojauta.

— Algiui Kaziliui, mirus Lietuvoje jo motinai, nuoširdi užuojauta. Už velionės Elenos Kazilienės vėlę pamaldos par. bažnyčioje — šį trečiadienį, 7.30 v.r.

— Pamaldos: šį sekmadienį 10 v. už a.a. Vladą Puniušką, 11 v. už a.a. Joną Kandrotą. Wasagoje 11 v. — už a.a. Juozą Simonaitį.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Sekmadienį pamaldos 9.30 v. ryto. Jas laikys tarybos narys Petras Sturmas, nes kun. A. Žilinskas bus išvykęs Amerikon.

— Lietuvių parapijos klebonas nuoširdžiai dėkoja 1973 m. konfirmandams bei jų tėvams už jam įteiktą dovaną.

— Pavasario finansinis vajus kol kas sutelkė $1,500. Taryba tikisi, kad iki birželio pabaigos parapijiečiai sutelks $1,500 likutį. Skirtoji norma — $3,000.

KLB St. Catharines, Ont., apylinkės valdyba atsiuntė "TŽ" paremti $15 auką. Leidėjai reiškia padėką.

Studentai, norį gauti vasaros darbų, gali kreiptis į Kuzmas Construction Ltd. bendrovę Toronte telefonu 889-4265. Ši bendrovė gali parūpinti darbą prie kelių ir kanalizacijos.

"Gintaro" orkestras, vadovaujamas muziko J. Govėdo, repeticijas jau pradėjo. Jos vyksta kiekvieną pirmadienį Lietuvių Namuose. Jauni muzikantai, norį įstoti į orkestrą, prašomi ateiti į repeticiją ir atsinešti instrumentą arba paskambinti J. Karasiejui 279-9079.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Mirus a.a. Danutei Genytei, nuoširdžiai užjaučiame tėvus, šeimos narius ir artimuosius. Velionė palaidota birželio 12 d.

— Nuoširdūs sveikinimai Lietuvos gen. konsului dr. J. Žmuidzinui deimantinės amžiaus ir 10 metų konsulinio darbo Kanadoje sukakties proga. Dar daug šviesių ir darbingų metų!

— Praėjusį sekmadienį specialiomis pamaldomis paminėti sibiriniai trėmimai. Ačiū Tėv. S. Kulbiui, SJ, už Mišias. Taip pat nuoširdus ačiū visiems, kurie aukojo paminkliniam kryžiui Midlande pastatyti.

— Mišios: šeštad., 8 v. — už a.a. E. Janušaitienę, užpr. K.L.K. Mot. Dr-jos Prisikėlimo par. skyriaus, 9 v. — už a.a. B. Sarapą, užpr. E. Lorencienės; sekmad., 8 v. — už a.a. E. Empakerį, užpr. A. Empakerio, 9 v. — už a.a. K. Ardavičių, užpr. N. Ardavičiūtės, 10 v. — už a.a. V. Sadauskienę, užpr. M. Vilčiauskaitės, 11.15 v. — už a.a. Vincento ir Onos vėles, užpr. J. O. Kalinauskų.

— O. Pabedinskaitei dėl nesveikatos pasitraukus iš tretininkių pirmininkės pareigų, nauja pirmininke išrinkta M. Pečiulienė. Taip pat ir N. Baltakienė dėl ligos išėjo iš valdybos. Jos vieton nauja iždininke ir raštvede išrinkta O. Vilimienė, S. Čeponienė — parengimų tvarkytoja, K. Grajauskienė pasiliko vicepirmininke, N. Balnienė — ligonių lankytoja.

— Sveikiname jaunavedžius Rimantą Ruslį ir Juliją Norkutę, Mindaugą Misevičių ir Angelą Catena.

Lietuvių Namų žinios

— Lietuvių Namų vajaus komisija birželio 6 d. posėdyje aptarė lėšų telkimo vajų. Norima sutelkti $300.000 paskolos lakštais, kurių yra po $100, $200, $500 ir $1000 dešimčiai metų. Už juos bus mokama 8% palūkanų. Paskolos lakštus pirko: B. Naujalis — $500, Vl. Miškinis — $25, M. Račys — $200, R. Jackevičiūtė — $100. Iš viso — $825.

— Lietuvių Namų išlietos grindys III augšte. Paruoštas grindų išliejimas IV augšte.

— Lietuviai studentai iš valdžios gavo apie $10.000 pašalpos kultūriniams reikalams. Jie gavo nemokamai Lietuvių Namuose patalpas, kuriose organizuoja kursus, kuriuose vaikai mokysis piešti, austi lietuviškas juostas ir pan. Numatoma, kad tuose kursuose dalyvaus apie 100 vaikų. **Valdyba**

Toronto Lietuvių Namai atspausdino ir išsiuntinėjo "Informacinį leidinį", kuriame yra lėšų telkimo komiteto atsišaukimas, KLB Toronto apyl. valdybos kreipimasis, LN Moterų Būrelio žodis, LN veiklos apžvalga, darbai naujose patalpose, narių bei rėmėjų sąrašas ir Toronto Lietuvių Namų Draugijos (Lithuanian Community Association of Toronto) įstatai anglų kalba. Leidinys yra didedio formato, 29 psl.

Toronto universitete birželio 8, penktadienį, įvyko akademinių laipsnių diplomų įteikimo iškilmės. Jose buvo įteiktas pedagogikos magistro diplomas (master of education) ir Antanui Rinkūnui. Šiuo metu jis yra PLB švietimo tarybos pirmininkas ir "Švietimo Gairių" žurnalo vienas iš redaktorių.

Universitetus arba kitas augštąsias mokyklas baigusieji prašomi "TŽ" redakcijai atsiųsti nespalvotas savo nuotraukas. Lietuviškoji visuomenė norėtų matyti savo akademinio jaunimo veidus bei sužinoti jų ligšiolinį mokslo kelią.

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ minėjimas — birželio 14, ketvirtadienį, 8 v. v., Prisikėlimo par. salėje. Jį rengia Kanados Baltiečių Federacija ir kviečia visus lietuvius dalyvauti.

Pensininkų savaitė (Senior Citizens' Week), organizuojama Ontario vyriausybės, prasidės birželio 17 d. Ta proga socialinių paslaugų ministerija išleido plakatą "Living Can be Ageless" ir pluoštą informacijos. Tuo būdu atkreipiamas dėmesys į tris ketvirtadalius milijono Ontario piliečių, sulaukusių pensininko amžiaus. Norima, kad Ontario gyventojai iš anksto planuotų perėjimą į pensininko gyvenimo sąlygas. Socialinių paslaugų ministerija (Ministry of Community and Social Services) suinteresuotiems teikia įvairią informaciją. Kreiptis telefonu 416-965-3036 Ms. Valerie Purves.

Lietuvių studentų sumanytas valdžios remiamas projektas ("Cross - Cultural Community Workshop") pradės veikti Toronto Lietuvių Namuose nuo **birželio 18 d. ir veiks kasdien iki birželio 29 d. nuo 4 v.p.p. iki 9 v.v.,** išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Projektas tęsiamas nuo **liepos 2 iki rugpjūčio 10 d. ir veiks kasdien nuo 10 v. r. iki 5 v.v.,** išskyrus savaitgalius. Tai gera proga išmokti lietuvių tautinių šokių, rankdarbių, meno darbelių, dainavimo, teatro meno ir t.t. Informacijas teikia Vida Bumbulytė tel. 769-6038 ir Vida Vaitiekūnaitė 763-1919. Projektu kviečiami susidomėti vaikai ir jaunimas.

Lietuvių paviljonui karavane paruošti veikia visa eilė komitetų. Šalia vyriausiojo koordinacijos ir kitų komitetų, dirba parodos komitetas, kuris rūpinasi lietuvių kultūrinių eksponatų paroda karavano laikotarpyje — birželio 23 — liepos 1 d. Lietuvių Namuose. Šį komitetą sudaro: pirm. R. Siminkevičiūtė, nariai — V. Bireta, V. ir O. Kušneraičiai, D. ir A. Nausėdai. Komitetas kreipiasi į Toronto lietuvių visuomenę, prašydamas eksponatų ir talkos. Šiais metais norima surengti įspūdingą parodą. Turintieji eksponatų kviečiami pranešti V. Kušneraitienei tel. 244-0107 arba D. Nausėdienei tel. 743-9042. **P. K.**

Filmą apie dailininkus Tamošaičius, gyvenančius prie Kingstono miesto, paruošė pedagoginė draugija Toronte OECA ryšium su Kingstono miesto 300 metų sukaktimi. Tas filmas bus rodomas Toronte per 19 kanalo televiziją liepos 1, sekmadienį, 4-5 v.p.p., ir liepos 2, pirmadienį, 9-10 v.v. Be kitko, dail. A. Tamošaitis yra nupiešęs Kingstono miesto herbą.

Julijos Norkutės ir Rimanto Ruslio jungtuvės įvyko birželio 9, šeštadienį, Prisikėlimo šventovėje. Jungtuvių apeigas atliko specialiai iš Montrealio atvykęs kun. St. Kulbis, SJ, Ruslių ir Norkų bičiulis. Vestuvių pokylyje Lietuvių Namų didžioje salėje dalyvavo apie 300 svečių: gausi jaunavedžių giminė iš Kanados ir JAV, daug šeimos bičiulių, ypač jaunimo. Iškilmingai vaišių daliai vadovavo jaunosios dėdė Č. Norkus. Sveikino: kun. St. Kulbis, SJ, jaunosios dėdė Paulius Labanauskas, p. Petrulis ir kt. Kalbėjo ir jaunavedžių tėvai, o pabaigai jaunasis Rimantas tarė padėkos žodį. Šį kartą Dimskio orkestras buvo nepamainomas, o mūsų dainos — visiems priminė tikrai lietuviškas vestuves.

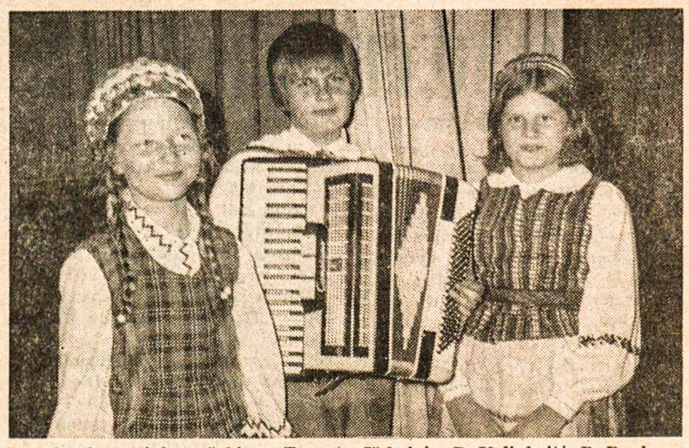

Rengiamės tautiniams šokiams Toronte. Iš kairės: D. Valiukaitė, R. Punkrys, R. Rawth

Nuotr. B. Tarvydo

TORONTO LIETUVIAI PENSININKAI

Š. m. gegužės 29 d. Toronto Prisikėlimo salėje įvyko paskutinis prieš atostogas lietuvių pensininkų pobūvis. Tokie pobūviai vyksta jau beveik šešeri metai. Pradžią ir mintį ruošti vyresnio amžiaus žmonių tarpusavio pobūvius davė kaikurių pensininkų kituose kraštuose patirti malonūs įspūdžiai ir nauda tokio vyresnio amžiaus žmonių bendravimo. Iniciatorės—S. Miniotienė, p. Valatkienė, p. Kemežienė ir O. Pabedinskaitė kreipėsi į Prisikėlimo parapijos kleboną leidimo naudotis parapijos patalpomis. Klebonas mielai sutiko ir 1967 m. lapkričio 14 d. buvo sušauktas pirmas Toronto kolonijos lietuvių pensininkų susirinkimas. Buvo išrinkta valdyba — šeimininkės. Šis pensininkų susibūrimas neturėjo įstatų, nemokėjo nario mokesčio. Tai buvo tik draugiškas vyresnio amžiaus žmonių proginis susitikimas. Valdyba, ar tiksliau šeimininkės, visą laiką buvo bemaž tos pačios: vyresnioji rengėja S. Miniotienė, jos padėjėjos — Janiūnienė, Vasiukevičienė, Karasiejienė, Valatkienė, Pabedinskaitė, Daunorienė ir kt. Jos kiekvienam pobūviui paruošdavo užkandžius, kurių išlaidas padengdavo patys pensininkai, atvykę pavakaroti. Virtuvė, salė, paruošti ir gražiai padengti stalai parapijos patalpose buvo duodama nemokamai.

Pensininkai rinkdavosi mielai. Susirinkę ne tik pasivaišindavo ir pasikalbėdavo, bet ir padainuodavo, pakortuodavo, pažaisdavo šachmatais ir pan. Filmus ir skaidres rodė p-lė Zarembaitė, p. Skrinskas, p. Karasiejus, p. Simanavičius, p. Jagėla. Visa tai buvo daroma nemokamai, vien tik norint vyresniesiems padaryti malonumą. Kalėdų metu būdavo daromos dovanų loterijos, Užgavėnių metu — šilta vakarienė ir kokia nors įdomesnė programa.

Kas įdomiausia, tai jaunimo ypatingas dėmesys šiems pensininkų pobūviams. Pvz. Kanados ir JAV ateitininkų studentų suvažiavimo Toronte užbaigimo proga studentai, užuot susimetę kur nors tarpusavyje pasilinksminti, suruošė pensininkams vakarienę-vaišes ir patys atliko meninę programą. Jie sakė humoristinius monologus, kartu su pensininkais dainavo, grojant akordeonu šokino jau gal ir pamiršusius šokti pensininkus bei krėtė įvairus pokštus. Ir vyresnieji moksleiviai taip pat tris ar keturis kartus panašiai suruošė pensininkų pobūviams įvairias pramogas.

Į šiuos pensininkų pobūvius mielai laukiami visi vyresnio amžiaus lietuviai, nežiūrint jų politinių ar religinių įsitikinimų. Ateityje numatoma pensininkams didesnės galimybės jų kultūrinei ir pramoginei veiklai, nes tinkamai susiorganizavus yra galimybė iš valdžios gauti finansinę paramą. **Z. D.**

Toronto Lietuvių Akademikų Draugijos rengtas un-tą baigusių pagerbimo pobūvis birželio 8 d. praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo apie 150 akademikų ir studentų. Po "Gaudeamus igitur" pirm. A. Šileika apibūdino Draugijos veiklą, pabrėždamas, kad akademikai yra pasirengę atiduoti savo duoklę lietuvių visuomenei ir nesitenkinti vien savo profesiniais darbais. Numatoma apjungti visus Toronto ir apylinkės akademikus, ruošti kultūrines programas, vaidinimus, paskaitas bei talkinti L. Bendruomenės veikloje. Pirmininkas pristatė naujos valdybos narius (jų pavardės jau buvo skelbtos spaudoje) ir pakvietė Lietuvos gen. konsulą dr. J. Žmuidziną įteikti kiekvienam un-tą baigusiam knygą "Lithuanians in Canada". Štai šį pavasarį un-tą baigusių sąrašas: K. Naruševičiūtė, V. Ramanauskaitė, E. Rovas, R. Sakalaitė, A. Senkus, A. Vanagas, A. Žiūraitytė, A. Puteris, A. Aušrotaitė, J. Klimaitė, R. Urbonaitė, R. Renkauskaitė, G. Pacevičiūtė, M. Danytė, O. Erštikaitytė, B. Stasiūnaitė, D. Zulytė, G. Stankutė, R. Stočkutė, D. Simanavičiūtė, V. Vilimaitė (iš Hamiltono). Lietuvių Namų pirm. J. Strazdas sveikino baigusius ir kvietė visus įsijungti į Lietuvių Namų paskolų lakštų pirkėjų eiles. Pabaigai A. Bajorinas padeklamavo savo eilėraštį "Diplomas". Sekė vyno ir sūrio vaišės, dainos, šokiai. Prie baro užmegzta naujų pažinčių. Rudens sezonui Draugija kviečia "Antrąjį kaimą" iš Čikagos. **A. B.**

"Air Canada" ir "CP Air" bendrovės yra įvedusios papigintas keliones jaunimui (12-23 metų amžiaus), skrendančiam į Europą. Yra dviejų rūšių bilietai. Pigiausias tarifas taikomas laikotarpyje tarp rugsėjo 1 — gegužės 31 d. Tuo metu bilietas ten ir atgal Torontas — Roma kainuoja $245, Montrealis — Paryžius $220. (Reguliarus bilietas kelionei Montrealis — Paryžius asmenims virš 12 metų kainuoja $444 lapkričio — kovo laikotarpyje. Vasaros sezono metu kelionė jaunimui Torontas — Roma kainuoja $267, Montrealis — Paryžius $245. Šis tarifas taikomas tiktai kelionėms į abi puses. Įmokėti pinigai negrąžinami, jeigu toks keleivis negrįžta išskridimo vietovėn. Be to, rezervacijos patvirtinamos tik 7 dienas prieš skridimą.

Kanados paštas įveda naujas pašto dėžutes — raudonas su baltu viršumi. Sparčiojo pristatymo dėžutės yra pažymėtos skirtingų spalvų juostomis. Mėlynos spalvos juosta reiškia, kad pirmos klasės laiškai, įmesti pašto dėžutėn prieš 11 v.r., bus įteikti adresatui sekančią dieną didesniuose **Kanados** centruose. Balta juosta reiškia, kad laiškai, įmesti prieš 3 v.p.p., bus įteikti sekančią dieną didesniuose tos **provincijos** centruose. Violetinės spalvos juosta reiškia, kad laiškai, įmesti prieš 5.30 v.v., bus įteikti sekančią dieną **vietiniame mieste**. Pašto dėžutės, pažymėtos trijų spalvų juostomis, reiškia, kad josna įmesti laiškai bus įteikti pagal jau minėtą schemą. Visa tai yra taikoma tik pirmos klasės paštui. Laikraščių pristatymas ir toliau pasilieka labai lėtas. "T. Ž." administracija dėl to gauna daug nusiskundimų iš skaitytojų.

TORONTO MIESTAS

1973

NEJUDOMO TURTO MOKESČIAI

Pagal savivaldybių ir turto įkainojimo įstatymą bei Toronto miesto taisykles 131-73 ir 132-73 nuosavybių mokesčiai 1973 metams yra jau nustatyti. Išskyrus sumą, kuriai sąskaitos jau anksčiau pasiųstos, mokesčio likutis paskirstomas:

	ketvirtas mokėjimas birželio 27	penktas mokėjimas rugpjūčio 29	šeštas mokėjimas spalio 11
VISAME MIESTE:			

Nuosavybių mokesčių sąskaitos visam miestui išsiųstos prieš ar birželio 13 dieną.

Mokesčių mokėtojai, negavę sąskaitų iki minėtos datos, prašomi kreiptis informacijų skyriun pagrindiniame augšte miesto rotušėje asmeniškai arba telefonu 367-7115. Kreipiantis raštu, adresuoti: Tax Collector, City Hall, Toronto.

MOKESČIŲ MOKĖJIMAI: mokesčiai gali būti sumokami nustatytomis sumomis kiekviename banko skyriuje visame metropoliniame Toronte tik iki paskutinės mokėjimo datos. (Bankai gali paimti mažą patarnavimo mokestį).

Čekiai ar perlaidos — gali būti išrašomi City Treasurer vardu ir pasiunčiami į City Hall.

Įstaigos darbo valandos: 8.30 v. r. iki 4.30 v. p. p. nuo pirmadienio iki penktadienio.

W. M. CAMPBELL,
City Treasurer.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė **Alė Kerberienė**
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
***Telefonas* 762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

REIKALINGA MOTERIS namų ruošos darbams dviejų žmonių šeimoje. Tel. 532-4108.

SPRINGHURST VASARVIETĖJE naujame name išnuomojami porai arba pavieniams asmenims kambariai. Galima naudotis virtuve ir viso namo patogumais. Toronte telefonas 766-0594.

HIGH PARK RAJONE nuo liepos 1 d. netoli susisiekimo II-me augšte išnuomojamas be baldų 3 kambarių butas ir virtuvė su ar be garažo. Pageidaujama suaugę vienas ar 2 asmenys. Tel. 766-4940.

SKUBUS PARDAVIMAS. Namas ir vasarnamis visai arti prie Georgian Bay, Naujoj Wasagoj. Elektrinis šildymas, visi patogumai, baldai, krosnys ir kiti įrengimai įeina į prašomą $27,000 kainą. Savininkė neseniai mirė ir giminės, gyveną JAV, nori greitai sutvarkyti palikimą. Tikrai geras pirkinys. Smulkesnių informacijų skambinti: Al. Garbens, Realtor, 536-2738.

SPRINGHURSTE išnuomojamas arti vandens trijų miegamųjų vasarnamis su visais patogumais. Telefonas 259-0681.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. **KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.**

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Mūsų klebonas yra išvykęs atostogų. Grįš šio mėnesio gale. Jį pavaduoja tas pats prancūzų tautybės kunigas, kuris pavadavo ir pernai. Šiais metais klebonas norėjo surasti lietuvį kunigą, bet negalėjo surasti.

— Choras baigė giedoti 11 v. pamaldų metu birželio 10 d. Nors choro dirigentė Ag. Petrauskaitė jau 2 savaitės yra išvykusi atostogų į V. Vokietiją, bet jos vietą užėmė choristas J. Laimikis, kuris savo vyriška ranka sugeba vadovauti chorui.

— Liepos 8 d. bus parapijos išvyka-gegužinė Baršauskų ūkyje. Ją organizuoja parapijos taryba. Visi parapijiečiai esate kviečiami dalyvauti. Nepamirškime atvežti ir loterijai dovanų, už kurias iš anksto tariame ačiū. Šioje išvykoje nebus baro.

— Birželio 2 d. par. svetainėje buvo suruoštas p.p. Mališauskams pobūvis-staigmena jų 25 metų vedybiniam gyvenimui paminėti.

— Mrs. Kurylo savo mamytės mirties metinių proga mūsų šventovei paaukojo gražų ir vertingą raudoną kilimą. Jis yra vartojamas jungtuvių apeigose.

— Parapijiečiai, kurie nuomojate svetainę įvairiems pobūviams, turėtumėt daugiau dėmesio kreipti į mūsų svetainės virtuvės reikmenis, o ypatingai į stiklines. Po kiekvieno pobūvio yra sudaužoma nemažai stiklų. Šiuos stiklus jau daugelis metų aukoja J. J. Bernotai, bet tai dar nereiškia, jog mes juos be atodairos galime daužyti. Ateityje, jei ką nors sudaužome, nupirkime ir grąžinkime į svetainės virtuvę. **K. A.**

Rašinyje "Lituanistinius mokslo metus užbaigus" "TŽ" 21 nr. įsibrovė prasmę keičianti korektūros klaida. Šeštosios pastraipos trečiasis sakinys turėjo būti: "O tai kada nors ateityje galbūt ir pakeis vietinės lietuvių bendruomenės kone hermetišką anglofoniškumą, jei ir ne frankoniškumu, tai bent . . ." (Atspausdinta "frankomaniškumu").

Aušros Vartų par. žinios

— Birželio 9 d. susituokė Lionė-Genė Mecelytė ir Norman-Douglas Curran.

— Metinė parapijos gegužinė bus rugpjūčio 5 d. Skruibių ūkyje prie 17 kelio. Programoje: dainos, šokiai, žaidimai ir loterija. Pamaldos bus 11 v. Kurie nori autobusu važiuoti, turi užsirašyti ir sumokėti už kelionę iki liepos 29 d. Jeigu nesusidarytų pakankamas skaičius važiuojančių autobusu, lengvųjų mašinų savininkai priims pėsčiuosius. Visi Montrealio lietuviai kviečiami dalyvauti. Taip pat ir Otavos lietuviai. Petras Girdžius ir Antanas Vaupšas rūpinas visais gegužinės reikalais.

— Metinė parapijos vakarienė bus lapkričio 3 d.,

— Mūsų vargonininkės tėvelis M. Donais mirė birželio 3 d., palaidotas birželio 6 d.

— Katalikių moterų draugija gegužės 27 d. sušaukė visuotinį narių susirinkimą, kuriame pirmininkė J. Baltuonienė pateikė finansinę apyskaitą ir pinigų paskirstymą įvairiems šalpos reikalams. Šiais metais k. moterų draugija suruošė du gerai pavykusius parengimus — jubilėjinę šventę ir Velykų stalą. Parengimai buvo itin įdomūs ir sutraukė daug dalyvių. Draugijai vadovauja p. Baltuonienė, p. Staškevičienė ir p. Adamonienė.

— Parapijos salėje draugės suruošė priešvestuvinį pobūvį Lindai Vilimaitei ir įteikė jai vertingų dovanų.

McGill universiteto profesorius dr. Romas Knystautas su žmona Aldona savo sūnų Lino ir Andriaus pirmosios Komunijos ir Sutvirtinimo sakramento šventės proga savo rezidencijoje Laurentidų kalnuose Showbridge suruošė vaišes. Dalyvavo Romo ir Aldonos tėvai ir artimieji giminės. Nors Knystautai gyvena keliasdešimt mylių nuo Montrealio, bet kiekvieną šeštadienį savo sūnus atveža į lietuvių mokyklą. Aldona mokytojauja augštesniuose lituanistiniuose kursuose ir dėsto Lietuvos geografiją. Jų sūnūs Linas ir Andrius puikiai kalba lietuviškai, be jokio akcento ir turi gan platų žodyną.

Alma Staškevičiūtė baigė Dawson Kolegijoj sociologiją. Ji yra baigusi šeštadieninę mokyklą, augštesniuosius lituanistinius kursus ir seminarą. Ji yra labai aktyvi lietuvaitė — dalyvauja ateitininkų, skautų veikloje ir yra "Gintaro" ansamblio šokėja bei deklamatorė.

Arūnas Ališauskas, kuris Baltimorėje John Hopkins universitete rašo disertaciją istorijos srityje, 1973/74 studijų metams vėl gavo stipendijas: iš Canada Council $3500 ir John Hopkins universiteto $2700. 1972 m. Toronto York universitete Arūnas skaitė paskaitą apie lietuvius Amerikoje. Š.m. rudenį yra pakviestas į Notre Dame universitetą Indianoj.

Aušros Vartų parapijos choro išvyka numatyta birželio 30 d. Chorą pakvietė į savo puikią rezidenciją W. ir K. Gentemen, kurie chorui ruošia priėmimą. Ketė Gentemen-Paužaitė yra ilgametė AV par. choristė. Nors W. Gentemen yra vokiečių kilmės, bet su juo gali susikalbėti ir lietuviškai.

Aušros Vartų parapijos choristė studentė Linda Gudaitė susižiedavo su leitenantu Laisvidu Baršausku, irgi choristu.

S. ir Kęsgailos ir AV par. klebonas kun. J. Kubilius buvo išvykę vienai savaitei poilsio į Baskatuną.

Kun. St. Kulbis, SJ, išvyko į Detroitą pavaduoti vieno kunigo. Grįš į Montrealį liepos pradžioje. Vėliau yra pakviestas kapelionu į Romuvos ir Klevelando jubilėjinę skautų stovyklą.

Mokytojų pagerbimas. Birželio 9 d. seselių namuose tėvų komitetas suruošė mokytojams gražias vaišes. Šeštadieninėje mokykloje dirba šie mokytojai: vedėja E. Gedvilienė, St. Ališauskienė, J. Baltuonienė, J. Adomonienė, J. Blauzdžiūnienė, A. Knystautienė, M. Malcienė, V. Malciūtė, R. Lukoševičiūtė, M. Jonynienė, M. Jurkienė, kun. J. Aranauskas, R. Otto ir A. Lapinas. Tėvų komitetą sudaro: D. Gruodienė, R. Jurkus, P. Adomonis ir Z. Dainius. Mokyklą lankė apie 100 mokinių. Vaišėse taip pat dalyvavo apylinkės valdybos pirmininkė S. Piečaitienė ir švietimo atstovas A. Kličius. **A. A.**

Lietuvos Karaliaus Mindaugo šaulių kuopos kultūrinė 3 dienų stovykla KLB Montrealio "Baltijos" stovyklavietėje Lac Sylvere Laurentidų kalnuose prie St. Donat bus rugpjūčio 3-4-5 d.d. Stovyklos vadovas — J. Siaučiulis, pavaduotojas - kordinatorius A. Mylė, komendantas — Ig. Petrauskas, meno vadovas — V. Sušinskas, ūkio reikalų tvarkytojai — S. Reutas ir J. Babrauskas, vyr. stovyklos šeimininkė — M. Kasperavičienė, šaudymo vadovas — B. Kasperavičius. Mokestis, įskaitant nakvynę ir maistą suaugusiems, $15; jaunuoliui iki 15 m. $10, dviem iš šeimos — po $7.50. Norintieji stovykloje dalyvauti prašomi registruotis prisiunčiant registracijos mokestį iki liepos 29 d.: Aug. Mylė, 105 Monette St., La Salle 650, P.Q., Canada. Tel. 365-0353. **Valdyba**

L. Stankevičius, lietuviškosios radijo programos vedėjas, dalyvavo fotoelastikos seminare Malvern, Pensilvanijoj. Čia paaiškėjo, kad tos srities bendrovės steigėjas yra iš Vidžių kilęs dr. Feliksas Zandman. Jis ir savo bendrovę pavadino tuo vardu, tik truputį suanglino, kad amerikiečiai lengviau galėtų ištarti, būtent "Vishay". Šios firmos aparatai yra žinomi visoj Amerikoj ir Kanadoj. Vidžių miestelis yra Brėslaujos apskr., 1920-39 m. lenkų okupuotame Vilniaus krašte. Po II D. karo atiteko Gudijai, Polocko apygardai.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. **727-3120**
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.